

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

**UN OBIECTIV FUNDAMENTAL
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE**

**CREȘTEREA
EXPORTURILOR**

Vizita oficială
de prietenie
a președintelui
Nicolae Ceaușescu,
împreună cu tovarășa
Elena Ceaușescu,
în R.S.F. Iugoslavia

NOI ȘI AMPLE PERSPECTIVE DESCHISE TRADIȚIONALELOR LEGĂTURI ROMÂNNO-IUGOSLAVE DE STRÎNSĂ PRIETENIE, BUNĂ VECINĂTATE ȘI CONLUCRARE PE MULTIPLE PLANURI

INTREGUL POPOR ROMÂN a luat cunoștință cu profundă satisfacție și legitimă mândrie patriotică de rezultatele deosebit de rodnice ale vizitei oficiale întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în R.S.F. Iugoslavia, la invitația președintelui Prezidiului R.S.F.I., tovarășul Tvietin Miatovici, și a președintelui Prezidiului C.C. al U.C.I., tovarășul Lazar Moïsov. Prin numeroase telegrame adresate în aceste zile tovarășului Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii de pe tot cuprinsul țării își exprimă convingerea că hotărârile și înțelegerile la care s-a ajuns cu ocazia noului dialog la nivel înalt deschid noi și ample perspective tradiționalelor legături româno-iugoslave de strînsă prietenie, bună vecinătate și conlucrare pe multiple planuri, în interesul popoarelor celor două țări, al cauzei păcii în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

Așa cum este subliniat în **Declarația comună** semnată la încheierea vizitei, dezvoltarea cu succes a relațiilor în toate domeniile dintre cele două țări socialiste vecine are ca bază trainică respectarea consecventă și aplicarea deplină a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotări în mod liber calea propriei sale dezvoltări. „**Avem toate temeiurile să afirmăm** — sublinia în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că relațiile româno-iugoslave constituie, în toate privințele, un exemplu de conlucrare fructuoasă între două țări socialiste vecine, care cooperează într-un spirit de deplină egalitate, de stimă și respect reciproc, pentru edificarea noii orînduirii și făurirea unei vieți fericite și prospere**”.

O contribuție nepieritoare la așezarea pe temelii trainice a prieteniei și colaborării dintre partidele și popoarele noastre au adus-o numeroasele întâlniri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosif Broz Tito, pe care îi lega o caldă și strînsă prietenie. De aceea, așa cum sublinia cu ocazia recentelor convorbiri oficiale conducătorul partidului și statului nostru, cel mai cald și mai frumos omagiu este de a face ca prietenia și colaborarea româno-iugoslavă să se întărească și să se ridice la un nivel tot mai înalt.

EVENIMENT POLITIC de cea mai mare însemnătate în bogata cronică a tradiționalelor relații de prietenie și colaborare româno-iugoslave, pătrunse de încredere și respect reciproc, noua întâlnire la nivel înalt, prilejuită de cea de a 12-a vizită din ultimii 15 ani a conducătorului partidului și statului nostru în Iugoslavia, se situează sub semnul unei remarcabile continuități, contribuind la întărirea solidarității și conlucrării rodnice dintre cele două țări socialiste vecine. În acest spirit cele două părți și-au exprimat hotărârea comună de a continua practica întâlnirilor la nivel înalt, de natură să stimuleze dezvoltarea și colaborarea dintre cele două țări pe plan bilateral și în arena internațională. „**Sintem convinși** — sublinia în acest sens tovarășul Tvietin Miatovici, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia — **că continuarea practicii statornice a întâlnirilor la cel mai înalt nivel dintre cele două țări vecine ale noastre, constituie o cale sigură, care facilitează și stimu-**

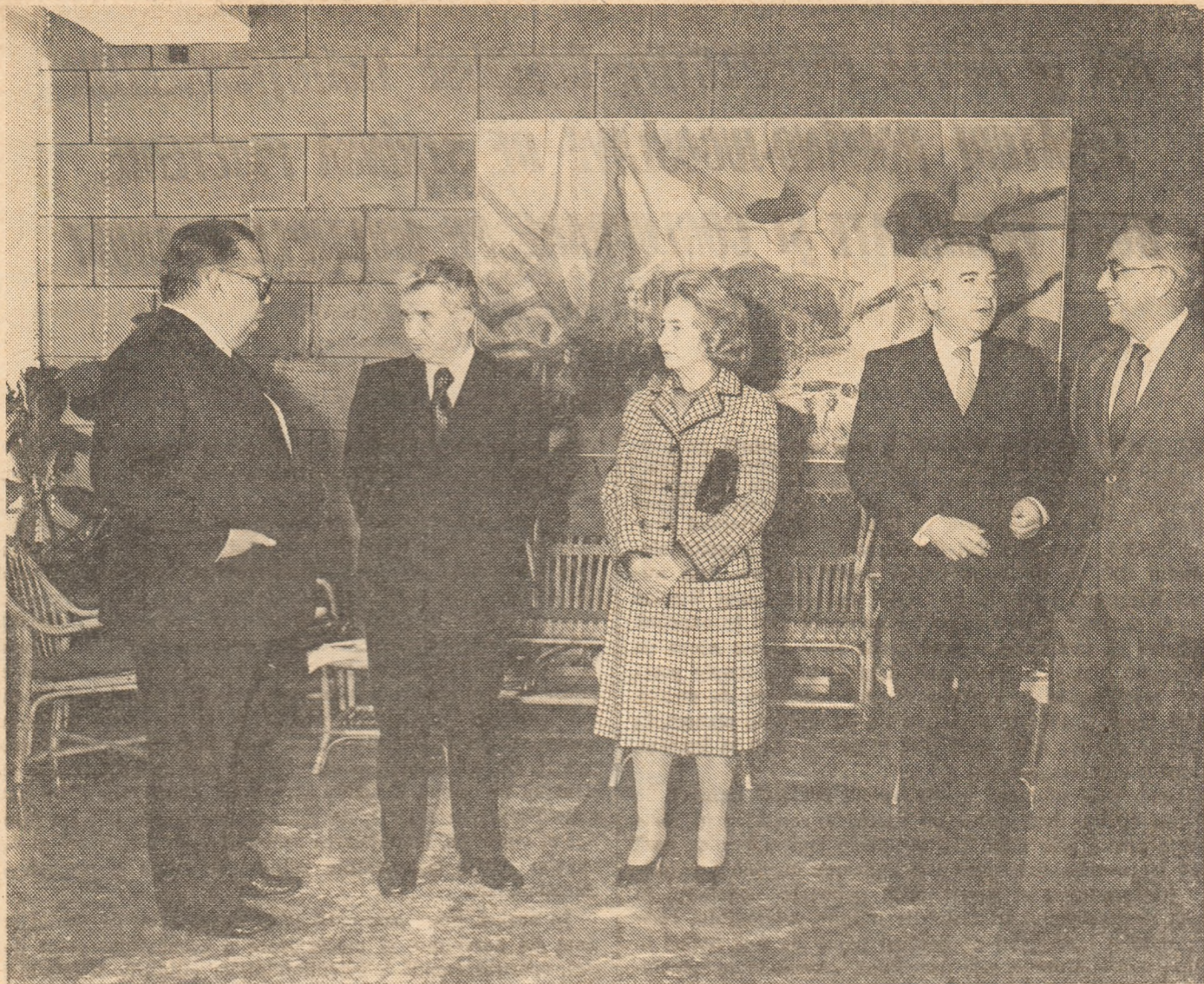
lează progresul permanent al relațiilor noastre prietenești și al colaborării multilaterale, servind, prin aceasta și intereselor generale”.

Desfășurate în ambianța de caldă prietenie și înțelegere reciprocă ce caracterizează raporturile pe multiple planuri dintre cele două partide, țări și popoare, recente convorbiri oficiale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu președintele Prezidiului R.S.F. Iugoslavia și cu delegația Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia au prilejuit evidențierea cu satisfacție a cursului continuu ascendent al acestor raporturi. El își găsește expresia în dublarea volumului schimburilor comerciale în ultimii cinci ani, dezvoltarea cooperării în producție în ramuri prioritare ale economiilor celor două țări cum sînt construcțiile de mașini, chimia și altele, desfășurarea cu succes a construcției în comun a noului sistem hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II, dezvoltarea colaborării tehnico-științifice și culturale, amplificarea schimbului de experiență și contactelor dintre organizațiile politice, de masă și obștești din cele două țări.

În același timp, cele două părți au apreciat că ritmul susținut de dezvoltare și modernizare a economiilor celor două țări, sporirea rapidă a potențialului lor științific, tehnic și industrial, precum și apropierea geografică crează largi posibilități pentru creșterea mai rapidă și diversificarea schimburilor economice, a colaborării și cooperării româno-iugoslave în producție. În acest spirit, în timpul convorbirilor au fost adoptate o serie de hotărâri pentru perfecționarea în continuare a formelor de colaborare și identificarea unor noi posibilități de conlucrare în domenii de interes comun, îndeosebi în construcția de mașini, electrotehnică, electronică, metalurgie, chimie, cercetare științifică și tehnologică. O deosebită importanță pentru așezarea pe baze stabile și ridicarea la un nivel superior a întregii colaborări economice româno-iugoslave prezintă **Acordul privind Programul de dezvoltare pe termen lung a colaborării economice și tehnico-științifice**, semnat în timpul vizitei.

CONVORBIRILE au reliefat însemnătatea deosebită a colaborării dintre forțele politice conducătoare din cele două țări — Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia — ca factor dinamizator al dezvoltării de ansamblu a conlucrării dintre cele două țări și popoare. Așa cum se subliniază cu satisfacție în Comunicatul comun cu privire la convorbirile dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, dezvoltarea fructuoasă a relațiilor dintre cele două partide este rezultatul atașamentului lor profund față de principiile independenței și egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne. Acestea reprezintă principii democratice, pentru a căror afirmare și respectare consecventă în relațiile dintre toate partidele comuniste, dintre toate celelalte partide democratice și mișcări progresiste, P.C.R. și U.C.I. militează neabătut.

Un loc central în cadrul convorbirilor la nivel înalt l-a ocupat examinarea aprofundată a situației internaționale actuale, evidențiindu-se și cu acest prilej identitatea de păreri

sau existența unor poziții apropiate în toate problemele discutate.

Exprimându-și îngrijorarea în legătură cu agravarea situației internaționale ca urmare a nesoluționării unor probleme acute și a apariției în diferite regiuni ale lumii a unor noi focare de criză și conflicte armate, a tendințelor de împărțire a lumii în sfere de influență, a lipsei de progrese în rezolvarea problemelor actuale ale țărilor în curs de dezvoltare, a adâncirii crizei economice și energetice mondiale, conducătorii de partid și de stat ai celor două țări s-au pronunțat pentru reluarea procesului destinderii pe baza respectării independenței și suveranității tuturor statelor și a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur căile dezvoltării sale interne, fără nici un amestec din afară, pentru soluționarea pașnică, prin negocieri, a tuturor problemelor litigioase dintre state. În actuala situație, se arată în Declarația comună, sint necesare mai mult ca oricând eforturile întregii comunități mondiale pentru eliminarea din relațiile internaționale a politicii de forță, a tuturor formelor de dominație și asuprire.

Profund interesate în asigurarea unui climat de liniște și pace pe continentul european, pe care se concentrează în prezent cea mai mare cantitate de arme, România și Iugoslavia acordă în mod firesc o mare importanță apropiatei reuniuni de la Madrid, de la care se așteaptă în primul rînd inițierea unor măsuri concrete de dezangajare militară și dezarmare. În același timp, cele două țări și-au reafirmat hotărîrea de a acționa în continuare pentru intensificarea colaborării bilaterale și multilaterale între țările balcanice în diferite domenii de interes comun, pentru consolidarea relațiilor de bună vecinătate în această zonă geografică.

Cele două țări și-au exprimat totodată convingerea că singura cale pentru soluționarea situației de criză a economiei mondiale și dezvoltarea mai accelerată a țărilor în curs de dezvoltare, ca o condiție fundamentală pentru realizarea sta-

bilității politice și economice internaționale, pentru menținerea păcii și securității în lume, o reprezintă edificarea unei noi ordini economice prin restructurarea actualului sistem de relații internaționale. În acest context, România și Iugoslavia și-au exprimat hotărîrea de a intensifica colaborarea reciprocă în cadrul Organizației Națiunilor Unite, al Grupului celor 77 și al altor organizații internaționale, pentru a-și aduce în continuare o contribuție constructivă la găsirea unor soluții traionice și juste problemelor care confruntă omenirea. Ele au subliniat și cu acest prilej rolul deosebit de important pe care îl au în viața internațională țările nealiniat, țările în curs de dezvoltare, care trebuie să conlucreze tot mai strîns și să întărească continuu solidaritatea și conlucrarea dintre ele pentru eliminarea politicii de forță și dominație, pentru statornicirea unor relații noi, de deplină egalitate și respect al independenței naționale.

PRIN ÎNTREAGA EI DESFĂȘURARE, prin rezultatele bogate ale convorbirilor purtate, consemnate în documentele finale, noua întîlnire româno-iugoslavă la nivel înalt constituie o nouă și prețioasă contribuție la adîncirea prieteniei trainice și a colaborării frățești dintre P.C.R. și U.C.I., dintre România și Iugoslavia, spre binele popoarelor noastre, al cauzei socialismului, păcii și colaborării în lume.

Exprimîndu-și înalta apreciere și totala adeziune față de rezultatele deosebit de rodnice ale vizitei întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în R.S.F. Iugoslavia, oamarii muncii din țara noastră dau glas totodată hotărîrii lor de a înfăptui neabătut întreaga politică internă și externă a partidului și statului nostru, sarcinile și orientările stabilite de Congresul al XII-lea, de recenta plenară a C.C. al P.C.R., pentru viitorul luminos al patriei, pentru o lume a păcii și înțelegerii între popoare.

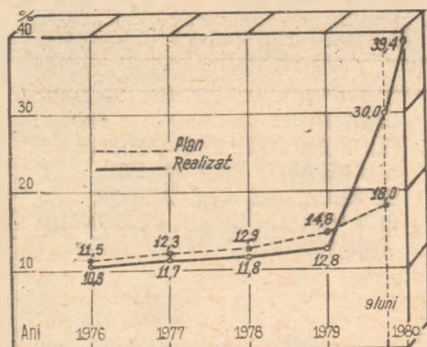
Dinu DRAGOMIRESCU

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

ASIMILAREA PRODUSELOR NOI — MIJLOC IMPORTANT PENTRU REDUCEREA IMPORTURILOR

— În obiectivul „R.E.“: noile capacități de la întreprinderea de țevi „Republica“ din Capitală —

ÎNTEPRINDEREA de țevi „Republica“ din Capitală a obținut în anii actualului cincinal rezultate însemnate aproape la toți indicatorii de plan. Cu deosebire sînt de remarcat realizările obținute în asimilarea produselor noi în vederea satisfacerii în mai mare măsură a cerințelor crescînde ale economiei, reducerii importurilor la produsele metalurgice costisitoare. Urmărind evoluția ponderii produselor noi și reprojctate în totalul valorii producției marfă (graficul), constatăm două aspecte deosebite.

Primul: în anii 1976—1979 nivelul stabilit în plan a fost constant depășit. Aceasta înseamnă că, atât numeric cît și valoric, ponderea asimilărilor realizate din oțeluri aliate și înalt aliate (cu valoare pe unitate de produs de cîteva ori sau zeci de ori mai mare decît la celelalte) a fost superioară prevederilor. Așa se prezintă lucrurile la țevi din oțel inoxidabil, țevi pentru cazane, prăjini pentru foraj cu racorduri sudate, țevi de extracție și altele, sortimente noi care au contribuit la reducerea importurilor de produse similare. Să mai menționăm că la acestea se adaugă preocuparea colectivului din întreprindere de a diminua necesarul de piese și subansamble de completare, prin efortul propriu de asimilare a 7 poziții în valoare de peste 311 mii lei valută în 1979 și 5 poziții valorînd circa 1,27 mil. lei valută, în 1980.

Al doilea: pentru 1980 era prevăzută o reducere a importurilor față de 1979 de 25,6%, care însemna aproape 2,8 mil. lei valută (din aceștia, mai mult de jumătate pe devize libere). Aceasta ar fi însemnat, față de ceilalți ani, un salt spectaculos al asimilării de produse de la 14,8% realizat în 1979 la aproape 40% din valoarea producției marfă în 1980 (graficul).

Ce s-a realizat însă din prevederile inițiale? În cele trei trimestre încheiate din acest an situația se prezintă astfel: ponderea produselor noi și reprojctate în totalul producției marfă planificată era de 30%; s-a realizat doar 18%. Deci, ceva mai mult de jumătate din ce s-a propus.

Care sînt consecințele nerealizărilor?

1 Importante cantități de produse fizice, îndeosebi la sortimentele de țevi din oțel, prăjini pentru foraj și burlane de tubaj etc. nu s-au realizat decît în proporție redusă (tabelul). În această situație indicatorii producției marfă și producției nete nu au depășit pragul de realizare de 95%.

Gradul de realizare a producției fizice în trim. I—III 1980

Lamine finite pline	101,6
Lamine mijlocii și ușoare	101,6
Țevi din oțel	95,1
Țevi din oțel fără sudură	95,1
Țevi din oțel carbon și aliat pentru construcții	101,6
Țevi din oțel inoxidabil	24,3
Țevi din oțel pentru extracție	87,2
Prăjini de foraj	50,2
Burlane de tubaj	96,3

2 Neonorarea integrală a obligațiilor contractuale (mii de tone de țevi din oțel aliat și inoxidabil) către beneficiarii interni — întreprinderi producătoare de utilaje tehnolo-

gice pentru noi investiții („Vulcan“ și „Grivița Roșie“ din București, Întreprinderea de cazane mici și arzătoare Cluj-Napoca), de utilaje tehnologice pentru chimie (I.U.T. Buzău, I.U.C. Ploiești, I.M.U.C. București, I.U.C.F. Rîmnicu Vilcea) și altele. Aceste unități specializate neprimind materiile prime necesare, au rămas datoare față de alți beneficiari. În acest fel s-a ajuns la o dereglare în lanț a mecanismului aprovizionării tehnico-materiale.

3 Nerealizarea sarcinii de a contribui prin efortul propriu la reducerea și chiar eliminarea unor importuri costisitoare și de a spori exportul de produse metalurgice proprii, ca și exportul unor producători de utilaje tehnologice pentru industria chimică și petrolieră care urmau să primească laminatele și țevile contractate cu „Republica“. În condițiile în care importurile sînt mai costisitoare faptul că aceste sarcini nu au fost realizate are implicații negative asupra dezvoltării noastre economice. Trebuie să se înțeleagă, că pentru a asigura materiile prime de care economia are strictă nevoie, este obligatoriu să exportăm, întrucît nimeni nu oferă nimic gratuit, iar pentru credite se plătesc dobînzii foarte ridicate.

O cauză cu implicații multiple: pregătirea asimilării și a investițiilor

SARCINILE de reducere a importurilor, prin asimilarea de sortimente noi, aveau ca fundament punerea în funcțiune, în cîteva etape, a unor capacități de producție la Uzina de țevi din oțel aliat și dezvoltarea capacității de țevi de extracție și prăjini de foraj cu racorduri sudate. O privire asupra realizării prevederilor din trimestrele I—III la capitolul investiții dă posibilitatea să observăm că pe total planul a fost îndeplinit în proporție de peste

112%, iar la construcții-montaj de peste 170%. O asemenea realizare a planului de investiții îndeamnă la aprecieri dintre cele mai optimiste și tencerăză a considera că lucrările stau, în acest domeniu, mai mult decât bine. Dacă avem însă în vedere că valoarea fondurilor fixe puse în funcțiune în acest timp se situează la sub 75% față de plan, găsim explicația nerealizării planului de asimilare la unele sortimente importante de produse.

Despre noile capacități de la această întreprindere revista noastră s-a ocupat în mai multe numere (23, 27, 39, 40 1980) sesizând pe parcurs diferite probleme și cauze ale situației existente. Vom menționa, de această dată, că întârzierea livrării unor utilaje tehnologice și subansamble, îndeosebi de către furnizorii „Unio”-Satu Mare (circa 150 t mașini de șanfrenat și bancuri de tras țevi), Întreprinderea metalurgică Aiud — pendinte ca și I.T. „Republica”, de centrala industrială de prelucrări metalurgice — (peste 300 t utilaje auxiliare și o presă de expandare) este cauza principală a neîntrării încă în funcțiune a unor fonduri fixe cu capacitate de zeci de mii tone anual. Am adăuga, cu acest prilej, că la sortimentul prăjini de foraj cu racorduri sudate nivelul stabilit nu a fost atins decât cu ceva peste 50%. La aceasta a contribuit Întreprinderea de utilaj pe-

trolier din Tirgoviște, care nu a livrat nici o pereche de racorduri din cele 20 de mii pe care ar fi trebuit să le livreze. De ce? Pentru simplul motiv că încă nu le-a asimilat, așa cum se hotărise în 1979. Și pentru că acest lucru apare posibil abia la sfârșitul anului 1981, pentru mai multă siguranță s-a stabilit ca întregul necesar al anului viitor să fie importat. Import care grevează asupra balanței de plăți a țării. Pe murginea acestor situații vom nota că rădăcina neajunsurilor semnalate se află, de fapt, în practica unor titulari și beneficiari de investiții de a trece la introducerea în plan și deschiderea de lucrări fără o pregătire prealabilă corespunzătoare.

Eforturi sporite pentru impulsivarea producției

ÎN LUMINA exigențelor ridicate la recenta plenară a C.C. al P.C.R., colectivul întreprinderii „Republica” și-a intensificat eforturile, orientându-le spre aplicarea celor mai eficiente măsuri tehnico-organizatorice pentru folosirea la maximum a timpului disponibil, în așa fel încit sarcinile de plan pe ansamblul trimestrului IV să fie realizate. Acțiunile vizează, în primul rând, depășirea producției de țevi trase pen-

tru cazane cu câteva sute de tone (produse care pînă acum cîțiva ani se aduceau în exclusivitate din import), folosindu-se din plin capacitățile și forța de muncă existente; totodată, se urmărește punerea în funcțiune la începutul lunii noiembrie a unei noi capacități de producție a țevilor din oțel pentru extracție, fapt care va da posibilitatea recuperării restanțelor la acest sortiment. Concomitent cu aceasta, racordarea la circuitul productiv a altei capacități de prăjini pentru foraje va permite, de asemenea, atingerea nivelului stabilit pentru acest trimestru la produsul respectiv.

Socotim că este necesar ca titularul (M.I.M.), centrala și beneficiarul de investiții, împreună cu principalii furnizori de utilaje (din cadrul M.I.C.M. în în special) să analizeze, în concordanță cu posibilitățile reale, termenele de punere în funcțiune a noilor capacități, programul de asimilare a produselor noi, de producție și livrare către beneficiari a acestora și să stabilească toate măsurile necesare pentru realizarea sarcinilor pînă la sfârșitul anului pentru a așeza pe baze cât mai temeinice producția și aprovizionarea tehnico-materială în 1981.

Gh. DRĂGHICI

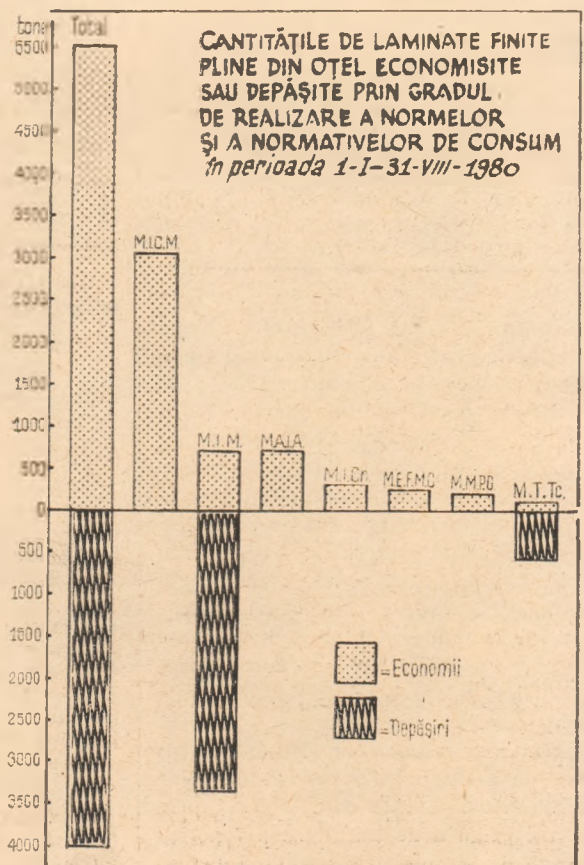
COMENTARIU LA UN GRAFIC

GRADUL DE REALIZARE A NORMELOR DE CONSUM

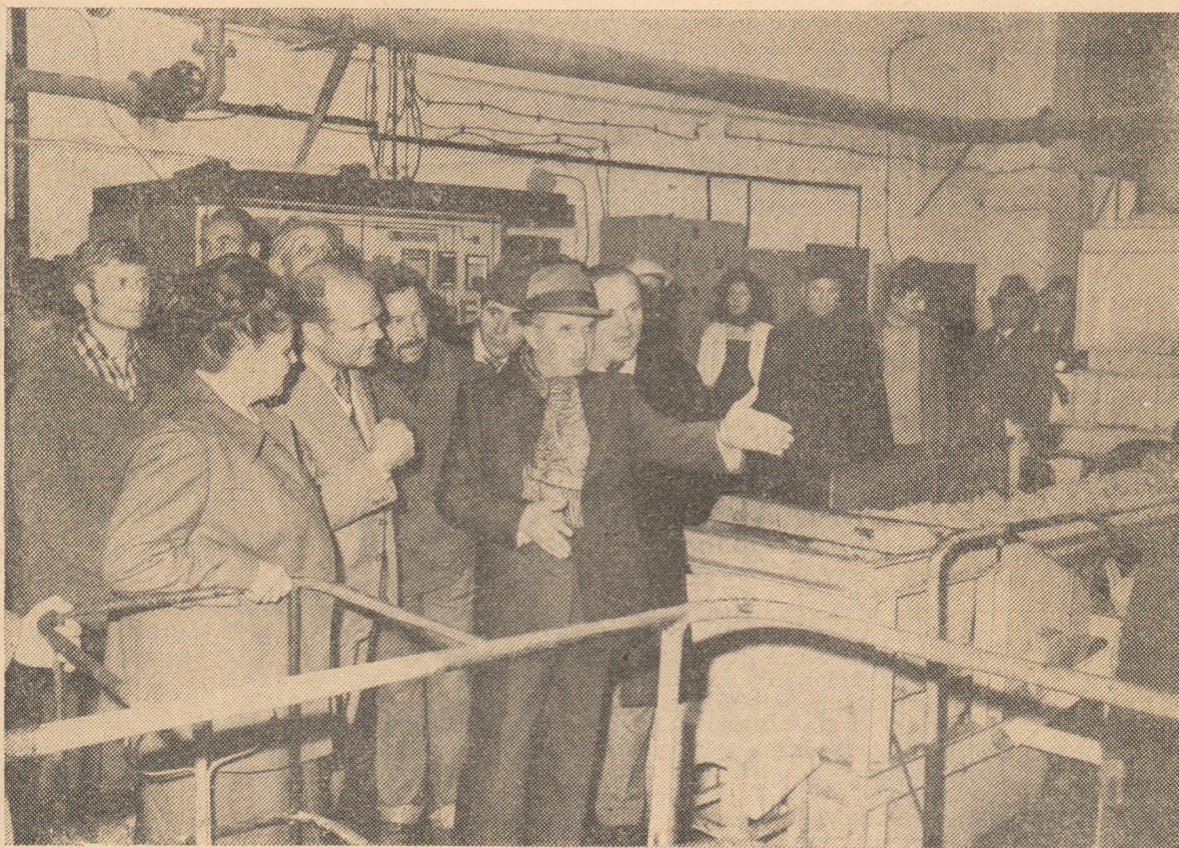
DINTR-UN NUMĂR de 64 norme și normative de consum la laminat finite pline din oțel în industria construcțiilor de mașini, înscrise în planul de stat pe 1980, la 50 au fost înregistrate economii. Cantitatea totală de metal economisită se ridică la 5,5 mii tone, din care cele mai mari cantități se regăsesc la unitățile aparținînd M.I.C.M. (peste 3 000 tone), M.I.M. (peste 700 tone), M.A.I.A. (peste 700 tone). Reducerea consumului de metal ar fi putut fi mai substanțială dacă la un număr de 14 norme de consum nu s-ar fi înregistrat depășiri care au condus la un consum suplimentar de peste 4 mii tone, localizat îndeosebi la unitățile din M.I.M. (peste 3 300 tone), M.T.T. (peste 600 tone). În acest fel, situația la aceste două ministere — per sold — se prezintă negativ, adică cu pierderi (graficul), iar pe total, economia de metal s-a diminuat la 1,4 mii tone.

Aceste depășiri ar fi putut fi evitate, dacă unitățile de producție ale ministerelor respective ar fi acționat energic în direcția sporirii gradului de scoatere a metalului din lingouri (81 la sută în loc de 85 cit este prevăzut în plan), evitării supradimensionării pieselor finite, pe calea re-proiectării produselor și a utilizării unor laminat cu dimensiuni justificate din punct de vedere tehnic, utilizării de programe de croire cât mai judicioase a materialelor, folosirii productive a pieselor de mici dimensiuni rezultate de la croire, utilizării unor tehnologii moderne etc.

Pentru recuperarea pierderilor înregistrate și încadrarea consumurilor în nivelele planificate, este necesar ca în toate unitățile de producție să se continue acțiunea de transpunere în practică a măsurilor tehnico-organizatorice adecvate stabilite în recentele adunări generale ale oameni-

lor muncii, de extindere a experienței înaintate, de promovare a unor tehnologii înaintate.

În cadrul unei vizite de lucru la Cooperativa agricolă de producție Otopeni și la întreprinderile de industrializare a sfelei de zahăr din Giurgiu, Sascut și Urziceni, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a examinat, împreună cu specialiști și cadre de conducere, probleme privind perfecționarea mecanizării lucrărilor agricole și dezvoltarea producției de zahăr

Eficiența procesului de concentrare a creșterii taurinelor

PRODUCȚIA globală agricolă ca și producția pe locuitor la principalele produse agricole au crescut substanțial în ultimii ani. Aceasta a creat posibilități sporite pentru satisfacerea nevoilor de consum ale populației, în limitele normelor unei alimentații raționale. Așa, de exemplu, în 1975 consumul pe locuitor a fost de 45,7 kg carne și produse din carne și 132,6 litri lapte și produse din lapte (exclusiv untul); în anul 1980 consumul a ajuns la 62 kg carne și produse din carne, la 220 litri lapte și produse din lapte, ceea ce înseamnă o creștere de circa 1,36 și, respectiv, 1,66 ori față de 1975.

Tendința de optimizare a consumului alimentar (se prevede să se ajungă în anul 1985 la 230—240 litri de lapte și produse din lapte și 68—72 kg de carne și produse din carne pe locuitor) este direct condiționată de creșterea producției de lapte și carne, care, la rândul lor, depind de randamentul mediu pe animal și de mărimea efectivelor de animale. La nivelul anului 1985, efectivul de bovine va ajunge la 8 milioane capete; în acest interval va continua acțiunea de ameliorare a raselor, în sensul sporirii randamentelor pe animal mediu furajat.

Creșterea efectivelor de bovine are loc în condițiile sporirii rentabilității producției de lapte și carne, procesul de concentrare fiind, în această privință, un factor hotărâtor. Concentrarea efectivelor de vaci pentru lapte și de taurine la îngrășat, în unități agricole de stat și asociații economice intercooperatiste specializate, constituie o particu-

laritate definitorie a procesului de producere a laptelui și cărnii în ansamblul agriculturii românești.

Dimensiunea rațională a fermelor de vaci de lapte și îngrășătoriilor de taurine

ÎN GENERAL, fermele și îngrășătoriile mari au avantaje importante față de cele mici, deoarece permit mecanizarea lucrărilor și perfecționarea organizării muncii, ceea ce determină economisirea resurselor materiale și umane. Studiile de specialitate susțin cu argumente efectele pozitive ale asigurării mărimii optime a efectivului de vaci din fermă, evidențiind folosirea mai judicioasă a mijloacelor materiale și, în consecință, micșorarea cheltuielilor de întreținere a unui animal mediu furajat; totodată, se subliniază diminuarea timpului de muncă necesar pe animal și reducerea cheltuielilor de amortizare.

Totuși, ca urmare a măririi dimensiunii fermelor de vaci și îngrășătoriilor de taurine apar și unele fenomene negative care sînt în esență efecte secundare de concentrare. Dintre ele putem aminti:

— aprovizionarea și transportul se fac pe distanțe mari, ceea ce determină (a) diminuarea siguranței în aprovizionarea cu furaje și creșterea costului furajelor, (b) restrîngerea posibilităților de valorificare corespunzătoare a gunoii de grajd (din cauza dificul-

tăților de transport) și poluarea împrejurimilor unităților zootehnice cu gunoi și purină;

— concentrarea efectivelor de animale în ferme și îngrășătorii mari implică tehnologii de creștere și exploatare intensivă, care nu întotdeauna corespund valorii adaptive a animalelor, iar deseori includ factori de stress și risc: densitate prea mare, stand prea scurt, lipsă de mișcare, dietă simplificată;

— relațiile din fermă devin mai complexe, iar probabilitatea combinării cu succes a factorilor de producție scade și, implicit, sarcinile de conducere sînt rezolvate mai puțin satisfăcător.

Urmare firească a acestor efecte secundare în fermele și îngrășătoriile supradimensionate, este declinul producției de lapte și al sporului zilnic pe animal mediu furajat. Literatura străină de specialitate menționează declinul producției de lapte pe vacă, iar literatura de specialitate din țara noastră subliniază scăderea producției de viței și lapte pe vacă furajată, precum și creșterea anumitor elemente de cheltuieli, în special a celor de transport.

În mod logic se pune problema aflării dimensiunii optime a fermelor de vaci de lapte și îngrășătoriilor de taurine, optim care să permită folosirea cât mai rațională a resurselor materiale și umane implicate.

În sectorul vacilor de lapte în ultimul deceniu, problema concentrării efectivelor în țara noastră, în ferme rațional dimensionate, a fost abordată în-

tr-o serie de lucrări ale unor cercetători și cadre didactice din învățământul superior care, întrucât se refereau la perioade și zone diferite, practic nu pot fi opuse critic.

Este rațional ca relația dintre dimensiunea efectivului de vaci și indicatorii tehnico-economici ai activității de producție din fermă să fie studiată în contextul condițiilor geografice, pedoclimatice și economice, în raport cu care s-a realizat însăși zonarea raselor de taurine. Se poate întui ușor că mărimea optimă a efectivului de vaci în fermă scade pe măsură ce arealul înconjurător oferă mai dificil resursele și îngreuează activitatea tehnico-economică. Din acest motiv, dependența indicatorilor tehnico-economici ai fermei de mărimea efectivului de vaci este studiată în rindurile de față în raport cu ponderea suprafeței arabile în terenul afectat fermei și cu factorul timp. În cadrul marilor zone de creștere a taurinelor am considerat următoarele subzone, în raport cu ponderea suprafeței arabile (%): 81—100; 61—80; 41—60. Pentru Transilvania s-a considerat și subzona 21—40.

Datele folosite provin din activitatea efectivă de producție a fermelor de vaci din agricultura de stat din zona de sud, Transilvania, Moldova și zona de vest a țării. Informațiile utilizate se referă la producția de lapte (cu 3,5% grăsime) livrată, producția de viței, producția de gunoi, numărul vacilor reformate, cheltuielile de producție (totale și pe elemente), precum și rezultatele financiare obținute. Aceste date sînt caracterizate printr-o mare variație, care rezultă și din faptul că structura de rasă a efectivului de taurine s-a modificat radical în perioada analizată, prin penetrația rasei Friză.

Influența efectivului mediu de vaci furajate asupra producției de lapte, producției de viței, numărului vacilor reformate, ca și asupra principalelor elemente de cheltuieli directe, cheltuieli comune și generale ce revin pentru întregul efectiv de vaci din fermă crește odată cu acesta și se poate exprima prin relația: $y = ax^b$, unde: x reprezintă efectivul de vaci mediu furajat, y reprezintă indicatorul considerat, iar a și b sînt parametrii constanți.

Costul laptelui și rezultatul financiar pe vacă nu variază monoton în raport cu mărimea efectivului mediu furajat, ci admite un punct de optim. Pentru rezultatul financiar modelul matematic considerat este aditiv, descris de funcția de tip parabolic: $y = ax^2 + bx + c$, unde: x reprezintă efectivul mediu furajat, y — indicatorul economic, iar a , b , c sînt parametrii. Pentru costul laptelui s-a stabilit un model multiplicativ, funcția fiind de tip exponențial-putere:

$y = a_0 \cdot 10^{a_1 x} \cdot x^{a_2}$, unde: x reprezintă efectivul mediu furajat, y — indicatorul economic, iar a_0 , a_1 , a_2 sînt constante.

Estimarea parametrilor s-a făcut cu ajutorul metodei celor mai mici pătrate, iar înălțimea legăturii dintre mărimea efectivului și indicatorul tehnico-economic considerat a fost exprimată cu ajutorul coeficientului de corelație (r).

Studiul efectuat evidențiază corelații relativ strînse între mărimea efectivului mediu furajat și producția de lapte livrată. Aproape pentru toate zonele studiate, b este subunitar și pozitiv, ceea ce demonstrează că pe măsură ce efectivul crește, producția livrată de lapte

se mărește și ea, dar într-un ritm descrescător, scăzînd implicit producția de lapte pe vacă.

Producția de viței obținuți de la vaci și juninci crește, în raport cu efectivul mediu de vaci furajate, într-un ritm în-celcit, fenomenul fiind mai accentuat decît cel prezentat pentru producția de lapte. Prin urmare, prin sporirea efectivului de vaci din fermă, condițiile de reproducție se înrăutățesc.

Deși nu se poate face o distincție netă între reforma de necesitate și reforma selectivă, se poate afirma că reforma practică în fermele de vaci din întreprinderile agricole de stat este aproape exclusiv dictată de necesitate, reforma selectivă fiind greu de realizat în condițiile actuale.

Pentru toate zonele studiate și aproape pentru toate subzonele, b este supraunitar, respectiv numărul vacilor reformate sporește, în raport cu efectivul de vaci din fermă, în ritm crescător. Implicit, proporția vacilor reformate crește odată cu efectivul vacilor din fermă. Așa, de exemplu, reforma de necesitate la vaci în zona de sud a țării variază de la 14,4% (la o mărime a efectivului de 200 capete), pînă la 16,8% (la un efectiv de 1 000 capete). Zona de vest și Moldova au procent de reformă asemănător — cca. 13% la o fermă de 200 capete și cca. 19% la o fermă cu 1 000 capete de vaci. Zona Transilvaniei este, în această privință, asemănătoare zonei de sud.

Creșterea reformei de necesitate în raport cu mărimea efectivului de vaci din fermă înseamnă, de fapt, scăderea longevității productive a vacilor.

Dintre cheltuielile de producție directe, au fost analizate cele de retribuție, cele materiale, cele de aprovizionare și cele de amortizare pe vacă furajată, observîndu-se o evoluție crescătoare la unele și descrescătoare la altele. Cheltuielile cu amortizarea, contrar așteptărilor, cresc în aproape toate zonele cînd efectivul de vaci din fermă se mărește. Explicația ar putea fi următoarea: fermele mai mari sînt mai noi și mai bine înzestrate, în ce privește atît construcțiile, cît și dotările tehnice, implicînd investiții mari.

Cheltuielile indirecte (comune și generale), raportate la un animal mediu furajat, de regulă descresc în raport cu mărimea efectivului.

Sporirea efectivului de vaci în fermă are efect pozitiv asupra unor indicatori tehnico-economici și negativi asupra altora, încît este de așteptat ca rezultatul financiar pe vacă să admită un punct maxim, iar costul laptelui un punct minim, în raport cu mărimea fermei. Mărimile optime astfel definite ale efectivului de vaci din fermă nu coincid în mod necesar. S-a constatat că, în general, influența dimensiunii fermei de vaci asupra rezultatului financiar și asupra costului laptelui este mică în comparație cu influența celorlalți factori, considerați reziduali.

Dimensiunea optimă și factorul timp

REPARTIZAREA teritorială a producției de lapte poate fi apreciată prin analiza structurii producției de lapte pe

judete. Se constată că județele Timiș, Constanța, Ilfov și Mureș se situează pe primele locuri, cu un număr de peste 30 de ferme fiecare.

Dintr-un studiu anterior, întreprins de noi, asupra concentrării producției de lapte, într-un număr de 32 de județe, s-a constatat că numărul fermelor de vaci ce revin pe un județ era de 10,47 în 1972 și de 12,84 în 1976. Numărul mediu al fermelor de vaci la o întreprindere agricolă de stat era de 1,75 în 1972 și de 2,14 în 1976. În ce privește efectivul mediu de vaci furajate din fermă, el variază în ambele sensuri, neputîndu-se remarca o tendință. Totuși, dacă în 1972 numărul fermelor de vaci cu efective de peste 900 capete, din eșantionul nostru, era de 25, în 1976 el a scăzut la 18.

Comparativ, numărul fermelor de 100—300, 300—500 și 500—700 capete are o evoluție ascendentă, iar cel al fermelor de 700—900 capete — o evoluție aproape constantă.

Prin consecințele sale economice, concentrarea producției este o acțiune de mare importanță, care trebuie să se desfășoare pe măsura creării condițiilor obiective și subiective necesare pentru folosirea cît mai rațională a resurselor naturale, a tehnicii agricole și a forței de muncă. Stabilirea arbitrară (mecanică) a dimensiunii fermelor de vaci se repercutează în rezultatele lor tehnico-economice, de cele mai multe ori negative.

Determinarea pe baze științifice a gradului pînă la care trebuie considerată rațională concentrarea producției implică, înainte de toate, stabilirea sistemului de indicatori folosiți pentru aceasta (efectivul mediu furajat, producția totală de lapte, producția marfă de lapte etc.).

Optimizarea dimensiunii fermelor de vaci presupune stabilirea unei dimensiuni la nivel macroeconomic (zonă, județ) pentru orientarea deciziilor de investiții în procesul planificării și a unei dimensiuni la nivel microeconomic în funcție de condițiile locale. Subliniem că prezentul studiu se referă în exclusivitate la nivelul macroeconomic al optimizării dimensiunii fermelor pentru exploatarea vacilor de lapte.

Evoluția dimensiunii optime trebuie considerată în raport cu timpul, știut fiind că acesta exprimă procesul de concentrare, precum și sinteza acțiunii factorilor tehnici, economici, sociali și organizatorici. Analizînd evoluția dimensiunii optime a fermelor de vaci în cîteva județe ale țării se constată că, în general, aceasta este diferită. Astfel, în județul Brăila dimensiunea considerată optimă era de 463 capete în 1972 și 499 capete în 1973, pe cînd în județul Teleorman — de 482, respectiv 551 capete.

În comparație cu aceste județe, în Ilfov, unde numărul fermelor de vaci este mult mai mare, nivelul efectivului optim este mai scăzut, înregistrînd o creștere de la 258 capete în 1972 la 434 capete în 1976.

În stabilirea dimensiunii optime, o importanță deosebită prezintă alegerea

Gh. N. IOSIF

(Continuare în pag. 12)

Imperative de stringentă actualitate

ale eficienței și competitivității

Acțiuni ferme pentru gospodărirea și valorificarea superioară a materiilor prime și combustibililor în condițiile creșterii prețurilor mondiale

UNUL DIN OBIECTIVELE prioritare ale strategiei dezvoltării economico-sociale elaborată de cel de al XII-lea Congres al partidului, menită să ridice România la nivelul statelor socialiste cu o dezvoltare economică medie îl reprezintă lărgirea bazei proprii de materii prime și energie prin intensificarea descoperirii și punerii în valoare de noi resurse, promovarea unei politici ferme de gospodărire rațională a materiilor prime și materialelor, de recuperare și refolosire a acestora, aplicarea unui regim sever de economisire a combustibilului și energiei în toate ramurile și sectoarele de activitate, precum și ridicarea gradului de valorificare a resurselor materiale. Toate aceste acțiuni de stringentă actualitate, fiind cu deosebire necesare pentru diminuarea proporțiilor importurilor, au devenit cu atât mai

imperioase în contextul actualei crize energetice și a materiilor prime pe plan mondial, care se reflectă într-o creștere substanțială a prețurilor internaționale și care provoacă în unele cazuri chiar probleme privind o penurie fizică pentru unele resurse.

Pentru o țară ca România, care nu are resurse suficiente de materii prime și materiale, importul acestora este și rămâne o necesitate vitală. Dar, în condițiile amintite, trebuie intensificate eforturile pentru economisirea maximă și valorificarea superioară a resurselor materiale, cu atât mai mult cu cât, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie 1980, planul pe anul viitor prevede un volum de importuri mai redus.

Escalada prețurilor în comerțul internațional

ÎN ULTIMII 10—15 ani, toate economiile occidentale — care după cum se știe dețin o pondere de circa 75% din comerțul mondial — au cunoscut un proces inflaționist intern puternic și aproape continuu. Ritmul anual de creștere a prețurilor cu amănuntul din țările membre ale O.C.D.E., organizație care cuprinde principalele țări occidentale industrializate, s-a accentuat de la 2—4% între anii 1965 și 1970, la 5—7% în perioada 1970—1975, ajungând la 8—10% în ultimii ani. În unele dintre aceste țări s-a instalat un ritm și mai înalt al inflației, de peste 10%, iar în unele cazuri chiar de peste 15% pe an. Dacă lupta contra inflației în aceste țări s-a dovedit foarte dificilă și nu a dat rezultatele scontate, în schimb, prin

canalele comerțului internațional, presiunile inflaționiste din economiile occidentale și scăderea puterii de cumpărare a monedelor care mijlocește schimburile internaționale (în special a dolarului) au fost transmise prețurilor de pe piața mondială, care cunosc majorări succesive de la o perioadă la alta.

Astfel, potrivit ultimului raport anual al Băncii Mondiale (*Banque mondiale - Rapport annuel 1980*, Washington, D.C. 1980, pag. 17), prețul unitar al mărfurilor făcând obiectul comerțului mondial a sporit în medie cu 12% pe an între 1970 și 1978, cele mai rapide creșteri înregistrându-se în cazul combustibililor. În această avalanșă inflaționistă, trebuie subliniat că deși prețurile materiilor prime și ale celorlalte produse de bază cresc mai puțin decât prețurile produselor manufacturate, exportate de țările capitaliste dezvoltate, totuși ele înregistrează majorări substanțiale, ceea ce, evident, afectează

costurile de producție, eficiența activității economice și în ultimă instanță însăși stabilitatea generală a prețurilor din țările importatoare.

După cum se constată, presiunile inflaționiste din economia mondială au implicații negative în special asupra țărilor în curs de dezvoltare. Conform unor calcule efectuate de experți internaționali, inflația pe care au cunoscut-o țările dezvoltate cu economie de piață după 1974 a provocat statelor în curs de dezvoltare pierderi globale de 80 miliarde dolari. Dintre acestea, cele mai afectate sînt țările în curs de dezvoltare care nu dispun de resurse energetice sau de materii prime și care, ca atare, pe lângă importurile de tehnologie din țările dezvoltate, trebuie să importe și o serie de materii prime de bază, ambele grupe de produse devenind tot mai scumpe pe piața mondială.

● **Evoluția prețurilor marchează o tendință inversă față de cea a creșterii economice** în cea mai mare parte a țărilor lumii, în care se înregistrează creșteri minime sau chiar stagnări în industrie și în economie în general.

● Pe ansamblul anului 1979, **indicele U.N.C.T.A.D. al prețurilor materiilor prime a crescut cu 18%**, cele mai ridicate niveluri înregistrându-se la metale (23%) și materii prime agricole (17%).

● Potrivit indicelui U.N.C.T.A.D., **materiile prime industriale au înregistrat prețuri majorate cu 45%** în anii 1978—1979, pe fondul creșterii cererii și al activităților speculative.

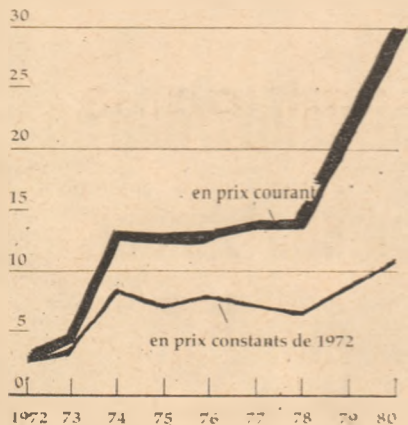
La rîndul său, **indicele sintetic al prețurilor produselor de bază aflate în nomenclatorul de import-export al României** calculat de Institutul de Economie Mondială din Bucu-

Dinamica prețurilor în devalute libere ale unor materii prime în comerțul internațional în perioada 1971—1980

	Petrol brut (dolari S.U.A./baril)	Mineriu de fier (coroa- ne sued./ tonă)	Cărbune cocsificabil (mărci R.F.G./tonă)	Bumbac (cenți/livră)	Fosfați (dolari S.U.A./tonă)
1971	2,13	48,02	87,4	61,7	11,25
1972	2,41	49,69	78,5	65,4	11,50
1973	3,22	46,12	83,9	101,5	13,75
1974	11,56	57,16	170,0	153,6	54,52
1975	11,51	86,25	179,5	129,5	68,00
1976	12,22	88,61	168,7	136,5	44,85
1977	12,49	72,05	160,4	151,3	39,50
1978	12,49	72,03	132,5	136,1	35,38
1979	18,48	61,38	119,3	138,2	36,40
1980*)	34,37	78,47	131,3	135,2	41,00

*) Nivelul maxim al prețurilor din semestrul I. Sursa: U.N. Monthly Bulletin of Statistics, september 1980, p. 164 și urm.

Cresterea prețului mediu anual al petrolului, 1972-1980
(în dolari/baril, în prețurile curente și în prețurile constante din 1972)

*) 1 baril = circa 159 litri
(după Rapport sur le développement dans le monde, 1980, Banque mondiale, Washington, D.C., Août 1980).

rești (bază 1970-1972=100) arată, pentru 1979, următoarele niveluri: minereuri 158,3; metale 250,8; cauciuc 357,9. La combustibilii modificările sînt și mai importante: cărbuni și cocs 403,2, țiței 839,3 (iar în septembrie a.c. 1448,7).

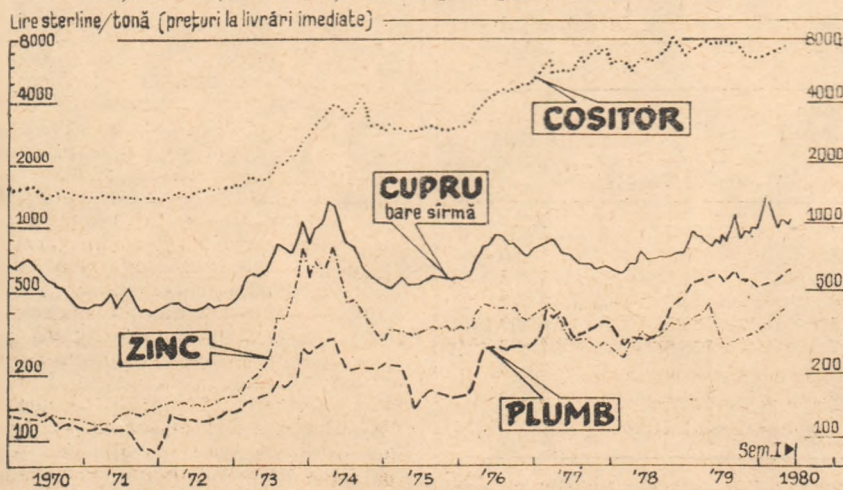
● **Indicele Financial Times pentru materii prime de bază** ajunsese la 26 septembrie 1980 la 272,89, avînd ca bază anul 1952=100.

● **Prețurile produselor de bază nepetroliere** devin tot mai instabile, ceea ce creează grave incertitudini atît exportatorilor cît și importatorilor. În perioada 1971-1980 variația medie de la un an la altul a celor 33 de produse din această categorie analizată de **Banca Mondială** a ajuns la 12,4%, față de circa 5% în cele două decenii anterioare.

Dezvoltarea și folosirea rațională a bazei proprii de materii prime și energie

TABELUL și graficele alăturate ilustrează convingător tendința general ascendentă a prețurilor la materii prime și combustibili pe exemplul unora din produsele de bază care fac obiectul comerțului internațional, inclusiv al im-

Tendința de creștere a prețurilor la principalele metale neferoase

Sursa: Financial Times

portului nostru. Cifrele reprezintă prețuri practicate de unii din principalii exportatori mondiali ai produselor respective sau pe unele piețe reprezentative, cum este, de exemplu, bursa de metale din Londra.

În lumina acestei evoluții a prețurilor rezultă limpede însemnatul efort valutar pe care este nevoită să-l facă țara noastră, care nu dispune de resurse interne suficiente de materii prime, pentru importul unor produse absolut necesare pentru bunul mers și pentru dezvoltarea economiei noastre naționale. Așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1980, anul acesta țara noastră importă 15 milioane tone de țiței, iar pentru anul viitor s-a prevăzut importul a 12,5 mil. tone. Importăm, de asemenea, 2,8 mil. tone cocs, din care 920 000 tone din țări socialiste (parțial și din aceste țări pe devalize libere), 100 000 tone bumbac (din care mai mult de 50% din țările nesocialiste), 16 mil. tone de minereu de fier (din care 8,7 mil. tone din țări nesocialiste), 932 000 tone de fosforită (din care 735 000 tone pe devalize libere), 46 000 tone de cupru (din care 31 000 tone pe devalize libere). Iar aceasta este, dealtfel, situația și la alte materii prime.

Este evident că în condițiile unei puternice escalade a prețurilor, rămîn competitivii pe piața mondială numai producătorii care reușesc să gospodărească mai bine materiile prime, să le valorifice superior, să introducă cu maximum de eficiență tehnologiile moderne, astfel încît prin reducerea cheltuielilor materiale să mențină costurile și prețurile sub cele practicate de concurență.

Răspunzînd acestui imperativ, legea planului pe anul 1981 prevede intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea bazei proprii de materii prime. În acest scop s-a hotărît intensificarea lucrărilor de prospecțiuni și explorări geologice pentru descoperirea de noi rezerve industriale de substățe minerale utile, îndeosebi hidrocarburi și minereuri feroase și neferoase și introducerea mai accentuată în circuitul economic a zăcămintelor cu conținuturi sărace. Aceasta deoarece, chiar dacă au un conținut mai sărac, resursele interne permit realizarea în condiții mai avantajoase a sarcinilor propuse decît dacă s-ar recurge la import. Ceea ce nu înseamnă însă că eforturile pentru

dezvoltarea susținută a industriei extractive nu sînt deosebit de costisitoare. Tocmai de aceea, indiferent dacă sînt obținute în țară sau procurate din import, toate materiile prime trebuie valorificate superior prin realizarea unor produse competitive atît din punct de vedere tehnic cît și economic.

Pornind de la faptul că pe unitatea de venit național consumul nostru de materii prime și energie este încă superior celui realizat în țările dezvoltate, un aspect esențial al asigurării necesarului energetic îl constituie, așa cum arătăm, economisirea severă a acestor prețioase resurse. În acest sens, secretarul general al partidului sublinia la recenta plenară a C.C. al P.C.R.: „Este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru reducerea consumului de combustibil și energie. Astăzi, pe plan internațional, toți afirmă că cea mai bună sursă de energie este economisirea. Deci reducerea consumului de energie. Trebuie să acționăm mai hotărît pe această direcție”.

Desigur că, acționînd potrivit acestei orientări, se vor limita totodată efectele negative ale creșterii prețurilor din economia mondială.

După cum se știe, România socialistă promovează o politică consecventă pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să asigure un comerț internațional pe baze echitabile, corespunzător intereselor tuturor statelor. În acest cadru, pornind tocmai de la situația care s-a creat pe plan mondial, propunerile țării noastre vizează stabilirea unor prețuri științifice determinate la materiile prime și la produsele industrializate, ținîndu-se seama atît de valoarea de întrebuintare a produselor cît și de cheltuielile de producție, pentru a se asigura un raport just între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale, pentru promovarea unor schimburi economice echivalente, care să fie în interesul tuturor statelor. Totodată, încă din 1975, prin Declarația difuzată la a 7-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. referitoare la **Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale**, țara noastră atrăgea atenția că trebuie create condiții pentru realizarea unei mai mari stabilități a prețurilor, propunînd în acest scop: constituirea unui grup de lucru al O.N.U., deschis participării tuturor statelor, menit să pună capăt creșterii sau scăderii artificiale a prețurilor, să asigure stabilitatea acestora pentru mai mulți ani; examinarea problemei materiilor prime și a resurselor energetice prin participarea, pe bază de egalitate, a tuturor țărilor, pentru a se ajunge la măsuri reciproc avantajoase, care să asigure accesul tuturor națiunilor la materiile prime și resursele energetice necesare dezvoltării, stabilitatea economică în lume. Desigur însă că alături de crearea unui asemenea cadru internațional echitabil, este necesar ca fiecare țară să acționeze cu hotărîre pentru un consum rațional, pentru economisirea și valorificarea resurselor materiale. Aceasta este dealtfel tocmai politica promovată de România și conștienți de caracterul prioritar al acestei sarcini, oamenii muncii din patria noastră își exprimă hotărîrea de a nu preocupă nici un efort pentru realizarea ei în cele mai bune condițiuni.

M. VLĂDESCU

Dezbateri „R.E.”

TRANSPORTURILE — la nivelul cerințelor economiei naționale (II)

PUBLICĂM în continuare (vezi nr. 42 din 17 oct. 1980) opiniile ale participanților la dezbaterile pe tema: „Transporturile — la nivelul cerințelor economiei naționale”, și câteva concluzii desprinse cu acest prilej.

Respectarea contractelor

Nicolae RĂDUCU : „Planul de transport al Combinatului de prelucrare a lemnului Pipera este acoperit în proporție de circa 70% de către parcul auto al Centralei de exploatare a lemnului — respectiv Unitatea de mecanizare transporturi și construcții forestiere București (U.M.T.C.F.), în baza unui contract; restul de autovehicule sînt închiriate de la alte întreprinderi de transport — I.T.A. și I.T.A.C. — Transcom, precum și tractoare rutiere de la S.M.A. Acestea sînt închiriate în baza unor comenzi periodice.

Depunem eforturi mari pentru a asigura buna aprovizionare a întreprinderii, deoarece **unitățile specializate nu ne asigură la timp mijloacele necesare de transport.** Întîmpinăm foarte multe greutăți în ce privește parcul de autovehicule pus la dispoziție de către U.M.T.C.F. București; de la zi la zi diferă numărul de mașini ce ni se pun la dispoziție față de prevederile din contract. În unele cazuri, datorită defecțiunilor tehnice, reparațiile depășesc cu mult termenul planificat (1—2 luni), ca urmare a lipsei de piese de schimb și de anvelope; în asemenea situații, C.I.L. Pipera este nevoit să facă apel la mijloace de transport de la diferite întreprinderi. De altfel, sînt numeroase cazurile cînd întreprinderea respectivă de transport ia autovehiculele repartizate pentru noi și le trimite de urgență la alți beneficiari.

Precizăm că U.M.T.C.F. București, prin ordinul de înființare al M.E.F.M.C., are obligația de a ne pune la dispoziție tot parcul de autovehicule preluat de la C.I.L. Pipera și numai în baza renunțării scrise a întreprinderii noastre poate retrage și închiria parcul de mașini la alte unități. Or, această clauză nu a fost și nu este respectată.

Desigur, trebuie să depunem eforturi pentru a învinge greutățile amintite. Dar, îndeosebi, întreprinderile de transporturi trebuie să analizeze mai îndeaproape cererile beneficiarilor săi, să asigure o mai bună acoperire a solicitărilor. De aceea, va trebui să prevedem în contracte obligații ferme și, în caz de nerespectare a prevederilor, sancțiunile materiale să fie mai aspre.”

Mecanizarea operațiunilor de încărcare-descărcare

Mireea BĂRBULESCU : „Socot că problema transportului nu trebuie privită izolat, numai ca o relație între transportor și beneficiar. Ea are și alte

implicații de care nu trebuie să se facă abstracție. În acest sens, aș vrea să mă opresc asupra modului de organizare și asupra operativității încărcării și descărcării autocamioanelor la bazele de aprovizionare tehnico-materială. Nu de puține ori coloane de zeci și zeci de mașini așteaptă cite 4—5 ore la baza de aprovizionare să fie încărcate sau descărcate. În aceste condiții conducătorul auto nu poate face decît un singur transport, pentru că restul timpului l-a irosit așteptînd. Operațiunile de încărcare-descărcare nu sînt mecanizate corespunzător, bazele nu sînt dotate cu utilajele și personalul necesar și astfel se pierde foarte mult timp și se utilizează în mod ineficient mijlocul de transport respectiv.

De aceea, socot necesar ca Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale, precum și celelalte ministere care au baze de aprovizionare să se preocupe mai intens de buna organizare și desfășurare a muncii în baze, de dotarea lor cu mijloace mecanizate de încărcare și descărcare a materialelor depozitate, astfel ca autocamioanele să poată fi utilizate cît mai rațional.

Realizarea unui transport mai eficient, obținerea de economii de combustibil și lubrifianți nu pot fi despărțite, după părerea mea, de modul cum sînt organizate și dotate bazele de aprovizionare tehnico-materială.”

Mijloace de transport — adevrate în funcție de cerințe

Florin TĂNAȘESCU : „Aș vrea de la început să afirm că, în general, relațiile noastre cu întreprinderile de transport auto din București sînt satisfăcătoare. Pentru ca activitatea acestora să se îmbunătățească în continuare, iar întreprinderile beneficiare de mijloace de transport să-și poată desfășura mai bine activitatea productivă, doresc să fac câteva propuneri.

Ar fi util ca pentru transporturile interurbane să fie puse la dispoziția beneficiarilor de transport și autocamioane cu capacitate mai mică. În acest fel s-ar putea utiliza mai bine capacitățile de transport și s-ar economisi importante cantități de combustibil. **Pentru transporturile în municipiul București să se faciliteze și întreprinderilor industriale posibilitatea încheierii de contracte cu întreprinderea TRANSCOM.** Apoi, pentru transporturile speciale, întreprinderile specializate să asigure mașini cu dotare specifică cerută de rafinării și depozitele de benzină (respectiv cu țeava de eșapament în față). În sfîrșit, ar fi bine dacă toate autocamio-

nele ar fi dotate cu prelate pentru protejarea mărfurilor de intemperii.

Punerea în practică a acestor propuneri ar duce, pe de o parte, la perfecționarea legăturilor dintre întreprinderile beneficiare și unitățile de transport, pe de altă parte, ar crea condiții ca cerințele întreprinderilor să fie mai bine și mai prompt satisfăcute.”

Asigurarea operativă a autovehiculelor pentru intervenții

Arthur MARINESCU : „Fiind întreprindere de „service” — avem de rezolvat probleme pe întregul teritoriu al țării, unde se află la diverși beneficiari peste 275 000 utilaje de calcul și electronică profesională. Asigurarea menținerii în stare de funcționare a acestui important parc de utilaje revine în exclusivitate întreprinderii pentru întreținerea și repararea utilajelor de calcul și electronică profesională (I.I.R.U.C.). Pentru a răspunde prompt la intervențiile de depanare **avem nevoie de mijloace auto în număr mare, capabile să asigure un transport operativ.**

Prevederile Decretului privind concentrarea mijloacelor auto în unități specializate are la bază rațiuni incontestabile, menite să elimine risipa de carburanți și lubrifianți și să ducă la utilizarea corespunzătoare a parcului auto. Modul de aplicare a prevederilor acestuia în ce privește I.I.R.U.C., a creat însă probleme suplimentare. Nu dispunem în permanență de parcul auto contractat. Cauzele sînt diverse: fie lipsa de benzină, de piese de schimb, cedări de autoturisme destinate service-ului altor unități de service de I.T.A. — C.I.U.T.M.R. etc. Apoi, costurile de întreținere și exploatare ale parcului sînt de 4 ori mai mari pentru I.I.R.U.C., în raport cu perioada în care aceste autoturisme erau în dotarea proprie.

Eficiența, după opinia noastră, nu trebuie analizată însă numai sub acest aspect. O întreprindere de service — cum e unitatea noastră — are ca principală cerință și indicatori de calitate a activității promptitudinea în intervenții și disponibilitatea în exploatare a utilajelor care se află în întreținerea sa. Important este să avem în vedere faptul că un utilaj scos din funcțiune (unori făcînd parte dintr-o configurație de calculator, alteori făcînd parte dintr-o linie de fabricație comandată cu echipamente cu comandă numerică) și repus în exploatare cu întîrziere poate crea pagube materiale însemnate resimțite nu numai la nivelul I.I.R.U.C. sau I.T.A. — C.I.U.T.M.R., ci chiar la nivelul economiei naționale.

Considerăm că centralizarea parcului auto la întreprinderi specializate a fost oportună; aplicarea acestei măsuri ar trebui să se limiteze însă la unitățile

de producție de bunuri materiale în industrie, agricultură, comerț, turism etc. — adică acolo unde transportul poate fi planificat și nu are un caracter accidental, de intervenție în timp limitat.“

De ce o dublare a costurilor ?

Gh. ȘERBĂNESCU : „Vreau în mod deosebit să mă opresc asupra unui aspect de maximă însemnătate, deoarece mi se pare că ceilalți vorbitori nu au insistat suficient asupra lui. Este vorba de **eficiența economică pe care o realizăm în noile condiții ale transportului.** O primă constatare, deloc îmbucurătoare : **costul transportului la beneficiari a crescut de peste două ori față de perioada cind mijloacele de transport erau în dotarea noastră.** Vă dați seama că acest lucru afectează cheltuielile la 1 000 lei producție marfă. În condițiile aplicării noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii și autogestiei, colectivul întreprinderii noastre se străduiește să gospodărească cât mai bine fondurile materiale și bănești, să realizeze economii. Dar, pe de altă parte, costurile mijloacelor de transport auto ne ridică cheltuielile. Socot că și asupra acestui aspect ar trebui să meditez mai mult unitățile transportoare.

Și acum, citeva propuneri. Aș zice ca **un număr minim de mijloace de transport și, în mod deosebit, de capacitate mică, să fie date totuși întreprinderilor ca să-și rezolve problemele de aprovizionare specifice** — de cantină, de transport între unitățile aceleiași întreprinderi, de intervenții, urgente, operative, etc. De exemplu, întreprinderea noastră are două unități, situate la distanța de 15 kilometri una de alta în două sectoare ale Capitalei ; foarte multe materiale ale noastre trebuie transportate între cele două fabrici, apoi în depozitul final.

Propun, de asemenea, ca **întreprinderile de transport să asigure aprovizionarea cu carburanți a autocamioanelor care efectuează transporturi locale pentru mai multe zile odată, reducând astfel timpii morții determinați de realizarea acestei operații zilnic.**

În ce privește activitatea întreprinderii de transport specializată ce aparține de ministerul nostru, consider că este necesar să i se asigure o clădire corespunzătoare, eventual chiar în platforma noastră industrială și care să cuprindă întreaga activitate — de la programare, reparații, garaje, birouri. Aceasta va facilita o organizare mai bună, o distribuție promptă a mijloacelor de transport.“

Să folosim mai eficient condițiile existente

Sorin DOBROTĂ : „Am ascultat cu atenție punctul de vedere al beneficiarilor noștri de mijloace de transport auto, criticile formulate la adresa unităților de transport. Înainte de a mă opri asupra unora din acestea, aș vrea să subliniez faptul că **actuala organizare a unităților de transport auto aduce imense economii la nivelul țării, chiar dacă la unele întreprinderi costul unor transporturi este mai ridicat în comparație cu perioada din trecut.**

De asemenea, nu mai puțin importantă este și economia de carburanți ce se obține ca și gradul mai ridicat de utilizare a mijloacelor auto din dotare.

Sînt, desigur, juste criticile formulate de către participanții la dezbateri, privind, mai ales, asigurarea la timp a unor mijloace de transport solicitate atît din punct de vedere al capacității acestora, cît și al cantităților de combustibil de care dispun uneori autovehiculele. Este, de asemenea, just că uneori mijloacele auto puse la dispoziție se defectează pe parcurs, datorită uzurii lor, a lipsei de piese de schimb etc. Socot că deficiențele semnalate vor trebui să stea mai mult în atenția Centralei de transporturi auto.

În viitor va trebui să ne preocupăm ca parcul de care dispunem să fie, în cea mai mare parte, în stare de funcționare. Aceasta implică necesitatea să ne aprovizionăm din vreme cu piese de schimb, cu anvelope, combustibil etc. și să fim ajutați mai mult în acest sens de întreprinderile industriale în cauză. Pentru că, în prezent, este firesc să înlănești uneori fenomenul ca la un contract de 6 mașini să nu putem pune la dispoziție decît 1—2, așa cum a fost arătat, pe drept cuvînt, de unii participanți la dezbateri. Totodată, va trebui să depunem eforturi mai mari în aplicarea întocmai a prevederilor Decretului atît de către unitățile de transport, cît și de către beneficiari. Este vorba să **utilizăm în mai mare măsură autocamioane de mare capacitate cu remorcă, iar beneficiarii de transporturi să organizeze mai bine operațiile de încărcare și descărcare** — am în vedere mecanizarea acestor operațiuni — astfel ca mijloacele de transport să înregistreze cît mai puțini timpi morți.

În discuții s-a ridicat problema că unitățile de transport solicită neapărat un transport plin-plin. Vreau să spun că dacă au existat asemenea situații — și eu nu contest că nu este așa — ele au constituit abuzuri ale unităților de transport respective și ori de cîte ori am aflat despre ele am aplicat măsuri disciplinare. **Problema asigurării încărcării maxime a mijloacelor auto este o sarcină a unităților care execută transportul și ele trebuie să acționeze de așa natură încît să-și asigure beneficiarii și la dus și la întors din curse.**

Unii participanți la discuții au făcut propunerea ca automobilele de mică capacitate, pînă la 1,5 tone, să circule în toată țara. Este o cerință pe care o considerăm justificată. De aceea, Centrala noastră va studia și în măsura posibilităților o va rezolva favorabil. Trebuie să arăt însă că tendința în viitor este ca transporturile care se fac cu autovehicule de mare capacitate și cu remorcă să fie desființate și, dacă este posibil, toată marfa care merge la interurban, să fie transportată pe calea ferată, intrucît acesta costă mai ieftin.

Dezbateri noastre are loc în condițiile cînd se desfășoară din plin campania agricolă. Desigur că, în această perioadă, avem o situație mai grea, în sensul că o serie de mijloace auto sînt solicitate la transportul recoltei și, deci, putem satisface mai greu cerințele suplimentare ale unităților industriale. Ținînd seama de acest lucru, va trebui să chibzuim mai bine, să luăm măsuri eficiente ca, în perioade de campanii, să putem acoperi mai bine atît nevoile agriculturii, cît și ale industriei sau a

altor beneficiari de mijloace auto. Sarcinile crescînde ale planurilor de producție, cerințele deosebite ce se pun în domeniul sporirii eficienței, ca urmare a aplicării noului mecanism economico-financiar, ne cer tuturor — unități de transporturi și unități beneficiare de mijloace auto — să luăm măsuri astfel ca prevederile Decretului cu privire la organizarea și efectuarea transportului auto să fie aplicate întocmai.“

Întărirea spiritului de răspundere — factor hotărîtor în îmbunătățirea activității

Roland IONESCU : „Fără a avea pretenția de a trage concluzii, socot totuși că trebuie să reținem cîteva aspecte esențiale. În primul rînd, toate intervențiile au relevat că, în prezent, organizarea transporturilor auto, reglementată prin Decretul în vigoare, este net superioară, oferind premise bune pentru satisfacerea deplină a cerințelor beneficiarilor în condițiile creșterii eficienței activității de transporturi. Desigur, se mențin unele deficiențe, dar acestea au la origine nerespectarea unora sau altora dintre prevederile legislației în vigoare sau fenomene de neglijență, lipsă de preocupare sau chiar indisciplină, care împiedică aplicarea corespunzătoare a organizării existente, fie din partea unităților de transport, fie din partea întreprinderilor beneficiare.

Pentru ca pe viitor situația să se îmbunătățească se impune întărirea, de ambele părți — beneficiari și unități de transport — a răspunderii pentru respectarea obligațiilor contractuale, pentru adoptarea permanentă a măsurilor de bună organizare, ordine și disciplină care intră în sfera de activitate și competență a fiecăreia dintre părțile contractante. Există, de asemenea, posibilități — așa cum s-a conturat clar în dezbateri — de perfecționare tehnică a utilajelor și tehnologiilor de transport utilizate, pentru a determina utilizarea mai rațională a combustibilului. **Experiența a demonstrat că, ori de cîte ori s-a manifestat receptivitate pentru buna colaborare dintre unitățile de transporturi și beneficiarii acestora, problemele apărute s-au soluționat favorabil.**

În cadrul dezbaterii s-au făcut numeroase sugestii pentru valorificarea posibilităților existente în domeniul transporturilor auto, în așa fel încît acestea să satisfacă pe deplin cerințele în continuă creștere ale economiei naționale. Reținem, în acest sens, ca necesare :

● **PENTRU ÎNTEPRINDERILE SPECIALIZATE ÎN TRANSPORTUL AUTO :** încheierea de contracte ferme cu beneficiarii pentru mijloacele auto ce urmează a fi puse la dispoziție pe perioade mai lungi (trimestru, semestru, anual), ale căror prevederi să fie respectate întocmai de ambele părți ; asigurarea mijloacelor auto specializate în funcție de specificul mărfurilor și la tonaje corespunzătoare ; repararea și

Dezbateri consemnate de :
V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 12)

GOLD MERCURY
INTERNATIONAL AWARD.

CHIMIMPORTEXPORT

PROMOVAREA EXPORTURILOR

PRIN DIVERSIFICAREA OFERTEI ȘI A PIETELOR

Intervi cu ing. Gh. DALEA

director general al I.C.E. Chimimportexport

— Recent, întreprinderea de comerț exterior CHIMIMPORTEXPORT a fost distinsă cu premiul internațional pentru promovare și cooperare internațională „Mercurul de aur” — 1980. Care este semnificația acestei distincții?

— Consider că atribuirea premiului „Gold Mercury” pe acest an întreprinderii noastre constituie o recunoaștere a prestigiului de care se bucură în pre-

zent produsele chimice românești pe piața internațională, chimia românească în ansamblul său. Este știut faptul că, potrivit statisticilor internaționale, România se numără între primele 10 țări ale lumii în privința volumului de produse chimice realizat. Cele 1500 de capacități și obiective puse în funcțiune în ultimii 15 ani în această ramură au permis atingerea unor nivele de producție înalte în numeroase domenii ale chimiei organice și anorganice. Comparativ cu anul 1965, volumul exporturilor de produse chimice a fost în 1979 de 22 de ori mai mare, printre partenerii comerciali ai țării noastre fiind firme din peste 100 de țări.

La puternica diversificare a nomenclatorului de export (numai Chimimportexport oferind pe piața externă peste 500 de grupe de produse) și a zonelor geografice în care a.n reușit să pătrundem, un aport hotărâtor a adus forța de cercetare-dezvoltare proprie, care prin numeroasele tehnologii și produse originale, realizate în ultimii ani, conferătribute de competitivitate și specificitate ofertei noastre externe. Astfel, în actualul cincinal 90% din noile obiective de investiții în industria chimică au la bază soluții tehnice originale, elaborate de specialiștii care lucrează în unitățile Institutului central de chimie.

Consecința directă a dării în funcțiune de noi capacități moderne, a lansării cu succes a unor noi produse originale pe piață este lărgirea bazei de export. Iată un exemplu concludent. În paleta de medicamente originale a întreprinderii figurează azi — alături de Gerovital H₃ — realizare de prestigiu a școlii românești de geriatrie — și alte produse de mare eficiență terapeutică, cum sînt: Aslavital, Trofopar, Ulcosilvanil, Distonocalm, Covalitin, Gastrofibran, ETO, Folcisteină U, Boicil etc. Toate aceste produse se află, actualmente, în numeroase țări ale lumii, în stadii avansate de testare spre a fi omologate pentru consum. În același timp, pentru dezvoltarea exportului medicamentelor originale s-au realizat acțiuni de cooperare industrială cu firme farmaceutice străine, cărora li se livrează principiile active, și li se asigură asistență tehnică, prin specialiști români, în vederea producerii și condiționării medicamentelor în țările respective. Asemenea acțiuni de cooperare desfășurăm în Spania, Peru, Ecuador, Argentina. Bine cotate pe piața externă sînt și cosmeticele românești originale din gamele Gerovital, Pell-Amar ș.a., care se desfac în prezent în numeroase țări.

— Cum influențează Chimimportexport, ca reprezentant al cererii externe, strategia producției de export a centralelor industriale furnizoare?

— Între întreprinderea noastră de comerț exterior și centralele industriale furnizoare de mărfuri la export există o strînsă colaborare. Noi efectuăm împreună acțiuni de prospec-tare a piețelor pentru cunoașterea concretă a cererii, a condițiilor de calitate a produselor, a volumelor de mărfuri ce se

comercializează. De asemenea, în cadrul lucrărilor de fundamentare a investițiilor ramurii, la programarea dezvoltării unor noi capacități de producție ce vor oferi mărfuri pentru export se ține seama de avizul expres al întreprinderii noastre. Încă din etapele de cercetare și studii de fezabilitate ne aducem contribuția la clarificarea aspectelor privind eficiența economică a noilor produse.

Pute.n spune că în fapt, Chimimportexport a adus o contribuție importantă la restructurarea în ansamblu a nomenclatorului de export, în sensul creșterii ponderii produselor cu grad ridicat de prelucrare, cum ar fi: mase plastice prelucrate, medicamente, coloranți, lacuri și vopsele, solvenți clorurați, detergenți, pesticide, cosmetice etc. Aceste grupe de produse formează în prezent peste 50 la sută din exporturile noastre. Coordonarea acestor preocupări se realizează în condiții superioare în prezent, ca urmare a constituirii de compartimente independente pentru exportul de medicamente originale, de cosmetice, de articole prelucrate din mase plastice. Și rezultatele nu au întârziat să se arate. În acest an, de pildă, a început să funcționeze biroul de export de produse cosmetice — iar volumul tranzacțiilor încheiate pînă acum îl depășește de circa 7 ori pe cel din întreg anul trecut.

Pe ansamblul întreprinderii se prevede realizarea, în 1980, a unui volum al exporturilor de 2,5 ori mai mare decît cel din 1970, cînd în nomenclatorul întreprinderii figurau și produsele care în prezent sînt exportate de I.C.E.-Danubiana.

Potrivit Directivelor celui de al XII-lea Congres al P.C.R., în cincinalul următor se va acorda o mare atenție dezvoltării chimiei de sinteză fină și mic tonaj, a producției de medicamente, coloranți, pigmenți organici, pesticide, produse cosmetice și detergenți. Se crează astfel condiții pentru restructurarea în continuare a nomenclatorului de export în favoarea produselor care valorifică superior materiile prime, printr-un grad ridicat de prelucrare, care să contribuie la creșterea eficienței exporturilor. Potrivit cu modificările în structura fondului de marfă, vom urmări adaptarea structurilor organizatorice, a rețelei de distribuție corespunzător exigențelor comercializării acestor produse.

— Ce forme noi de comercializare și promovare aveți în vedere?

— Se poate spune că pe măsură ce sporește volumul exportului de produse cu caracter de bunuri de consum (ele constituie a cincea parte din producția actuală a industriei noastre chimice), cresc și exigențele față de canalele de distribuție și formele de promovare prin care producătorul ajunge pînă la consumatorul final. În acest sens, întreprinderea noastră deține o bună experiență în domeniul cooperării internaționale pentru comercializarea produselor.

DATE PRIVIND DEZVOLTAREA CHIMIEI ROMÂNEȘTI

● În actualul cincinal industria chimică românească a înregistrat un ritm anual de creștere de peste 17 la sută, mai înalt decît cel din alte ramuri ale economiei naționale și anul din cele mai înalte din lume în acest domeniu.

● Ponderea industriei chimice în volumul total al producției industriale a României este de circa 17,5 la sută în acest an, față de media mondială de 15,2 la sută.

● În ultimii 15 ani producția industriei noastre chimice a crescut de 12 ori, față de creșterea înregistrată pe plan mondial de 4,7 ori.

● În anul 1978 întreaga producție a industriei chimice din anul 1950 era fabricată în numai 2 zile.

Societățile noastre mixte pentru comercializarea produselor chimice: *Decofra* — Paris, *Arco* — Londra, *Contichemie* — Frankfurt am Main, *Romital* — Milano, *Carochem* — Barcelona acționează în prezent pentru perfecționarea sistemului lor de distribuție, urmărind să apropie și mai mult produsele de

continentele; prin reclană în presa de specialitate — și pînă la forme specifice: expoziții specializate pe grupe de mărfuri, simpozioane, conferințe, expoziții permanente la reprezentanțele economice și societățile mixte etc.

Produsele chimiei de mic tonaj, precum: medicamente, pesticide, coloranți, lacuri și vopsele, produse cosmetice necesită, în general, eforturi considerabile de promovare. Cu toate că s-au realizat unele succese în această privință, este necesar să se aloce fonduri mai importante pentru acțiuni de promovare, ca să putem asigura o intensitate corespunzătoare a acestora, competitivă cu cea a concurenței.

Produsele noastre se vînd în prezent sub mărci de fabrică românești, realizîndu-se astfel diferențierea pe piețele străine. Susținerea mărcilor proprii printr-o activitate promoțională complexă, începînd de la ambalaj și pînă la publicitatea la locul de vînzare, poate avea o influență importantă asupra eficienței activității de export.

Realizările industriei noastre chimice, activitatea Chimimportexport sînt larg apreciate peste hotare; ne mîndrim cu numeroasele medalii de aur, diplome și distincții pe care le primesc produsele în întreprinderea ce le exportă. Încă în anul 1972 am primit „Premiul Internațional pentru Calitate” de la Madrid. În decembrie trecut, întreprinderea noastră a fost distinsă cu Marea Medalie de Aur Jubiliară a Camerei de Comerț și Industrie a U.R.S.S., pentru contribuția adusă la dezvoltarea și promovarea comerțului cu produse chimice. Iar anul acesta, la târgul INCHEBA de la Bratislava au fost conferite 4 medalii de aur unor produse cosmetice și detergenți românești. Sînt mărturii ale unui prestigiu pe care sîntem datori să-l consolidăm prin continua îmbunătățire a ofertei și a promovării ei.

Interviu de
Ioan GEORGESCU

PREMIILE INTERNAȚIONALE

La ediția 1979 a Tîrgului internațional specializat de produse chimice Incheba-Bratislava, 5 produse cosmetice românești din nomenclatorul de export al I.C.E. Chimimportexport au primit medalii de aur:

Idila — parfum de toaletă cu miros de citrice condiționat în flacoane spray.

Bellatrix — ruj produs în 14 nuanțe coloristice pe bază de substanțe active extrase din flora spontană din România.

Dermin — cremă de masaj cu extract de plante medicinale cornoțonice.

Farmec Lux — cremă de față hidratantă cu ulei de vizon.

Miorița — spray pentru curățirea blănușelor naturale.

Premiile obținute la această ediție, ca și la precedentele constituie o recunoaștere internațională a calității deosebite a produselor realizate de tînăra industrie românească de cosmetică.

cumpărător, în scopul mării competitivității și scăderii cheltuielilor de desfacere. Această rețea este în continuă dezvoltare și perfecționare. Desfășurăm, totodată, o largă activitate de promovare, de la propaganda de interes general realizată prin participări la târguri și expoziții — circa 35 anual, pe toate

Transporturile

(Urmare din pag. 10)

menținerea în stare de funcționare a întregului parc, pentru ca indicatorul stabilit prin plan de 83% capacitate activă să fie îndeplinit și depășit; optimizarea transporturilor, astfel încît în majoritatea cazurilor mijloacele auto să circule dus-întors încărcate; accelerarea acțiunii de dotare cu remorci auto, de organizare de trenuri de transport, încît, odată cu creșterea capacității de transport, să se asigure și o economie cît mai mare de combustibili și lubrifianți; analizarea nivelului tarifulor de transport, care să fie așezate

de așa natură încît să reprezinte costuri acceptabile pentru beneficiari.

● **PENTRU ÎNTEPRINDERILE BENEFICIARE:** încheierea din vreme a contractelor pentru mijloacele auto necesare, astfel încît unitățile transportoare să aibă posibilitatea de a-și organiza optimizat întreaga activitate de service; colaborarea cu unitățile transportoare, asigurîndu-se utilizarea la capacitatea nominală sau volumetrică a autocamioanelor; sprijin în repararea autovehiculelor, asigurarea unui grad înalt de mecanizare a operațiilor de încărcare-descărcare a mărfurilor, încît

timpul de staționare a fiecărui mijloc de transport să fie cît mai mic.

Pe baza analizelor efectuate în cadrul Comitetului de partid al Sectorului 2 și a concluziilor desprinse din urmărirea curentă a activității, apreciem că există create toate condițiile pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor de transport, atît pentru industrie cît și pentru comerț, construcții, activitatea de întreținere și gospodărire a orașului. În scopul utilizării raționale a parcului auto, al întăririi controlului asupra modului de repartizare a mijloacelor tehnice din dotare, considerăm că ar fi util să se subordoneze bazele de transporturi auto organelor administrative locale, astfel încît sarcinile economico-sociale în profil teritorial să fie cît mai operativ și eficient realizate.”

Eficiența concentrării creșterii taurinelor

(Urmare din pag. 6)

criteriului de optimizare, ținînd cont de faptul că la schimbarea acestuia, dimensiunea optimă se modifică.

Luînd drept criteriu de optimizare costul laptelui, remarcăm că acesta are o evoluție ascendentă, iar nivelul corespunzător efectivului optim este mult diferit de la un județ la altul. În județele învecinate Teleorman și Ilfov, caracterizate prin condiții pedoclimatice

asemănătoare, costurile sînt mult diferite. Astfel, dacă pentru efectivul optim din 1972 costul laptelui era de 197 lei/hl în județul Teleorman, în județul Ilfov acesta ajunsese la 225,1 lei/hl. Situația era asemănătoare la nivelul anului 1976, cu deosebirea că diferența dintre costuri era de numai 14,6 lei/hl.

Față de costul mediu al laptelui, prețul de livrare este mult prea scăzut, determinînd, în mod artificial, rezultate financiare negative, ceea ce înseamnă

că munca socială depusă în sectorul creșterii vacilor de lapte în aceste județe, nu este recunoscută integral.

Pentru zona Moldovei (județele Bacău, Vaslui și Iași), evoluția dimensiunii optime și costurile producției de lapte corespunzătoare sînt prezentate în tabel.

Din datele prezentate se observă evoluția în timp a dimensiunii optime a fermelor de vaci în cele trei județe, remarcîndu-se faptul că optimul, în această zonă a țării, este mai ridicat în comparație cu zona de sud, iar costul laptelui mai scăzut. Deși nu se poate vorbi de o evoluție constant crescătoare a efectivelor optime în județele studiate, totuși costul laptelui corespunzător unei ferme de dimensiune optimă evoluează ascendent. Mărimea lui se află sub nivelul prețului de livrare și, prin urmare, posibilitățile obținerii de rezultate financiare pozitive sînt mult sporite, comparativ cu zona de sud.

Într-un număr viitor al revistei vom analiza problema dimensiunii optime a fermelor de taurine la îngrășat.

Dinamica mărimii optime a fermelor de vaci (capete) și costul producției de lapte (lei/hl)

Județul	1972		1975		1976	
	capete	lei/hl	capete	lei/hl	capete	lei/hl
Bacău	571	146	670	154	649	178
Iași	483	136	658	160	—	—
Vaslui	708	158	877	184	665	167

Săptămâna economiei „25-31 octombrie“

Economisirea — expresie a creșterii veniturilor populației

ANUL 1980 marchează încheierea actualului cincinal cu remarcabile realizări în dezvoltarea economico-socială a patriei și începutul unui nou cincinal, în care vom trece într-o nouă etapă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism, etapă care ne va propulsa în rîndul țărilor cu dezvoltare medie.

Rezultatele obținute în îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980 au asigurat dezvoltarea puternică a forțelor de producție, creșterea susținută a avuției naționale, au dus la profunde transformări în întreaga societate, la ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. În actualul cincinal, retribuția netă a crescut cu 30 la sută, față de 20 la sută cât a fost planificat — veniturile totale ale populației au sporit de la 247 miliarde lei în 1975, la 363 miliarde lei în 1980. La acestea trebuie adăugat și sporirea cu 40 la sută a veniturilor populației pe seama fondului social de consum.

Toate aceste importante realizări în domeniul creșterii veniturilor oamenilor muncii au avut ca rezultat amplificarea continuă a procesului de economisire prin Casa de Economii și Consemnațiuni, instituție bancară autorizată să organizeze primirea și păstrarea depunerilor economiilor populației.

Comparativ cu alți indicatori economici, care influențează economiile populației, depunerile la Casa de Economii și Consemnațiuni și soldul creditelor acordate de aceasta pe perioada 1976—1979 au crescut de la un an la altul (tabelul).

	1976	1977	1978	1979	1979/ 1976
Venitul național	110,5	107,9	107,5	107,7	125,0
Veniturile bănești ale populației	109,8	108,5	112,0	105,7	128,5
Desfacerile cu amănuntul prin comerț socialist	109,8	106,8	111,9	107,1	128,0
Soldul general al depunerilor populației la C.E.C.	116,0	118,1	125,3	112,2	165,9
Soldul creditelor acordate populației pentru construirea și cumpărarea de locuințe	116,9	109,2	114,5	108,7	136,0

Succesele obținute în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a populației au creat premise trainice pentru lărgirea posibilităților de economisire, pentru creșterea într-un ritm accentuat a soldului general al depunerilor populației la C.E.C. și a volumului creditelor acordate populației pentru construirea și cumpărarea de locuințe proprietate personală, așa cum rezultă și din indicatorii economici prezentați mai sus.

La finele acestui an soldul general al depunerilor populației la C.E.C. va fi de 2,2 ori mai mare față de cel existent la sfîrșitul anului 1975, iar dacă facem a-

ceastă comparație cu finele anului 1965 — adică pe ultimii 15 ani — această creștere este de circa 12 ori. Ritmul mediu anual de creștere a soldului în perioada 1965—1980 a fost deosebit de ridicat, fiind de 17,8 la sută.

Nivelul ridicat al economisirii populației prin Casa de Economii și Consemnațiuni s-a menținut și în ultima parte a actualului cincinal; astfel, la 1 septembrie 1980 soldul general al economiilor populației a fost cu 20,7 la sută mai mare decât la începutul anului 1979.

Capacitatea oamenilor muncii din țara noastră de a economisi în vederea acoperirii unor nevoi viitoare — în special pentru procurarea de bunuri de valoare mare cu un grad superior de folosință — se oglindește și în ponderea soldului general în totalul disponibilităților bănești ale populației, care este în prezent de 72,7 la sută.

Amplificarea acțiunii de economisire a fost stimulată și de punerea la dispoziția populației, prin comerțul socialist, a unui volum mereu sporit de bunuri cu valoare ridicată, care sînt cumpărate, de regulă, din economii acumulate pe o anumită perioadă de timp. Economisirea nu numai că nu limitează consumul, ci este premisă a extinderii și diversificării acestuia. Iată de ce procesul de economisire se află într-o permanență extindere și răspîndire în rîndurile populației. Dacă la începutul anului 1976 populația țării deținea 11,3 milioane lirete de economii și conturi personale la C.E.C., la 1 septembrie a.c. numărul acestora se ridică la 17,5 milioane, cu 6,2 milioane mai multe de-

cît la începutul cincinalului, revenind în medie un libret activ la 1,3 locuitori. De subliniat este și faptul că a crescut puternic numărul depunătorilor la sate, unde numărul libretelor de economii a ajuns la 4,4 milioane, față de 3,2 milioane la începutul cincinalului, revenind în medie un libret la 2,5 locuitori.

Economisirea organizată prin Casa de Economii și Consemnațiuni este stimulată și de drepturile și avantajele acordate depunătorilor, îndeosebi valorificarea depunerilor prin acordarea de către C.E.C. a unor importante sume sub formă de dobînzii și cîștiguri, care în ulti-

mii zece ani s-au ridicat la circa 20 miliarde lei. La 1 septembrie a.c. existau asupra populației peste 4,3 milioane lirete de economii cu dobîndă și cîștiguri în autoturisme la care în anul 1979 s-au acordat, prin trageri la sorți trimestriale, 5 877 cîștiguri în autoturisme, iar în semestrul I a.c. 3 207 autoturisme, în valoare totală de peste 635 milioane lei.

Paralel cu activitatea de atragere a economiilor bănești ale populației și a altor activități, Casa de Economii și Consemnațiuni traduce în viață politica partidului și statului nostru de sprijinire prin credite a cetățenilor care doresc să-și construiască locuințe proprietate personală sau să cumpere din fondul de stat locuințe pe care le dețin în calitate de chiriași.

Pe această linie, începînd cu 1 ianuarie 1970, Casa de Economii și Consemnațiuni a preluat de la Banca de Investiții activitatea de creditare a populației pentru construirea și cumpărarea de locuințe proprietate personală. De la această dată s-au acordat din fondurile Casei de Economii și Consemnațiuni 923 263 împrumuturi pentru construirea și cumpărarea de locuințe proprietate personală în valoare de 39 799,7 milioane lei, soldul creditelor acordate fiind la 30 septembrie a.c. de 27 529,7 milioane lei.

Sumele depuse la C.E.C. reintră în circuitul economic fie pe calea finanțării sau creditării de către stat a unor obiective social-economice, fie pe calea creditării de către C.E.C. a populației, economisirea formînd cadrul organizat în care se îmbină în mod armonios interesele individuale ale populației cu cele ale societății, respectiv cerințele bănești ale reproducției socialiste lărgite. Tocmai din aceasta derivă una din particularitățile procesului de economisire organizat, respectiv dublul său caracter, ca proces de redistribuire temporară pe plan microeconomic și de redistribuire permanentă pe plan macroeconomic.

Pentru dezvoltarea în viitor a acțiunii de economisire, prezintă importanță, în primul rînd, perspectivele creșterii veniturilor populației și în mod special a retribuției oamenilor muncii. În conformitate cu Programul-directivă de creștere a nivelului de trai, veniturile totale reale ale populației vor sporii în anul 1985 cu 23—25 la sută față de anul 1980, retribuția medie reală mărindu-se cu 16—18 la sută. Retribuția minimă va spori de la 1 425 lei lunar în 1980 la 1 630 lei în 1985, la care se vor adăuga alocația pentru copii și celelalte venituri obținute din fondurile sociale de consum. Veniturile reale ale țărănimii vor crește cu 20—25 la sută, iar pensiile nominale de asigurări sociale de stat se vor majora în medie cu 23 la sută.

În aceste condiții, rolul acțiunii de economisire sporește în mod susținut. Casa de Economii și Consemnațiuni este chemată să contribuie în măsură tot mai mare la consolidarea sistemului bănesc al țării, la întărirea puterii de cumpărare a monedei naționale, la înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în domeniul finanțelor și creditului.

prof. dr. Mircea POPOVICI
președintele

Constliului de Administrație
al Casei de Economii și Consemnațiuni

De la 1 noiembrie a. c.

NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII BENEFICIAZĂ DE RETRIBUȚII MAJORATE

SUCCESELE obținute în dezvoltarea forțelor de producție în actualul cincinal au constituit un fundament temeinic pentru ridicarea nivelului de trai, dovedind justetea politicii partidului de creștere armonioasă

trucții va beneficia de un spor mediu de retribuție de 32,4% pe întregul cincinal, spor superior mediei pe întreaga economie națională. Această creștere reprezintă o recunoaștere a contribuției ramurii industriei materialelor de cons-

Tabelul nr. 1

Categoria	Treapta	Retribuția actuală	Retribuția majorată etapa II-a	Spor vechime actual	Spor vechime după majorare	Adaos acord actual	Adaos acord după majorare	Total venit actual	Total venit după majorare	Spor venit total
Arzător produse ceramică brută (rețeaua materiale construcții „B”) spor vechime 5% adaos acord 8%	IV I	1724	2009	86	100	138	161	1948	2270	322
Fasonator produse de azbociment (rețeaua materiale construcții „A”) spor vechime 7% adaos acord 8%	IV II	1826	2152	128	151	146	172	2100	2475	375
Maistru principal prefabricate (grupa ramura IV) clasa 26 gradatie IV spor vechime 10% adaos acord 10%		2895	3200	289	320	289	320	3473	3840	367
Morar lianți din ind. cimentului (rețea ciment) spor vechime 10% adaos acord 8%	V I	2183	2519	218	252	175	201	2576	2972	396

și în ritm înalt a economiei noastre socialiste.

Veniturile totale ale populației au ajuns în 1980 la 363 miliarde lei, de la 247 miliarde cât erau în 1975, ceea ce înseamnă realizarea celei mai mari creșteri de venituri ale oamenilor muncii din întreaga perioadă a construcției socialiste din țara noastră. Îndeplinirea cu consecvență a Programului de creștere a nivelului de trai a asigurat creșterea retribuției reale cu circa 30%, deci cu 10% mai mult decât prevederile inițiale, și o creștere cu circa 30% a veniturilor țărănilor cooperatori. Cele două etape de majorare, aplicate unui număr de peste 8 milioane angajați, au însemnat practic că în fiecare lună, timp de aproape trei ani ai actualului cincinal, o nouă categorie de oameni ai muncii a beneficiat de majorarea retribuției.

Din luna noiembrie a acestui an circa 112 mii angajați din industria materialelor de construcții și aproape 170 mii de cercetători, ingineri tehnologi și proiectanți investiții din institute de cercetare și centre de inginerie tehnologică vor primi retribuții majorate în medie cu 14,1% pentru industria materialelor de construcții și cu 11,5% pentru cercetare și inginerie tehnologică.

Prin această nouă majorare personalul din industria materialelor de cons-

trucții la uriașul efort constructiv desfășurat în țara noastră în anii socialismului. Retribuția medie în ramura materialelor de construcții a crescut continuu, urmînd ca în 1980 să fie de aproximativ 7 ori mai mare decît în

anul 1950. Exemplele din tabelul nr. 1 confirmă faptul că noua etapă de majorare se va desfășura după aceleași principii ale eticii și echității socialiste, urmărindu-se creșterea mai accentuată a retribuțiilor mai mici în condițiile păstrării unor raporturi stimulativă între profesii, funcții și grade de calificare. Astfel, majorarea retribuției unui arzător produse ceramică brută va fi de 16,5%, iar a unui fasonator produse din azbociment de 17,8%, creșteri superioare mediei pe ramură; în același timp, un maistru principal, care are o retribuție actuală de 2895 lei, va primi o retribuție sporită cu 10,5%. La creșterile datorate sporului de retribuție se adaugă creșterile sporurilor de vechime și a adaosului de acord, creșteri care, însumate, duc la venituri suplimentare pentru exemplele alese de peste 300 lei. Numai la nivelul unui an, un muncitor care lucrează ea morar lianți în industria cimentului va obține venituri suplimentare de 4752 lei, ceea ce reprezintă, de exemplu, contravaloarea unei garnituri de mobilă de hol.

Cercetarea științifică și ingineria tehnologică vor ajunge în urma acestei etape de majorare să atingă o creștere medie pe întregul cincinal de 29,5%. Numai în anul 1980 creșterea retribuției personalului din aceste domenii va însemna fonduri suplimentare de peste 95 milioane lei. În tabelul nr. 2 sînt înfățișate câteva exemple ce ilustrează în mod concret modul de aplicare a actualei majorări în domeniul cercetării științifice și ingineriei tehnologice. Pentru fiecare om al muncii din aceste domenii, actuala etapă de majorare va însemna un spor de retribuție care, în medie, se apropie de 300 lei. Luînd în considerare și creșterea sporului de vechime obținut prin aplicarea aceluiași procent la un quantum mai mare al retribuției, creșterile totale de venit ajung să depășească, în unele cazuri, 500 lei lunar. Cumulate pe un an, veniturile

Tabelul nr. 2

Gradația	Clasa	Retribuție actuală	Retribuție majorată	Spor vechime actual	Spor vechime majorat	Total venit actual	Total venit majorat	Spor venit total
Cercetător șt. (sau inginer tehnolog) în institut nivel II spor vechime 5%	4 26	2895	3200	145	160	3040	3360	320
Cercetător șt. principal grad I (sau inginer tehnolog principal) institut nivel I spor vechime 7%	4 37	4830	5340	338	374	5168	5714	546
Inginer (arhitect) proiectant principal grad II spor vechime 10%	5 33	4020	4450	402	445	4422	4895	473
Desenator tehnic principal spor vechime 5%	6 18	2070	2310	103	115	2173	2425	252

suplimentare obținute de un inginer sau arhitect proiectant principal grad II se ridică la 5678 lei.

Aurelian DOCHIA
Institutul de economie socialistă

Componente calitative ale dezvoltării economiei românești

INDUSTRIA — un amplu proces de dezvoltare și modernizare

ÎN ÎNTREGUL proces al creșterii economiei românești industria se înscrie cu înfăptuiri dintre cele mai notabile — dovadă de necontestat a justeții politicii promovate de partid în direcția dezvoltării sectoarelor și domeniilor ce asigură o valorificare superioară a resurselor materiale, a muncii sociale și, pe această bază, progresul neîntrerupt al forțelor de producție, creșterea continuă a bunăstării oamenilor muncii.

Etapă a unor remarcabile împliniri

ÎN ANII CINCINALULUI pe care îl vom încheia în curând au fost puse în funcțiune noi și importante capacități de producție, au fost modernizate cele existente, au fost aduse substanțiale îmbunătățiri structurii ramurilor și subramurilor industriale, ca și pe linia repartizării lor raționale în teritoriu. Acest proces de amploare, ce a necesitat o intensă mobilizare de forțe, de resurse materiale și umane, poate fi ilustrat, la dimensiunile sale reale, prin creșterea cu 747 miliarde lei a fondurilor fixe în economie (de la 1 203 mld. în 1975 la 1 950 mld. lei în 1980).

În condițiile desfășurării acestui amplu efort investițional o trăsătură caracteristică a dezvoltării industriei românești o constituie înregistrarea, și în anii actualului cincinal, a unor ritmuri susținute de creștere. Este semnificativ faptul că pe ansamblul industriei producția netă a sporit într-un ritm mediu anual de 10,6%, iar producția globală cu un ritm de 10%, moment ce marchează o creștere mai rapidă a valorii nou create, unica sursă aptă să asigure dezvoltarea societății, creșterea avuției naționale și a bunăstării poporului. Oglindind prioritățile stabilite în procesul dezvoltării industriale a țării, accentul pus pe factorii capabili să asigure valorificarea cât mai înaltă a potențialului material și uman, să creeze resursele necesare în scopul satisfacerii în condițiuni cât mai bune a cerințelor populației, în ramuri industriale cum sînt: construcția de mașini (13%), industria metalurgiei feroase (11,6%), industria chimică (10,8%), industria ușoară (10,3%) și industria alimentară (7,3%), s-au consemnat ritmuri ridicate, expresie a desfășurării unor eforturi deosebite.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, la începutul unui nou cincinal industria românească, principalele sale ramuri pot să soluționeze aproape toate problemele pe care le ridică programul de investiții și de dezvoltare a bazei tehnico-materiale. să contribuie hotărîtor la creșterea gradului de tehnicitate și de modernizare a producției industriale, să-și aducă un aport sporit la realizarea prevederilor la export în condiții de eficiență. În concordanță cu cerințele actuale ale populației, în cadrul industriei ușoare a sporit și s-a diversificat producția bunurilor de consum, iar industria alimentară și-a lărgit și îmbunătățit considerabil sortimentul de produse, asigurînd astfel o mai bună satisfacere a cerințelor interne de consum, crearea de disponibilități suplimentare pentru export.

Un mare accent s-a pus în întreaga activitate industrială pe măsurile urmărind încadrarea în normele și normativele de consum, reducerea consumului de energie, combustibil, metal și alte materii prime și materiale, urmărindu-se gospodărirea

și valorificarea cu eficiență sporită a tuturor resurselor. Tocmai unor asemenea scopuri le-au fost subordonate, în mare măsură, acțiuni vizînd organizarea superioară a producției și a muncii, sporirea gradului de folosire a mașinilor, instalațiilor și utilajelor, îmbunătățirea utilizării timpului de lucru. Sînt factori calitativi care au acționat cu efecte dintre cele mai însemnate în obținerea ritmurilor ridicate de creștere a producției industriale, în mod deosebit în devansarea ritmului de creștere a producției globale de către ritmul de creștere a producției nete.

Dezvoltarea potențialului industrial al țării, — perfecționarea structurii sale pe ramuri, subramuri, grupe de produse și servicii, sporirea calității produselor au fost însoțite, pe întreaga perioadă a cincinalului 1975—1980, de continuarea procesului de îmbunătățire a repartizării industriei în teritoriu. Ca urmare a politicii juste promovate de partid, un accent deosebit s-a pus pe dezvoltarea județelor cu un nivel mai scăzut al forțelor de producție, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Covasna, Dimbovița, Harghita, Sălaj, Teleorman, Tulcea, Vaslui, Vilcea, Vrancea, fapt care s-a concretizat în ritmuri de creștere a producției industriale cu mult superioare mediei pe țară.

Un efect și, totodată, un factor important al dezvoltării industriei românești în actualul cincinal îl constituie creșterea rapidă a populației ocupate în această ramură, creștere care a condus la modificări de esență în structura pe ramuri a populației ocupate. Încă din anul 1978 industria a atins cea mai mare pondere în totalul populației ocupate — 33,5% —, depășind pentru prima dată ponderea agriculturii — 32,5%. Consemnăm astfel un important salt — comparativ, de pildă, cu

Tabelul nr. 1

Dinamica producției industriale*)

	1975	1980	Ritm mediu anual de creștere 1976—1980 — procente —
Producția netă	100	165	10,6
Producția globală	100	160	cca 10

*) 1980 — preliminar

anul de început al cincinalului 1966—1970, cînd populația ocupată în industrie reprezenta numai 19,2% din totalul populației ocupate, în timp ce ponderea celei din agricultură era de 56,5%. Nu numai saltul ca atare se impune a fi subliniat, ci în mod deosebit importanțele sale efecte sociale. Astfel, partea cea mai mare din populația țării își desfășoară activitatea într-un domeniu cu o productivitate a muncii mai mare (în condițiile în care, cu sprijinul industriei, însăși productivitatea muncii în agricultură cunoaște creșteri sensibile), obține venituri corespunzătoare, se asigură o solidă temelie pentru creșterea în volum și calitate a bunurilor de consum alimentar și mai ales a celor de folosință îndelungată care sînt puse la dispoziția populației.

Dar, în condițiile dezvoltării industriale amintite, modificări însemnate au avut loc nu numai în structura pe ramuri a populației ocupate, ci și în multe alte domenii economico-sociale, printre care îmbunătățirea structurii profesionale, prin creșterea numărului de muncitori, repartizarea mai bună pe teritoriu a personalului muncitor din industrie etc. Din cele peste 1,1 milioane noi locuri de muncă create în acest cincinal, peste 500 mii revin industriei; în prezent în toate județele țării ponderea populației

ocupate în industrie este mai mare de 15%, iar în 16 județe, aceasta depășește 35%.

Este de evidențiat faptul că în industrie, ca de altfel în întreaga economie națională, realizările obținute în anii actualului cincinal au fost înfăptuite în condițiile existenței unor greutăți majore, atât pe plan intern, cât și internațional. Între acestea trebuie amintite cutremurul din martie 1977, care a provocat pierderi importante economiei naționale, industriei ca

dintre cele mai fertile pe calea înfăptuirii Programului partidului.

Mobilizarea eforturilor în scopul ridicării calitative a activității

REZULTATELE obținute în activitatea industrială puteau fi însă și mai bune dacă pe parcursul cincinalului, în unele întreprinderi și sectoare nu se manifestau o serie de lipsuri și deficiențe. În acest context, se impun a fi menționate, în primul rând, aplicarea cu multă înțelegere și reținere a noului mecanism economico-financiar, practicarea unui stil și metode de muncă necorespunzătoare, manifestări de birocratism și lipsă de exigență. Totodată, în industrie s-au manifestat lipsuri în ce privește activitatea de aprovizionare tehnico-materială, în cooperarea și colaborarea dintre întreprinderi, în realizarea producției în sortimentele stabilite; în ce privește promptitudinea cu care se procedează la introducerea progresului tehnic, pentru utilizarea mai bună a capacităților de producție și a forței de muncă; în ce privește gospodărirea judicioasă a materiilor prime și materialelor, creșterea eficienței.

Este limpede că analiza succeselor obținute în cincinalul de a cărui încheiere ne mai desparte puțin timp, deopotrivă cu cea a lipsurilor ce au survenit în activitatea din economie, și deci și în industrie, constituie premisa desfășurării, în viitor, în condiții mai bune a muncii. Acest mod de a privi lucrurile corespunde pe deplin exigențelor spiritului comunist, înțelegerii dialectice a proceselor tot mai complexe ce se desfășoară în viața socială. În acest sens, se impune a fi reținută aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. potrivit căreia: „...în deceniul 1970—1980, în cincinalul pe care îl încheiem, am înaintat pe un front larg, am parcurs o distanță foarte lungă în dezvoltarea noastră și că acum este necesar să consolidăm ceea ce am realizat, asigurând o bază trainică pentru continuarea ofensivă de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate”. De subliniat este faptul că, deși în plan sînt înscrise ritmuri mai ponderate de dezvoltare a industriei decît în perioadele precedente, în vederea creării condițiilor pentru consolidarea realizărilor obținute, România se va menține, în continuare, printre țările cu cea mai dinamică dezvoltare industrială și economică în general.

În acest cadru, întreaga dezvoltare industrială prevăzută pentru anul 1981 este axată, în principal, pe factorii intensivi ai creșterii economice și, ca urmare a acestei acțiuni, pe sporirea în ritmuri susținute a producției ramurilor de vîrf ale industriei, pe ridicarea continuă a gradului de tehnicitate. O privire de

Marin STANICA

(Continuare în pag. 28)

Tabelul nr. 2

Dinamica producției globale industriale*)

	1975 = 100					Ritm mediu anual de creștere 1976—1980 — procente —
	1976	1977	1978	1979	1980	
Industria — total	111	125	137	146	160	cca. 10
— metalurgia fieroasă (inclusiv extracția minereurilor fieroase)	112	129	140	152	173	11,6
— construcții de mașini și prelucrarea metalelor	112	129	148	165	184	13,0
— chimie	116	132	146	148	167	10,8
— industria ușoară	113	125	135	146	163	10,3
— industria alimentară	109	122	123	132	142	7,3

*) 1980 — preliminară

atare; condițiile climatice nefavorabile și inundațiile din anii cincinalului, care au contribuit într-o anumită măsură la nerealizarea producției agricole și, ca urmare, au influențat nivelul de dezvoltare și de realizare a sarcinilor în unele ramuri industriale, îndeosebi în industria alimentară. Cît privește influențele externe, pe prim plan se situează criza economică și criza petrolului, care au exercitat, de asemenea, serioase influențe negative în procesul de asigurare cu petrol, materii prime și alte surse necesare economiei noastre naționale. Iată de ce, se poate aprecia cu deplină temei, că valoarea realizărilor obținute de poporul român în anii actualului cincinal în industrie, ca și în dezvoltarea celorlalte ramuri și sectoare ale economiei este remarcabilă. România parcurend în perioada 1976—1980 o etapă

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

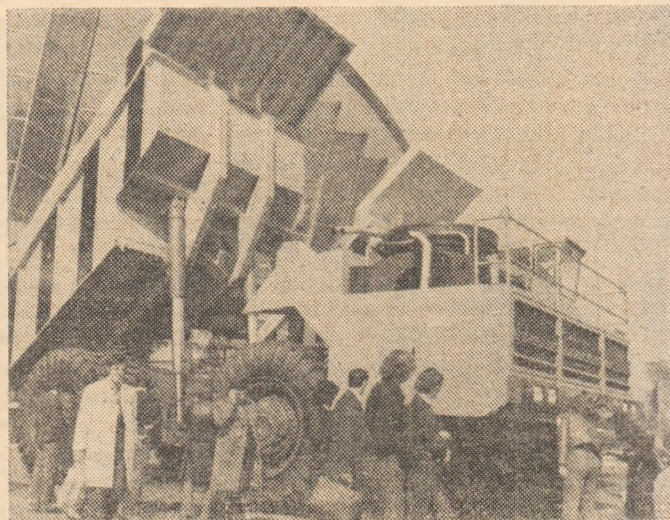
Autobasculanta DAC 180-100

PENTRU MARILE ȘANTIERE DE CONSTRUCȚII, întreprinderea mecanică Mirșa execută în prezent, concomitent cu autobasculantele de 50 tone — mediate cu aur în toamna aceasta la Tîrgul Internațional de la Plovdiv — și autobasculante de 100 tone. Pînă în luna septembrie au fost realizate și livrate constructorilor de pe Șantierul Canalului Dunăre — Marea Neagră și minierilor de la Moldova Nouă — 12 bucăți de asemenea produse.

Realizarea acestor mijloace de transport constituie un remarcabil succes al industriei noastre constructoare de mașini — autobasculante de asemenea gabarit fiind fabricate doar în Statele Unite, Uniunea Sovietică, R.F. Germania și Italia. Execuția în serie reduce simțitor importurile de autobasculante de 25 tone și 40 tone. De asemenea, utilizarea unei auto-

basculante de acest tip contribuie la înlocuirea a nu mai puțin de șapte autobasculante de 16 tone și a 12 conducători auto. Este evident că în aceste condiții economiile de combustibil și de lubrifianti sînt notabile; comparativ cu consumul de motorină la autobasculantele respective, care se ridică la 266 litri la suta de km, autobasculanta DAC 180—100 consumă numai 93 litri. Capacitatea ridicată de care dispune noua autobasculantă crează posibilitatea utilizării pe șantiere a unor excavatoare mari de 8 m³—10 m³, ceea ce conduce și la reducerea timpului de așteptare al vehiculelor la încărcat.

Pentru a face față condițiilor deosebit de grele de lucru existente pe unele șantiere, masiva autobasculantă beneficiază de o construcție extrem de robustă și este echipată cu un motor Diesel cu 12 cilindri dispuși în

V, care dezvoltă o putere maximă de 735 kW (1 000 CP) la 1 500 rot/min. Amplasată în stînga șasiului în poziție avan-

sată, cabina are un singur loc și oferă conducătorului condiții comode de lucru cu un grad de siguranță în exploatare sporit.

PREGĂTIRI PENTRU ACTIVITATEA DIN 1981

Soluționarea operativă, eficiență a problemelor ridicate în adunările generale

RECENTELE adunări generale speciale pentru dezbaterile sarcinilor dezvoltării economico-sociale a unităților pe anul 1981 și-au demonstrat rolul important, definit de tovarășul Nicolae Ceaușescu — de a da posibilitatea colectivelor de oameni ai muncii, consilierilor de conducere „să-și asume răspunderea deplină a planurilor, să știe ce au de făcut, să ia măsuri pentru a asigura realizarea lor”.

La unitățile de construcții-montaj care execută investițiile din industrie, planul pe anul viitor se caracterizează printr-o accentuată concentrare pe principalele obiective productive, ceea ce constituie o premisă pentru mai buna folosire a potențialului datorită eliminării unei dispersări exagerate, pentru creșterea eficienței economice a activității. Totodată, indicatorii calitativi ai planului au în vedere aplicarea

neabătută a noului mecanism economic, pentru ansamblul ramurii de construcții-montaj stabilindu-se sarcina reducerii costurilor cu 11 lei la 1.000 lei producție și creșterii productivității muncii (calculată pe baza producției nete) pe o persoană cu 8% în comparație cu nivelurile din 1980.

Adunările generale din aceste unități au confirmat hotărârea oamenilor muncii de a face totul pentru a asigura buna pregătire și realizarea în întregime a planului, creînd astfel o bază puternică pentru îndeplinirea întregului cincinal viitor. În mod deosebit s-a insistat asupra acțiunilor ce se impun ca în acest ultim trimestru, paralel cu o creștere a ritmurilor de execuție care să asigure în cât mai mare măsură recuperarea restanțelor și punerea în funcțiune a capacităților întârziate și scadente, să se creeze fronturile de lu-

cru necesare pentru ca în primul pătrar din '81 să se mențină capacitatea de producție la nivelul noilor sarcini.

În programele unitare de măsuri, adoptate de adunările generale, colectivele de oameni ai muncii, consilierii de conducere au identificat și dimensionat concret rezervele existente și căile de punere a lor în valoare pentru îndeplinirea planului la toți indicatorii. Totodată, au fost relevate problemele încă în suspensie, care-și așteaptă rezolvarea din partea forurilor tutelare și a altor organisme competente și care condiționează desfășurarea normală a activității în noul an.

Exemplele redată în continuare, referitoare la preocupările actuale pentru înfăptuirea hotărârilor adunărilor generale, sînt localizate la trei trusturi de specialitate, cu experiență bogată și cu volume importante de lucrări.

Accent pe creșterea productivității muncii

CALENDARUL constructorilor situează începutul sezonului rece la 15 noiembrie. La **Trustul de construcții industriale din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej**, majoritatea șantierelor au încheiat de pe acum pregătirile de iarnă: protejarea prin închideri, de regulă în soluție definitivă, a obiectivelor aflate în execuție, montarea sau revizuirea instalațiilor termice în spațiile de lucru și la stațiile de betoane etc. Pe baza graficelor stabilite cu beneficiarii a fost programat, pentru ultimul trimestru, un volum de lucrări superior celui planificat inițial, ținîndu-se seama, totodată, și de nevoile subantreprizelor de instalații, montaje și lucrări speciale, în ce privește deschiderea fronturilor de lucru.

Obținerea, în aceste două luni, a unui avans este importantă în mod deosebit pentru subunitățile din Bacău și Roman, al căror volum de producție urmează să crească în anul viitor. Însă, pentru toate șantierele, imperativul perioadei îl constituie asigurarea unei astfel de evoluții a stadiilor fizice, care să grăbească punerea în funcțiune a capacităților din plan — cu atât mai mult, cu cît în prezent un număr mare de obiective sînt întârziate.

Sarcinile de execuție din 1981 se caracterizează printr-o pondere mai redusă a investițiilor aflate în faza de finalizare (urmează să fie predate cu 60% mai puține capacități decît în acest an) și o proporție însemnată a lucrărilor noi, structură ce mărește volumul de manoperă, influențînd negativ productivitatea muncii. Ca atare, creșterea planificată a acestui indicator — cu 13,3% față de realizările preliminate pe 1980 — deși inferioară ritmului mediu obținut în actualul cincinal, pune totuși probleme dificile. Colectivul are însă convingerea că le va putea rezolva. Determinîndu-se relațiile cantitative dintre măsurile tehnice și organizatorice de perfecționare a producției și muncii și creșterea productivității, s-au putut delimita domeniile de acțiune prioritare, cu cel mai mare grad de influență în condițiile valorificării depline a potențialului existent.

Astfel, atenția se concentrează spre exploatarea la capacitate, în 2 și 3 schimburi, a utilajelor și mijloacelor de transport, spre contractarea în acord global, pe bază de plan fizic a lucrărilor de terasamente, de extracție și transport al agregatelor de balastieră, transport și punere în operă a betonului spre folosirea din plin și cu cicluri reduse a echipamentelor de inventar (cofraje, schele, esafodaie). Se va îmbunătăți fluxul tehnologic la stațiile de sortare a balastului, astfel ca să se asigure echilibrarea după necesar a stocurilor din cele patru sorturi; va fi urgentată organizarea bazei de producție de pe

platforma Focșani. În vederea diminuării volumului de manipulare, depozitele și punctele de lucru vor primi un număr sporit de utilaje și dispozitive pentru încărcări-descărcări și transport intern și se va insista la furnizori pentru expedierea în cît mai mare măsură a materialelor în unități de încărcătură. Pe lângă generalizarea acordului global la nivelul formațiilor conduse de maștri, ingineri și subingineri, o atenție aparte se dă și ridicării nivelului calitativ al aplicării acestei forme de organizare și retribuție a muncii, antrenînd personalul tehnic din execuție și proiectare, ca și cel economic, la pregătirea temeinică și operativă a documentației pentru încheierea contractelor-angajament.

Complexul calificare-policalificare-perfecționare urmează să capete noi dimensiuni, astfel încît calitatea profesională a forței de muncă să se ridice la nivelul necesar executării lucrărilor prin tehnologii moderne, cu o productivitate înaltă și de calitate corespunzătoare. Pondere, în totalul muncitorilor din activități productive, a celor necalificați se va reduce la 8%. Stimulentului pe care îl oferă, pe această cale, creșterea cîștigurilor i se va adăuga, ca factor motivational, o substanțială îmbunătățire a condițiilor de muncă și de trai, datorită utilizării judicioase a fondurilor alocate în acest scop. Zilele acestea s-a deschis o nouă cantină, pentru constructorii de pe platforma Adjud, iar pînă la finele anului, spațiilor definitive de cazare existente li se vor adăuga 217 apartamente în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, 100 în Bacău și un cămin pentru 300 de nefamiliști la Roman.

Dacă lucrările în continuare oferă, pentru o perioadă de cîteva luni, suficient teren de desfășurare a forțelor, trezește însă îngrijorare situația investițiilor noi, intrucît față de valoarea lor totală în planul constructorului, la începutul lunii trecute aproape o cincime nu aveau asigurată finanțarea, iar o treime — documentațiile de execuție. De aceea, adunarea generală a adresat Ministerului Construcțiilor Industriale solicitarea de a insista pe lângă ministerele titulare (în special cel al chimiei și cel al construcțiilor de mașini) pentru rezolvarea grabnică a acestor probleme, ca și a cedărilor de cote potrivit necesarului de materiale pe 1981.

Dan CONDREA

Acțiuni pentru diminuarea cheltuielilor materiale

REZULTATELE din primele 3 trimestre ale anului la indicatorii ce caracterizează eficiența activității economice demonstrează corecta înțelegere și aplicare, în cadrul **Trustului de instalații și automatizări București**, a principiilor și exigente-

ior noului mecanism economico-financiar. Față de plan s-au obținut depășiri de 4,5% la producția netă, de 5,9% la productivitatea muncii calculată pe baza acestui indicator, de 1,4% la beneficii; cheltuielile materiale la 1 000 de lei producție au fost reduse cu 4% sub nivelul prevăzut. Aceasta, în condițiile influenței negative a unor dificultăți determinate de nerealizarea integrală a programelor de fronturi de lucru încheiate cu partenerii de execuție (unitățile de construcții și de montaj tehnologic), de întâzierile în primirea unor prefabricate electrice (de la Întreprinderea de panouri și tablouri electrice Alexandria, Întreprinderea mecanică Gheorghieni, „Automatică”-București), unor utilaje și materiale speciale a căror aprovizionare cădea în sarcina beneficiarilor (îndeosebi pe platformele industriei chimice).

Ați consiliul oamenilor muncii, prin materialul prezentat cit și participanții la dezbateri au subliniat însă, în adunare generală, că dacă la fiecare punct de lucru s-ar fi imprimat mai puternic spiritul de disciplină în ce privește organizarea producției și a muncii, în aplicarea fișelor tehnologice și în respectarea programului, aceste rezultate ar fi fost încă mai bune și s-ar fi recuperat în parte rămășițele în urmă la producția de construcții-montaj.

Pe ideea acestei necesare și posibile recuperări este construit programul pe trimestrul în curs. Acesta accentuează în preocuparea — manifestă și pînă acum — față de lucrările prioritare, pentru care au fost stabilite grafice separate de asigurare cu resurse materiale, forță de muncă și utilaje. Intregul personal tehnic din centrul trustului este, în prezent, repartizat pe subunități pentru a impulsiona și sprijini direct pe platformele chimice, rezolvarea problemelor legate de neconcordanțele din unele proiecte, de înlocuirea unor materiale greu de procurat cu altele aflate în stoc sau având aprovizionarea asigurată, de urgentarea deschiderii fronturilor de lucru etc. Indicatorii de producție globală și netă sînt repartizați loturilor și formațiilor de lucru în expresie fizică, urmărindu-se realizarea cu prioritate de lucrări finite la obiectivele ce se apropie de punerea în funcțiune.

Specificul lucrărilor de instalații electrice și automatizări lasă executantului un destul de restrîns cîmp de intervenție pentru diminuarea cheltuielilor materiale. Ținînd seama însă de experiența pozitivă de pînă acum în economisirea resurselor materiale, maximizarea producției nete și creșterea productivității muncii prin mărirea gradului de prefabricare pe baza dezvoltării producției industriale proprii, reprezentanții oamenilor muncii, prezenți la adunarea generală, au propus măsuri concrete pentru noi progrese în acest domeniu.

Volumul activității industriale din 1981 se va ridica la o valoare echivalînd cu o treime față de volumul activității de construcții-montaj, în condițiile unei schimbări de esență a structurii sale în ce privește produsele și tehnologiile. În prezent, pe baza programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și progres tehnic, potențialul de proiectare este antrenat într-o amplă acțiune de reconcepere a elementelor de instalații și accesoriilor de montaj, pentru a le mări performanțele; se pregătește, totodată documentația unor produse noi, ce vor fi realizate cu consumuri reduse de materiale și de muncă. Aceasta implică și un permanent contact cu institutele ce proiectează investițiile, pentru stabilirea unei game raționale de tipodimensiuni, corelarea în detaliu a lucrărilor de instalații cu celelalte părți de proiect, aplicarea celor mai rapide și mai ieftine soluții de execuție. Atelierele trustului își vor mări producția de tubulatură rotundă de ventilații, confecționată în spirală, procedeu ce valorifică la maximum materialul; în loc de cornier laminat, flanșele rotunde vor fi realizate din bandă de tablă profilată; la alte tipuri de planșe se vor utiliza profile perforate. Este în curs de întocmire un studiu relativ la creșterea gradului de preambalare, paletizare și containerizare a produselor din atelierele proprii, ca și a celor permise de la furnizori; aplicarea lui va permite să se micșoreze manopera și să se evite degradările prin manipulări repetate.

C. DAMIAN

Urgențe pentru forul coordonator

PUNEREA în funcțiune a grupului nr. 3, de 330 MW, de la termocentrala Turceni și a grupului nr. 6, de 210 MW, de la termocentrala Mintia-Deva se înscrie între realizările de ultimă oră ale colectivului trustului „Energoc construcția”. Acestei unități îi revin sarcini importante în înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în domeniul energetic, în crearea de noi capacități pentru producția de energie electrică și îmbunătățirea structurii combustibililor utilizați în termocentrale. De aici rezultă și câteva din elementele caracteristice ale planului pe 1981: creșterea importantă a producției de con-

strucții-montaj față de realizările preliminate pe acest an, îndeosebi la cele două mari obiective menționate mai sus: începerea execuției unor noi centrale electrice de termoficare, funcționînd cu lignit, a unor microhidrocentrale care vor valorifica potențialul energetic al apei din acumulările și canalele ce alimentează termocentralele existente, extinderi și modernizări la uzinele electrice aflate în funcțiune.

Baza de la care se pornește în pregătirea producției anului viitor este însă departe de a oferi condițiile unei racordări adecvate. Cu două luni înainte de finele lui '80, trustul înregistrează o importantă rămînere în urmă față de plan. Fără a trece cu vederea propriile neajunsuri, participanții la adunarea generală n-au putut să nu-și exprime nemulțumirea față de modul în care au înțeles să se achite de obligații unii furnizori de materiale (livrările sînt în întârziere la ciment — de la Medgidia și Fieni, conducte — de la Roman și Întreprinderea de țevi sudate București, carton asfaltat — de la Întreprinderea de materiale izolatoare Bercești-Ploiești, la sîrmă neagră, electrozi de sudură ș.a.) și față de faptul că pentru un volum de lucrări echivalent cu 9% din planul anual, încă nu sînt asigurate condițiile de execuție — finanțare, amplasamente, documentații (unele proiecte încă nesosite la constructor au termenele de predare expirate de 3—12 luni!). Depășirea volumelor programate la alte obiective nu a putut compensa influența acestei situații.

Avantajul pe care îl oferă faptul că trustul „Energoc construcția”, beneficiarii pentru care lucrează și proiectanții investițiilor respective fac, deopotrivă, parte din Ministerul Energiei Electrice este numai teoretic. Practica deficientă a coordonării relațiilor dintre acești factori, dintre ei și forul lor tutelar a alimentat o dificilă listă de probleme pe care adunarea generală a înaintat-o spre rezolvare ministerului. Menționăm:

- urgentarea definitivării documentațiilor și altor condiții de execuție pentru centralele electrice de termoficare București-Progresul și Suceava (trustul are înscrise și în planul pe 1980 valori pentru atacarea lucrărilor, dar încă nu le cunoaște amplasamentele);

- controlul de către beneficiari, încă din faza de avizare departamentală a documentațiilor, a corespondenței devizelor cu condițiile locale (anul acesta, grupul de șantier Oravița înregistrează o pierdere de 4,5 milioane de lei din cauză că proiectanții au subestimat cheltuielile de transport al materialelor și utilajelor pe 30 km de drumuri grele);

- evitarea fărîmițării potențialului de execuție al constructorului la lucrări de întreținere și reparații în uzine electrice, pe care beneficiarii au posibilitatea să le execute cu forțe proprii;

- asigurarea bazei materiale la nivelul necesarului rezultat din planul pe 1981 (cantitățile încă neacoperite cu cote de materiale la unele grupe reprezintă, valoric, o treime din cheltuielile materiale);

- crearea condițiilor, sub raportul aprovizionării, pentru ca trustul să execute în atelierele proprii unele construcții metalice care, comandate la terți, costă dublu — diferența de preț neputînd fi recuperată prin devize;

- intervenție la M.T.Tc. pentru a prelua transportul auto al agregatelor de la balastierele proprii ale trustului la șantier (care în mod eronat e considerat transport tehnologic), așa cum o face în cazul aprovizionării de la balastierele altor unități;

- stabilirea obligației întreprinderii „Energoutilaj” de a prelua de la „Energoc construcția” lucrările de excavații, transport și terasamente, prin contract la plan fizic, sistem ce s-a dovedit deosebit de eficient în practica altor constructori;

- intervenție pentru efectuarea la terți (eventual la uzinele Ministerului Construcțiilor Industriale) a reparațiilor capitale pentru o serie de macarale speciale, instalații de săpat și de foraj, a căror nefuncționare imobilizează utilaje scumpe, unele dintre ele procurate cu efort valutar considerabil;

- obținerea cantităților și sortimentelor necesare de piese de schimb pentru excavatoare (lipsa acestora a fost una din cauzele care au determinat, în acest an, nerealizarea unui volum de excavații reprezentînd o valoare ce se ridică la o treime din rămînerea în urmă față de planul de construcții-montaj);

- suplimentarea prevederilor de plan relative la numărul de muncitori în formare, astfel ca dezvoltarea acțiunii de calificare și policalificare să contribuie mai substanțial la realizarea creșterii prevăzute a productivității muncii.

Firese ar fi fost ca aceste probleme să-și capete o rezolvare, măcar de principiu, încă înainte de adunarea generală, pentru ca atenția să se concentreze asupra pregătirii efective a producției din 1981. Considerăm că Ministerul Energiei Electrice are datoria de a le înscrie între urgențe, căci sprijinul cel mai eficient este cel dat la timp.

Adrian RUSU

Opțiuni pentru o strategie a conservării energiei și utilizării surselor noi în industrie

SARCINA FUNDAMENTALĂ A ENERGETICII ȚĂRII NOASTRE o constituie, așa cum este stabilit în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., dobândirea până în anul 1990 a independenței energetice a României. Pentru atingerea acestui obiectiv esențial al dezvoltării economiei românești, Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei trasează direcțiile principale de acțiune în domeniul producerii, transportului, distribuției și utilizării energiei. Ne vom opri în cele ce urmează asupra unui domeniu care, după părerea noastră, poate conduce, în timp scurt, la elaborarea de soluții pentru o creștere semnificativă a randamentului global de utilizare a energiei în industrie (principala consumator energetic al economiei) și la o dinamizare, foarte necesară de altfel, a acțiunilor de utilizare a surselor noi, în speță a energiei solare în industrie.

Avem în vedere, în cele ce urmează, analiza nivelului întregii industrii a purtătorilor de energie utilizați în întreprinderile și platformele industriale. După cum este cunoscut, bilanțurile energetice ale economiilor naționale reliefează în prezent consumul de resurse primare în industrie, transporturi și servicii, evidențiind global ponderea și pierderile pe structura menționată. Pentru a se compara însă eficient modul real de utilizare a resurselor energetice în mai multe industrii, trebuie să se țină seama de două elemente fundamentale:

- structura „pachetului” de tehnologii a respectivei industrii, pornind de la ponderea diferitelor tipuri de resurse materiale primare supuse transformărilor tehnologice succesive. La un nivel dat al dezvoltării tehnicii, randamentul global de utilizare a energiei în industrie depinde de structura resurselor materiale primare, de tehnologiile de transformare și de calitatea tehnologiilor întrebuintate;

- structura purtătorilor de energie utilizați în tehnologiile pe care respectiva industrie le aplică. Ne referim la modul în care se valorifică purtătorii de energie la nivelul diferitelor întreprinderi industriale, la randamentele obținute pe principalele subsisteme energetice industriale, la modul în care se aplică sau se pot aplica în viitorul imediat căile de creștere a eficienței utilizării energiei în industrie, cum ar fi: producerea combinată a căldurii și energiei electrice, recuperarea resurselor secundare, implementarea rapidă a surselor noi în industrie.

Ambele elemente care condiționează randamentul de utilizare a resurselor energetice în industrie reliefează relația tehnologie-energie, relație fundamentală, care în condițiile contemporane are un cuvânt greu de spus asupra

opțiunilor de dezvoltare la nivel macroeconomic.

Dacă structura „pachetului” de tehnologii și nivelul calitativ al acestora determină consumul energetic în mărime absolută, ca și randamentul de utilizare a resursei energetice, structura purtătorilor de energie, optimizarea acesteia, conduc la modificări în proiectarea tehnologică a produselor, influențând puternic tipurile de utilaje, amplasarea lor în fluxuri tehnologice continue și determinând creșterea randamentului global de utilizare a resursei energetice primare.

Pe plan național sînt cunoscute preocupări serioase privind influența structurii producției asupra consumului energetic, cu concluzii de o deosebită eficiență privind măsurile ce trebuie luate în perspectivă. Mai puțin concret este abordată a doua latură, cea a optimizării structurii purtătorilor de energie utilizați în tehnologiile de fabricație.

În cele ce urmează vom expune un punct de vedere privind această problemă, pe care o considerăm vitală pentru obiectivele care stau în fața energeticii românești.

1 În primul rînd ni se pare esențial ca bilanțul resurselor energetice utilizate în industrie să fie structurat pe 4 subsisteme energetice fundamentale:

- subsistemul combustibil ars direct;
- subsistemul combustibil transformat în abur și apă fierbinte: la t_1 250°C și t_2 250°C;

- subsistemul energie electrică consumată direct;

- subsistemul energie electrică transformată (aer comprimat, oxigen, argon, frig, pompare etc.).

Corespunzător, vor trebui evidențiate pierderile, respectiv randamentul de utilizare a resursei primare energetice pe fiecare subsistem, alegîndu-se contururile corespunzătoare actualelor posibilități de determinare a consumurilor reale, în mod omogen pe întreaga industrie.

Fiecare întreprindere sau platformă industrială poate fi astfel caracterizată prin:

- structura consumului de resurse energetice pe cele 4 subsisteme fundamentale;

- valoarea randamentului complex

$$U_c = \frac{U_1 Q_1 + U_2 Q_2 + (U_3 Q_3 + U_4 Q_4) U_{cv}}{\sum_{i=1}^4 Q_i}$$

unde:

- U_1 — randamentul subsistemului combustibil ars direct;

- Q_1 — cantitatea de căldură absorbită din subsistemul combustibil ars direct;

- U_2 — randamentul subsistemului combustibil transformat;

- Q_2 — cantitatea de căldură absorbită din subsistemul combustibil transformat;

- U_{cv} — randamentul de conversie al energiei electrice în sistemul energetic național;

- U_3, U_4 — randamentele subsistemului energiei electrice consumată direct și transformată;

- Q_3, Q_4 — cantitatea de căldură absorbită în subsistemele energiei electrice consumată direct și transformată.

La nivelul întregii industrii va rezulta ponderea și randamentul mediu al celor patru subsisteme, cu concluzii de o excepțională importanță privind orientarea priorității a eforturilor în domeniul conservării energiei, cu implicații asupra tipurilor de purtători de energie utilizați în industrie. În continuare, vom prezenta un exemplu rezultat din unele analize preliminare făcute într-una din ramurile industriei — construcția de mașini.

Din cele 4 subsisteme energetice industriale considerate, analiza relevă că subsistemului combustibil ars direct îi corespunde o pondere de cca. 25—30% din consumul integrat de resurse energetice primare și un randament de utilizare între 5—15%. În principal, consumatorii tehnologici ai acestui subsistem sînt cuptoarele de forjă, tratament și uscare. Creșterea randamentului de utilizare se face în prezent prin acțiuni de recuperare primară individuală și secundară centralizată. Dar, ținînd seama de randamentele reale realizate, de structura purtătorilor de energie pe cele 4 subsisteme, apare ca alternativă soluția de electrificare a acestor procese tehnologice, cu producerea locală — în regim de termoficare industrială cu grupuri mici sau mijlocii — a energiei electrice. Unele cazuri analizate conduc la concluzia că economia de combustibil integrat prin aplicarea acestei soluții poate ajunge pînă la 8—12% din consumul total.

Caracterul discontinuu al proceselor de producție din construcția de mașini, avantajele calitative ale produselor obținute, ușurința reglajului sînt argumente care pledează pentru analiza serioasă a oportunității electrificării tehnologiilor în această ramură industrială în condițiile specificate anterior. Desigur că această substituție a unui purtător de energie cu altul este una din cele posibile. Analizele la nivel de ansamblu, pe ramuri industriale și în profil teritorial, ale bilanțului energetic industrial structurat pe purtători de energie vor permite, credem, alegerea celor mai judicioase soluții tehnico-economice, avînd ca rezultat economisirea a importante cantități de resurse primare energetice.

2 Existența relației tehnologie-energie, transformarea acesteia datorită condițiilor contemporane dintr-o relație de tip „slab” în una de tip „tare”, are după opinia noastră implicații deosebite asupra desfășurării activității de proiectare tehnologică în întreprinderile și platformele industriale. Imposibilitatea de a mai gândi azi soluțiile tehnologice făcând abstracție de criteriul energetic trebuie să-și găsească un corespondent și în organizarea compartimentelor de proiectare tehnologică din întreprinderi și platforme industriale, mai ales că echipamentele tehnologice se realizează printr-o susținută activitate de autoutilare. În contextul relației tehnologie-energie credem că este util ca în activitatea de autoutilare să se stimuleze preocuparea distinctă de **autoutilare energetică**.

În sensul celor menționate în acest articol, activitatea de autoutilare energetică la nivel de întreprindere ar trebui să cuprindă :

- optimizarea purtătorilor de energie în întreprindere — corelată cu interesele sistemului energetic național ;
- modernizarea energetică a echipamentelor tehnologice ;
- sisteme informatice și AMC-zări energetice ;
- bilanțuri energetice pe produs și agregat ;
- studii de oportunitate și realizări de instalații cu surse noi.

Încadrarea energeticienilor din industrie în compartimentele de concepție ale întreprinderilor, în colective de autoutilare energetică cu program bine stabilit, desfășurându-și activitatea în nemijlocită legătură cu întreprinderea, poate reprezenta o acțiune care să genereze multe idei novatoare în măsură să ajute la realizarea mutației necesare — **de a gândi și din punct de vedere energetic tehnologiile de fabricație**.

3 Problema optimizării structurii purtătorilor de energie în industrie are implicații și asupra dinamizării procesului implementării surselor noi. Referindu-ne la energia solară, apare clar că bilanțul energetic al industriei pe purtători de energie va permite alegerea unor soluții care, ținând seama de caracteristicile acestei surse de energie pentru țara noastră (numărul de zile senine/an, cantitatea de căldură/m² și zi, randamentele de utilizare, recuperarea investiției etc.), să corespundă strategiei orizontale, adică să aibă aplicabilitate într-un număr cât mai mare de cazuri similare. Se vor putea astfel evita contradicțiile ce pot apare între soluțiile de termoficare și cele utilizând surse noi, precum și ocuparea temporară a unor suprafețe ce vor putea căpăta abia în viitor destinații industriale. Este posibil să apară rentabilă **soluția utilizării energiei solare în baza strategiei orizontale, la îmbunătățirea parametrilor echipamentelor de transformări energetice din subsistemele combustibil transformat în abur și apă fierbinte și energie electrică transformată**. Este posibil, de asemenea, ca în funcție de caracteristicile de consum ale industriei, utili-

zarea energiei solare să se impună cu prioritate într-o anumită ramură industrială.

4 Merită relevat și un aspect al cunoașterii dinamicii bilanțului energetic al industriei pe purtători de energie, ce decurge din tendințele contemporane privind tehnologiile neconvenționale și industria biologică.

Tehnologiile neconvenționale pentru prelucrarea metalelor utilizează alte forme de energie decât cea mecanică. Prelucrarea prin electro-eroziune, prin electro-chimie, prelucrarea cu plasmă, sudarea la rece prin presiune, sudarea cu laser, cu înaltă frecvență sînt numai cîteva din aceste tehnologii. Se conturează și apariția unor mașini unelte din materiale neferoase, mai mici ca dimensiuni și cu mare productivitate. Pe de altă parte, producția integrată tehnologic este deja, în unele domenii ale industriei, o realitate semnificativă. Exemplul producției de oțel prin curgerea continuă, care reprezenta în 1975 în Japonia 30%, în R.F.G. 20%, în S.U.A. și U.R.S.S. — 10%, este edificator.

Materialul biologic începe să fie utilizat ca unealtă de producție în extragerea fierului din minereuri sărace, în obținerea metalelor neferoase, în extracției „în mediu natural”. Se fac cercetări în domeniul chimiei ecologice, a utilizării oxidului și bioxidului de carbon.

Implicațiile unor asemenea modificări calitative ale tehnologiilor de fabricație sînt deosebite atît din punct de vedere al consumului energetic al industriei cît și al structurii purtătorilor de energie. Structura purtătorilor de energie ai industriei trebuie analizată în perspectivă, astfel încît concomitent cu mutațiile tehnologice să se asigure creșterea randamentului global de utilizare a resursei primare. În aceste condiții, se impune o prognoză pe termen mediu și lung a diferitelor variante de purtători de energie în industrie ținînd seama de mutațiile tehnologice previzibile, în sensul optimizării randamentului global de utilizare a resursei energetice primare.

Nu trebuie neglijată nici analiza structurii purtătorilor de energie în transport și servicii, ținînd seama de schimbările previzibile ale ponderii industriei, transportului și serviciilor în structura consumului energetic al economiei naționale.

Ne-am exprimat în cuprinsul acestui articol opțiunea privind o strategie în domeniul **conservării energiei în industrie, care are ca punct de plecare relația tehnologie-energie**. Toate acțiunile practice care rezultă din aceasta au în vedere intercondiționarea puternică tehnologie-energie, atît în viitorul imediat cît și în perspectivă.

Considerăm — și exemplele concrete date atestă afirmația — că **utilizarea metodei substituției purtătorilor de energie** poate constitui un important mijloc de creștere a randamentului global de folosire a resurselor energetice primare ale economiei naționale.

Cezar MEREUȚA

DEZBATERE ȘTIINȚIFICĂ

ÎN ZIUA de 25 octombrie a.c. a avut loc o dezbatere științifică organizată de Institutul Central de Cercetări Economice, în care s-au prezentat două lucrări elaborate de cercetători din cadrul Institutului de finanțe, circulație monetară și prețuri, și anume : „Studiu privind îmbunătățirea normării costurilor și modernizarea evidenței acestora” și „Studiu privind analiza complexă a eficienței activității economice a unităților industriale”.

Studiile se înscriu în preocupările institutului de a elabora lucrări care să vină în sprijinul practicii economice.

În primul studiu, prezentat de tovarășul Decebal Urdea, director al Institutului de finanțe, circulație monetară și prețuri și director în Ministerul Finanțelor, s-a subliniat necesitatea normării științifice a costurilor, în contextul cerințelor noului mecanism economico-financiar, în care scop se impune elaborarea de norme pe fiecare reper, semifabricat sau produs ; s-a propus introducerea, în cadrul bugetului de cheltuieli, a limitelor maxime de costuri ; metoda propusă asigură informarea operativă, la nivelul unităților economice, asupra abaterilor, fapt ce permite adoptarea de decizii fundamentate economic. În cadrul discuțiilor a fost reliefată necesitatea extinderii experienței dobîndite pînă în prezent în acest domeniu, precum și utilitatea reexaminării, pe bază de noi date, a rezultatelor obținute.

În cazul celui de al doilea studiu, prezentat de tovarășul Eugen Schmidt și elaborat împreună cu un colectiv de cercetători, s-au semnalat unele aspecte referitoare la indicatorii și metodele de analiză a eficienței economice, s-au dezvăluit limitele capacității de informare a indicatorului valoarea producției nete și au fost abordați, din unghiuri diferite, unii indicatori mai puțin cunoscuți. În lucrare s-a propus analiza eficienței utilizării terenului, precum și folosirea indicatorului „valoare adăugată”. De asemenea, ca instrument de analiză, în lucrare s-a propus utilizarea unei balanțe financiare a resurselor create și a celor folosite de către întreprinderile industriale, precum și de întreaga industrie.

În încheiere, prof. dr. Ioan V. Totu, directorul general al Institutului Central de Cercetări Economice, a subliniat valoarea lucrărilor, evidențiind totodată faptul că ideile și soluțiile propuse au o evidentă utilitate pentru practica economică.

În dezbaterăa specialiștilor

Perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică a întreprinderilor [III]

V. Trăsături definitorii ale concepției P.C.R. privind autoconducerea muncitorească

AUTOCONDOCEREA muncitorească constituie caracteristica de bază a noului mecanism economico-financiar la nivel microeconomic. Totodată, autoconducerea muncitorească reprezintă elementul calitativ nou în procesul perfecționării funcționării tuturor unităților economice.

Trecerea la autoconducerea muncitorească a fost pregătită de întreg ansamblul de măsuri adoptate de partidul nostru după Congresul al IX-lea al P.C.R. în domeniul perfecționării, organizării și conducerii economiei naționale și creării unui cadru instituțional adecvat afirmării unei democrații economice autentice, participării nemijlocite a oamenilor muncii la luarea deciziilor, la conducerea diferitelor sectoare de activitate economico-socială, la guvernarea statului și societății. Prin activitatea sa teoretică și practică, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție esențială la conturarea noțiunii de democrație socialistă, precum și la instituționalizarea în țara noastră, corespunzător realităților și particularităților proprii, a unui sistem complex de forme, metode și mecanisme în măsură să asigure participarea efectivă, responsabilă a celor ce muncesc, la conducerea unităților în care își desfășoară activitatea. Acest sistem a constituit structura pe care s-a instituit autoconducerea muncitorească.

Trebuie subliniat că democrația economică reprezintă latura esențială a autoconducerii muncitorești, iar autoconducerea este forma principală prin care se realizează democrația economică la nivelul unităților economice. Astfel, autoconducerea muncitorească a devenit trăsătura definitorie a democrației economice, o componentă organică a sistemului de organizare și conducere a economiei naționale. Autoconducerea muncitorească așa cum este concepută își are originea în realitățile concrete din România, exprimă trecerea la o etapă calitativă nouă a întregului proces de democratizare a vieții economice, are o motivație obiectivă în dialectica dezvoltării forțelor și relațiilor de producție și reflectă parcurgerea unei etape importante în procesul de făurire a relațiilor socialiste de producție proprii societății socialiste multilateral dezvoltate. Autoconducerea muncitorească trebuie examinată în contextul raportului dintre general și particular, a concepției, fiecărui partid și stat privind înfăptuirea principiului centralismului democratic, modul concret cum se realizează îmbinarea dintre centralism și democratism, respectiv, inițiativa și autonomia funcțională a verigilor de jos. Deși centralismul democratic, într-o formă sau alta, se regăsește în toate țările socialiste care își conduc economia pe bază de plan, există diferențe în ceea ce privește îmbinarea dintre centralism și democratism, în sistemul de verigi organizatorice și funcționale, formele prin care se realizează funcția de planificare a statului socialist, nivelul și gradul de autonomie al unităților de bază, relațiile acestora cu verigile ierarhice superioare etc. De exemplu, în unele țări socialiste, printre care și țara noastră, democrația economică directă se realizează sub forma autoconducerii muncitorești, însă conținutul, formele de aplicare, gradul de îmbinare a conducerii centrale cu autonomia producătorilor diferă de la o țară la alta. Pornind de la aceste considerente, există diferențe, uneori de fond, între sistemul de autoconducere muncitorească aplicat în diferite țări socialiste, deși în toate cazurile acesta exprimă relații socialiste de producție. Prin urmare, sensul dat noțiunii de autoconducere reflectă într-un fel sau altul, concepții ce decurg din strategia și căile construirii societății socialiste. Acesta este un fenomen normal

în condițiile mării diversități de căi și metode promovate de partidele comuniste și muncitorești din țările socialiste, în raport cu propriile realități. De aceea, o definiție unitară a conceptului de autoconducere muncitorească, în momentul de față, ar fi greu, dacă nu chiar imposibil, de realizat. Pentru a înțelege conținutul autoconducerii muncitorești dintr-o țară socialistă sau alta, trebuie efectuată o analiză a situației concrete, a locului și rolului pe care aceasta îl ocupă în sistemul relațiilor de producție, a formelor prin care se înfăptuiește în activitatea practică de conducere a întreprinderilor. Totodată, trebuie arătat că, în gândirea economică socialistă, a fost depășită etapa când autoconducerea muncitorească era considerată ca incompatibilă cu relațiile de producție socialiste. În acest context trebuie precizat că autoconducerea muncitorească este o componentă a bazei economice și nu a suprastructurii, ea reprezintă, în același timp, o cale importantă de făurire a relațiilor de producție comuniste.

În concepția partidului nostru, autoconducerea muncitorească este, în etapa actuală, forma concretă prin care se realizează în practică tripla calitate a oamenilor muncii: de proprietari, producători și beneficiari. Deci, autoconducerea muncitorească vizează atât relația fundamentală din cadrul sistemului socialist de relații de producție, cât și celelalte componente ale acesteia. Concomitent cu consolidarea, întărirea și extinderea autoconducerii muncitorești se creează premisele obiective necesare pentru trecerea la autogovernarea întregului popor în perspectiva organizării comuniste a vieții economico-sociale în țara noastră. Având în vedere că, așa cum au prevăzut fondatorii comunismului științific, în comunism locul statului îl vor lua organisme ale societății cu misiunea de a organiza, conduce și planifica producția, întreaga activitate socială, de a asigura repartiția corespunzător principiilor comunismului, autoconducerea muncitorească din țara noastră conține în sine și dezvoltă tocmai germele unor astfel de organisme. Aceasta înseamnă că o lungă perioadă de timp, în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, autoconducerea muncitorească va coexista cu statul socialist, îndeplinind o bună parte din funcțiile acestuia la nivel microeconomic, urmând ca treptat pe baza acumulărilor cantitative, să aibă loc un proces de autonomizare, de transformare a autoconducerii muncitorești într-un organism de sine stătător, de organizare și conducere a întregii activități economico-sociale și de reglementare a relațiilor sociale la scara întregii societăți. Prin urmare, autoconducerea muncitorească, ca expresie a laturii democratice a activității statului și formă concretă de înfăptuire a principiului centralismului democratic în unitățile economice și administrativ-teritoriale, trebuie examinată prin prisma evoluției și dialecticii funcțiilor statului în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism. Dar, autoconducerea muncitorească, prin faptul că secretarul organizației de partid este și președintele consiliului oamenilor muncii, este și o formă de înfăptuire a rolului conducător al partidului în unitățile economice.

În literatura de specialitate există tendința de a trata autoconducerea muncitorească unilateral, numai ca un principiu de conducere, alături de celelalte principii. În realitate, autoconducerea muncitorească, nu este un principiu ci un sistem complex de conducere la nivel microeconomic, care cuprinde toate formele de conducere, inclusiv sistemul instituțional și funcțional al unităților economice.

Se pune următoarea întrebare: autoconducerea muncitorească este un concept economic, filozofic sau sociologic? Există opinii care înclină spre precumpănirea în acest concept a laturilor filozofico-sociologice. Alții îl consideră exclusiv economic

sau politic. Fără îndoială că autoconducerea muncitorească ca sistem de conducere la nivel microeconomic se interferează atât cu socialul cât și cu politicul însă, în virtutea rolului determinant al economicului, considerăm că pe prim plan se situează laturile economice. Pornind de la aceste considerații se poate aprecia, după opinia noastră, că **autoconducerea muncitorească este, în primul rând, un concept general economico-social, interdisciplinar, care include întreaga gamă de relații economice și sociale care se creează la nivelul unităților economice, atât în sfera producției materiale și a relațiilor de producție, cât și în sfera relațiilor sociale și politice, precum și totalitatea categoriilor economice, filozofice și sociologice prin care acestea se exprimă.** Însă, în același timp, autoconducerea muncitorească poate fi definită și separat, din punct de vedere economic sau sociologic.

Astfel, se poate vorbi de un concept global privind autoconducerea muncitorească, cât și de un concept economic sau sociologic de sine stătător. Conceptul economic de autoconducere muncitorească trebuie definit prin prisma relațiilor de producție socialiste, ca o expresie a acestora. Astfel, autoconducerea muncitorească, categorie specifică relațiilor socialiste de producție pe o anumită treaptă a existenței lor, exprimă ansamblul de relații de proprietate, schimb și repartitie care se creează între producătorii socialiști uniți în procesul producției socialiste lărgite în tripla lor calitate: de producători, proprietari și beneficiari. Totodată, autoconducerea muncitorească este o metodă de conducere colectivă pe bază de plan a activității unităților economice și administrativ-teritoriale și cuprinde totalitatea formelor și pirghiilor de realizare a democrației economice directe, precum și cadrul organizatoric de afirmare a democrației muncitorești. Din acest punct de vedere, autoconducerea muncitorească se interferează cu activitatea statului, devine calea principală a adâncirii caracterului democratic al acestuia. Acest lucru rezultă și din faptul că consiliul oamenilor muncii, ca instituție a administrației de stat, reprezintă cadrul organizatoric de acțiune și afirmare a autoconducerii muncitorești, de îndeplinire a conducerii colective și de exercitare plenară a drepturilor oamenilor muncii de participare la conducerea producției, la luarea hotărârilor în toate sectoarele vieții economice și sociale. Introducerea autoconducerii muncitorești a determinat un salt calitativ în organizarea și conducerea științifică a societății, în creșterea rolului maselor în conducerea conștientă a societății, în făurirea propriului destin, a asigurat perfecționarea funcțiilor statului în concordanță cu cerințele etapei actuale. Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare au avut ca scop, așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii „**să așeze pe o bază nouă conducerea tuturor unităților economico-sociale, punind la temelie acestuia principiul autoconducerii și autogestiei care presupune ca fiecare unitate, fiecare colectiv de oameni ai muncii să poarte răspunderea directă și nemijlocită pentru mijloacele și bunurile încredințate de societate — parte a proprietății întregului popor**”.

Pentru înțelegerea corectă a conținutului autoconducerii muncitorești instituționalizată în țara noastră, acesta trebuie analizat prin prisma raportului dialectic dintre conducerea centrală și autonomia unităților economice. În concepția partidului nostru, autoconducerea nu trebuie să vină în contradicție cu principiile centralismului democratic, cu statul, ca unic responsabil gestionar al întregii avuții naționale, cu proprietatea socialistă de stat. În legislația în vigoare în țara noastră sînt reglementate clar cadrul, limitele și sfera de activitate a autoconducerii muncitorești precum și relațiile acestora cu principiile conducerii unitare a economiei naționale.

Prin introducerea autoconducerii muncitorești în țara noastră s-a produs o descentralizare a deciziilor, o lărgire pînă la anumite limite a autonomiei unităților economice, în condițiile menținerii nivelului de socializare a producției, a caracterului de stat al proprietății. Autoconducerea muncitorească presupune o asemenea armonizare a raportului dintre autonomie și conducerea unitară la scara întregii economii naționale, care să asigure, pe de o parte, eliminarea fenomenelor și tendințelor de birocratism, de centralism excesiv, a elementelor de tutelă mărunță de către forurile ierarhice superioare iar pe de altă parte să conducă la creșterea rolului colectivelor de oameni ai muncii în conducerea activității economice, la stimularea creativității și inițiativei maselor, să permită în ultimă instanță valorificarea deplină atât a avantajelor ce decurg din aplicarea centralismului democratic cât și din autonomia funcțională a întreprinderii.

Există uneori tendința de a pune semn de egalitate între autoconducerea muncitorească și autonomia deplină a unită-

ților. Este evident că suportul economic al autoconducerii muncitorești îl constituie autonomia economico-funcțională a unităților. În aplicarea autoconducerii muncitorești trebuie să ținem seama însă de nivelul actual de concentrare și socializare a producției, de faptul că introducerea unei autonomii absolute ar însemna fărîmițarea proprietății socialiste, transformarea ei în proprietate de grup, ceea ce ar veni în contradicție cu procesul obiectiv de concentrare și socializare a forțelor de producție, cu legile economice obiective ale dezvoltării societății. Însăși noțiunea de autonomie deplină, valabilă pentru perioada liberei concurențe, a devenit caducă. După opinia mea — despre o autonomie deplină, o libertate neîngrădită de acțiune a întreprinderii nu se mai poate vorbi nici pentru țările capitaliste, întrucît printr-un întreg sistem de pîrghii și metode, statul îngreădește, limitează și reorientează activitatea capitalului privat. Într-o economie socialistă, lărgirea exagerată a atribuțiilor și competențelor unităților economice ar conduce la abandonarea planificării centrale, ar genera fenomene de anarhie și concurență în viața economică, fapt ce ar veni în contradicție cu însăși esența dezvoltării economico-sociale a societății socialiste. Or, după cum se știe, avantajele planificării la nivel macroeconomic sînt recunoscute astăzi de majoritatea economiștilor din lumea occidentală. A considera că planificarea centrală prin sine însăși favorizează fenomene de birocratism, de centralism excesiv este total greșit. Acestea sînt rezultatul unor deformări ale principiilor planificării, ale încălcării de către factorul subiectiv a unor aspecte ale acțiunii legii dezvoltării planice proporționale a economiei naționale.

În acest cadru autoconducerea muncitorească trebuie înțeleasă nu ca fiind chemată să înlocuiască activitatea statului la nivel microeconomic, nu ca o negație a acestuia sau o cale de restrîngere a activității sale, ci ca un nou instrument perfecționat, prin care se îndeplinesc funcțiile sale în concordanță cu interesele majore ale economiei naționale. Prin urmare, nu se poate contrapune centralismul democratic autoconducerii muncitorești, în sensul că s-ar exclude reciproc ei, dimpotrivă, autoconducerea s-a transformat în forma principală de îndeplinire a centralismului democratic în unitățile economice și administrativ-teritoriale. De asemenea, autoconducerea, autonomia unităților economice, lărgirea atribuțiilor și competențelor centralelor, ale consiliilor populare, nu trebuie interpretată ca o libertate deplină a acestora în administrarea, utilizarea și gospodărirea, după bunul plac, a bunurilor materiale și a fondurilor încredințate de societate, de a cheltui banii poporului fără a da socoteală societății. Consiliile oamenilor muncii nu pot lua decizii care să contravină legilor în vigoare, planului național unic de dezvoltare economico-sociale, intereselor de ansamblu ale economiei, care să genereze fenomene și tendințe de risipă, de indisciplină în muncă. Autoconducerea muncitorească este menită să armonizeze contradicțiile de interese care pot să apară în procesul îndeplinirii planului, între unitățile economice, fie pe linie orizontală, fie pe linie verticală, să orienteze întreaga activitate a consiliilor oamenilor muncii spre găsirea celor mai potrivite soluții pentru îndeplinirea planului și gospodărirea cu maximum de eficiență a resurselor materiale, financiare și umane pe care le are la dispoziție, să adopte decizii temeinic fundamentate în deplin consens cu programele de dezvoltare, cu interesele economiei naționale. Autonomia economico-funcțională a unităților economice, ca trăsătură definitorie a autoconducerii muncitorești, se poate manifesta din plin în procesul de elaborare și fundamentare a planului, precum și în procesul de execuție a acestuia, în luarea unei game largi de decizii cu caracter economic, social, politic, care țin de competența unității respective. Limitarea autonomiei decurge din necesitatea, obligativitatea respectării stricte a sarcinilor de plan, a legilor în vigoare, precum și a deciziilor forurilor ierarhice superioare.

Autoconducerea muncitorească cuprinde deci totalitatea formelor și metodelor de conducere colectivă, de realizare a laturii democratice a centralismului democratic la nivelul unităților economice și administrativ-teritoriale. Totodată, autoconducerea muncitorească constituie calea principală prin intermediul căreia se asigură concordanța, armonizarea, sincronizarea dintre optimul macroeconomic și optimul microeconomic. În definirea autoconducerii muncitorești ca un sistem de organizare și conducere a întregii activități economico-sociale la nivel microeconomic trebuie inclusă, ca o parte organică a acesteia, autogestiunea economică. Autoconducerea și autogestiunea economică alcătuiesc un tot unitar și constituie, totodată, pilonii funcționării întreprinderilor în condițiile aplicării noului mecanism economico-financiar.

Convorbiri economice

CU

Cecil PARKINSON

ministru de stat pentru comerț
(Anglia)

Noi posibilități pentru dezvoltarea cooperării economice internaționale

— Evoluția comerțului internațional în ultimul an a fost marcată, fără îndoială, de fenomenele recesioniste care afectează în prezent economia mondială. Părerile specialiștilor diferă, însă, în ce privește influența asupra comerțului occidental a cursurilor de schimb flotante și măsura în care acestea pot fi controlate ca un mijloc de creștere a comerțului exterior al unei țări...

— Este o problemă interesantă. Personal cred că aceste cursuri flotante sînt necesare. În Anglia am încercat și încercăm să controlăm aceste influențe; am avut și probleme referitoare la alegerea momentului și nivelului deprecierei, am apelat la rezerve pentru a sprijini moneda, am vîndut lire pentru a menține o rată corespunzătoare. Adevărul este că se poate interveni foarte puțin pentru că, în sistemul nostru piața este aceea care stabilește cît valorează banii noștri și guvernul nu poate interveni decît într-o mică măsură pentru a accelera sau a frîna aceste tendințe, fără a putea menține valoarea monedei împotriva tendințelor pieței. De asemenea, moneda reflectă capacitatea țării în cauză, a politicii ei economice, de a-și îndeplini cu succes obiectivele stabilite. În concluzie, mi se pare greșit să se pună pe seama flotării cursului de schimb ceea ce, de fapt, poate constitui incapacitatea economiei naționale.

Iată, noi avem un curs flotant al lirei. În condițiile în care vom reuși să controlăm evoluția ratei inflației — care este într-adevăr una din cele mai mari probleme ale noastre — atunci cursul de schimb își va găsi echilibrul pe piața monetară — fapt care va reflecta situația economiei noastre.

Deși este dorită de oamenii de afaceri, controlarea evoluției cursului de schimb mi se pare imposibilă. Noi, spre exemplu, avem de cîțiva ani un curs de schimb flotant iar exportatorii spuneau la început că nu se vor putea descurca. Și totuși, în acest an exportăm mărfuri în valoare de 15 miliarde lire sterline. Desigur că un curs de schimb flotant pune comercianților unele probleme pe piața internațională — probleme ce nu sînt însă de neînviș.

— Într-un context mai larg, am dori să vă referiți la propunerile înaintate de țările în curs de dezvoltare la recenta sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată noii ordini economice internaționale, în legătură cu perspectiva lansării negocierilor globale în cadrul Organizației Națiunilor Unite.

— Nu sînt împotriva negocierilor globale, cu condiția ca acestea să nu fie folosite ca o scuză de către țări care nu manifestă suficientă inițiativă în rezolvarea propriilor probleme. La U.N.C.T.A.D. V, la Manila, de exemplu, am ajuns cu greu la redactarea unor rezoluții asupra transferului de tehnologie. Și totuși, ulterior, am reușit să realizăm acțiuni vizînd transferul de tehnologie pe baze bilaterale. Lumea nu trebuie să aștepte negocierile globale fără să facă nimic între timp, ci procesul

de dezvoltare trebuie să aibă un caracter de continuitate în tot acest interval. Cu alte cuvinte, nu sînt un adversar al negocierilor, dar sînt adversarul discuțiilor ca substitut al acțiunii. Nu cred că trebuie să amînăm acțiunea în favoarea discuțiilor, ci trebuie să intensificăm transferul de tehnologie, să contribuim la dezvoltarea industrială în țările rămase în urmă. De fapt, acest proces continuă în prezent. Țara mea se implică din ce în ce mai mult în transferul de tehnologie către țările în curs de dezvoltare.

— Abordînd relațiile economice Est-Vest în condițiile actualei recesiuni internaționale, cum apreciați evoluția comerțului dintre țările aparținînd celor două sisteme?

— Consider că fiecare țară trebuie să se opună pe cît posibil introducerii practicilor protecționiste. În condiții de recesiune o țară ca a noastră întîmpină dificultăți serioase în unele domenii cum ar fi industria textilă, a încălțămîntei și altele ceea ce ne pune în fața solicitărilor industriașilor noștri de a o-pri achizițiile de produse similare din import. Facem tot ce putem pentru a rezista acestor cereri și presiuni din interior și considerăm că aceasta este abordarea corectă a problemei. Anglia este într-o situație specială în măsura în care este unul din cei mai mari exportatori mondiali. Dar, în același timp, sîntem și mari importatori, fiind foarte activi în ambele direcții întotdeauna sîntem în controversă cu cei care ne cer să impunem restricții la import arătîndu-le că, pentru a vinde trebuie să și cumpărăm. Nu putem accepta părerea unora care vor numai să vindem fără să cumpărăm.

— Țări socialiste, printre care și România, se pronunță tot mai mult în favoarea unui comerț internațional bazat pe sistemul contrapartidei, pe compensație, ca formă modernă de promovare reală a valorilor create pe plan național, precum și datorită necesității de a economisi și utiliza cît mai eficient disponibilitățile valutare, pentru a nu mai fi obligate să apeleze la credite cu dobînzii ridicate...

— Desigur, o țară nu poate să împrumute la nesfîrșit, fără să țină cont de dobînzile pe care trebuie să le plătească. Apreciez în același timp eforturile de dezvoltare deosebite pe care le face țara dumneavoastră care are unul din cele mai înalte ritmuri de creștere.

Recunoaștem că pentru țara dumneavoastră constituie o abordare foarte rațională realizarea, într-o proporție ridicată, a comerțului în compensație. Cred, totodată, că și aici trebuie avută în vedere o anumită proporție care să nu ducă la creșterea artificială a prețurilor noastre de export deoarece noi, pentru a desface produsele achiziționate în contrapartidă, trebuie să ne adresăm uneori unor firme de comercializare specializate pe anumite produse și cărora, evident, trebuie să le plătim un comision. Trebuie creat un echilibru în domeniul compensației și după părerea mea, țara dumneavoastră acționează just în folosirea acestei forme de comerț.

— Care sînt impresiile dumneavoastră în urma vizitei în România, inclusiv față de produsele românești pe care le-ați putut vedea la actuala ediție a Tîrgului Internațional de la București.

— Citisem mult despre țara dumneavoastră, știam multe date statistice, dar a veni aici, a avea un contact direct este cu totul altceva. Am fost foarte impresionat de utilajele chimice, de tractoare, de utilajele expuse în pavilionale românești. Singurele calificative care îmi vin în minte sînt „impresionant”, „minunat”.

Șederea mea aici a fost foarte plăcută și voi purta cu mine acest sentiment după ce voi părăsi România... Am fost impresionat de entuziasmul, de dinamismul oamenilor pe care i-am cunoscut, de nivelul progresului realizat. Cred că există posibilități reale pentru dezvoltarea cooperării dintre țara mea și România și în acest sens am identificat o serie de domenii de interes reciproc. M-am simțit foarte bine aici, am fost primit cu foarte multă prietenie, am văzut fabrici bine organizate care produc echipamente foarte bune. A fost o primă vizită plăcută în România și sper că nu va fi ultima în țara dumneavoastră.

Interviu realizat de
Emilian STANCU

IN perioada de avânt relativ prin care au trecut economiile țărilor capitaliste dezvoltate îndată după cel de-al doilea război mondial, literatura socio-economică tributară istorismului vulgar a lansat numeroase denumiri substitutive ale conceptului de societate capitalistă, între care și aceea de „societate de consum”. Luată în sine, denumirea este neoperațională în privința fixării locului istoric al capitalismului. Căci pe toate treptele evoluției societății întâlnim consumul ca o sferă a producției sociale, precum și producția, ca o sferă prealabilă, determinantă. Așa că, într-un fel sau altul, orice societate este o societate de consum iar concomitent – și necesar – o societate de producție.

Deși inadecvată la confruntarea cu exigențele istorismului materialist-dialectic, denumirea de „societate de consum” a devenit totuși simptomatică pentru tentativa unor ideologi de a construi o imagine transdiferențiată asupra societății capitaliste contemporane. Într-o lucrare care, prin subtitlu, nu ascundea deloc aversiunea anticomunistă a autorului, W. W. Rostow proclama intrarea țărilor capitaliste dezvoltate în stadiul „consumului de masă”, ignorând însă cu desăvârșire contradicțiile profunde ale acestui consum în condițiile societății burgheze dezvoltate și, mai ales, edificarea lui pe seama exploatarea seculară a popoarelor și națiunilor dominate¹⁾. Pentru Peter d'A. Jones, capitalismul american devenise încă îndată după 1920 „capitalismul consumatorului” sau, pur și simplu „societatea consumatorului”.²⁾ Iar pentru John Kenneth Galbraith, același capitalism, cu toate că mai era încă minat de „marea mizerie a serviciilor publice” și de serioase amenințări la adresa calității vieții, intrase în „era abundenței”.³⁾ Marele manager al primului „miracol economic” vest-german, Ludwig Erhard credea, printr-o eludare a inegalităților de tot felul, că politica economică și socială pusă în aplicare de el ar asigura „bunăstare pentru toți”.⁴⁾ Iar sociologul francez Raymond Ruyer,

DE LA APOLOGIA „SOCIETĂȚII DE CONSUM” LA CONDAMNAREA EI

contracarind fățiș „revolta împotriva societății de consum” – care începuse să capete forme tot mai puternice spre sfârșitul deceniului al șaptelea, își asuma sarcina revolută de a face „elogiul societății de consum”.⁵⁾

Uneori apologierea „societății de consum” în țările capitaliste dezvoltate a fost însoțită de cercetări pragmatice importante, în prelungirea doctrinelor utilitariste neoclasice, ca și în prelungirea teoriei keynesiste referitoare la „propensiunea spre consum”. Astfel, uneori cu mari eșecuri, din cauza unei prea exagerate tenențe psihologice, altele cu rezultate evident remarcabile, s-a încercat să se elucideze mai amplu unele concepte, respectiv trebuința, satisfacția, interesele ș.a., să se determine anumite raporturi din câmpul economiei funcționale ca, de exemplu, raportul dintre consum și economisire, să se descifreze motivațiile consumatorilor privind traducerea veniturilor în cerere efectivă etc., etc.

Criza economică mondială declanșată în 1973/1974 precum și criza energetică, criza petrolului, criza materiilor prime și criza financiară, ca și manifestarea puternică a caducității vechii ordini economice și politice internaționale au pus sub semn de întrebare modul de dezvoltare economică practicat în țările capitaliste dezvoltate în perioada postbelică precum și modul de consum din aceste țări. Revolta maselor populare împotriva satisfacerii trebuințelor materiale și spirituale în condiții de exploatare și alienare a generat în anumite cercuri

intelectuale atitudini incriminatorii îndreptate la adresa „societății de consum”, care s-au convertit uneori în analize pertinente asupra tarelor acestei societăți. Demne de reținut sînt, de exemplu, analizele sociologului francez Jean Baudrillard⁶⁾ asupra cărora dorim să ne oprim ceva mai pe larg în următoarele rânduri.

După părerea sa, una dintre schimbările fundamentale care s-au produs în țările capitaliste dezvoltate sub impactul civilizației industriale postbelice constă în multiplicarea fără precedent a obiectelor. Nu e vorba doar de o îngrămădire, relevă autorul, ci de o organizare a lor în paupolie, în rețele, în filiere, cărora le corespunde o înlănțuire de semnificante, precum și organisme și mijloace speciale ce le favorizează profuziunea, ca și însușirea individuală. Prin aceasta, societatea, deși rămîne în mod obiectiv și decisiv o „orînduire de producție”, devine o „orînduire de consum” și, ca atare, o orînduire de manipulare a semnelor. Iar oamenii sînt înconjurați nu atît de alți oameni cît mai ales de obiecte, ajung la un adevărat cult al obiectului sau, potrivit cuvintelor sociologului francez, la „liturgia formală a obiectului”.

Multiplicarea obiectelor, transformată într-o componentă a vieții cotidiene și investită cu însemnele universalității faptului divers, a avut însă drept contraparte noxele cele mai diverse, legate nu numai de degradarea mediului natural înconjurător, ci și de degradarea mediului cultural înconjurător. „Societatea de consum” a ajuns la o risipă imensă de resurse, pentru a genera o prodigialitate inutilă. Jean Baudrillard a sesizat ca prezența unei abundențe inutile de obiecte în anumite societăți capitaliste contemporane se corelează neapărat cu rolul producției subordonate profitului, iar, adeseori, cu caracterul de clasă, burghez al consumului. În plus, a observat că în aceste societăți există un anumit excident structural de bunuri, la clasele privilegiate, cuplat cu o penurie structurală de bunuri la clasele neprivilegiate. Din păcate, el

FIȘE

Prof. univ. dr. NICOLAE N. ANTONIU
Conf. univ. dr. PAUL V. BRAN

FINANTELE UNITĂȚILOR ECONOMICE

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ,
BUCUREȘTI — 1980

● O lucrare asupra finanțelor unităților economice este importantă, pe de o parte, prin

domeniul la care se referă – finanțele și creditul, componente de bază ale noului mecanism economico-financiar – iar pe de altă parte prin nivelul, în ierarhia organizatorică, asupra căruia își cantonează analiza – unitatea economică, verigă esențială în aplicarea în practică a noului mecanism, în concretizarea efectelor dorite. În acest context se înscrie și volumul „FINANTELE UNITĂȚILOR ECONOMICE” publicat de curînd la EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ sub semnăturile lui N. Antoniu și P. Bran. Cartea respectă rigorile de prezentare pe care le incumbă un curs universitar. Astfel, într-un prim capitol sînt prezentate considerații pe marginea „obiectului” supus analizei (finanțele unităților economice). Pe parcursul lucrării sînt abordate, în continuare, elementele specifice activității financiare din întreprinderile industriale – organizarea activității financiare în unitățile economice, finanțarea și creditarea fonduri-

lor fixe, finanțarea mijloacelor circulante, finanțarea acțiunilor economico-sociale privind personalul muncitor etc. Sînt analizate, de asemenea, probleme referitoare la finanțele unor unități din alte ramuri ale economiei și, în final, aspecte ale activității financiare în cooperare.

Economia Chinei

● Anunțînd recenta apariție, în China, a lucrării „China's Socialist Economy”, putînd semnăntura lui Xue Muqiao, actualmente director al Institutului de Cercetări Economice al Comisiei de Stat pentru Planificare, Qiu Jian comentează în articolul „XUE MUQIAO: INNOVATIVE ECONOMIST” publicat în numărul din octombrie 1980 al revistei „CHINA RECONSTRUCTS” cîteva dintre ideile de bază ale economistului chinez. Astfel, se arată în articol, proiecțiile privind dezvoltarea economiei chineze trebuie să se fundamenteze pe realita-

tea economico-socială a acestei țări: o populație numeroasă, un nivel de productivitate situat sub cel înregistrat în țările dezvoltate, o bază tehnico-materială aflată în plin proces de modernizare. Corespunzător acestor condiții rata de acumulare optimă s-ar situa, potrivit opiniei economistului chinez, la 25% din venitul național; pe o scară a priorităților, ar trebui să se acorde înțietate dezvoltării agriculturii, industriei ușoare, industriei grele. O altă problemă asupra căreia se oprește Xue Muqiao, arată Q.Y., o constituie cea a insulienței utilizării a forței de muncă în zonele rurale. Problema amintită, se arată în articol, ar putea fi soluționată prin diversificarea activităților economice practicate în mediul rural deopotrivă cu stimularea întreprinderilor de dimensiuni mici care să asigure o valorificare superioară tuturor resurselor existente pe plan local.

nu a insistat prea mult asupra acestor aspecte, ceea ce a sărăcit discursul său socio-economic. Sociologul francez, adoptând cu precădere maniera metodologică a antropologului conațional Claude Lévi-Strauss, a recurs în schimb la o reducere maximală a complexității consumului, astfel că acesta a fost definit, în ultimă instanță, doar ca un cod de semne emise, recepționate și reinventate neincetat, ca un limbaj. Evident, reducere a consumului la consum de semne supralicitează latura subiectivă a consumului. Posibilitatea acestei viziuni unilaterale și-a creat-o probabil cu bună știință, prin limitarea consumului la consumul populației și omițând consumul productiv, prin răsturnarea raportului real dintre obiect și subiect în cadrul oricărei relații de consum. Astfel, J. Baudrillard a ajuns să considere, în chip nejustificat, că, în consum, primordial ar fi nu materialul, ci un anumit mobil ideal al consumului, respectiv semnificația cu care este încărcat obiectul consumat.

În pofida utilizării unei metodologii deficitare, autorul s-a încumetat să descifreze cit mai mult din funcționalitatea consumului în societățile capitaliste. Pe această linie, el a atacat așa-numita variantă ortodoxă a ideologiei socio-economice burgheze în materie, în speță teoria neoclasică potrivit căreia corelația nevoi-obiecte-satisfacții ar tinde către echilibru sau egalizare în societățile capitaliste. Realitatea „societății de consum” infirmă această presupusă tendință, fiindcă, demonstrează sociologul francez, „egalitarismele” sint comandate în societate respectivă numai în doze homeopatice distilate prin funcția de supraveghere a acestei societăți ca sistem bazat pe privilegiu și dominație. În plus, sistemul însuși întreține un dezechilibru permanent între nevoi și aspirații, pe de o parte, și bunuri disponibile și șanse obiective de a le avea, pe de altă parte.

O altă observație pertinentă a sa derivă din admiterea faptului că orice proces de consum în societatea capitalistică con-

porană este comandat de producția modelor multiplicată artificial; el recunoaște cu deplin teamei că în societatea respectivă „există concentrarea monopoliștă a producției diferențelor”. Deosebit de perspicace se dezvăluie și aserțiunea sa potrivit căreia o finalitate importantă a „societății de consum” rezidă în făurirea lui „ego consumans” ca bază a insolidarității colective și mijloc de „control social”. Acest produs al „societății de consum” se află în contradicție cu identitatea umană circumscrisă de capacități și trăsături intrinseci, fiind, în fond, o alteritate, o „individualitate de sinteză”, adică o individualitate compozită, un rezultat al „personalizării” cu ajutorul obiectelor-semne. Un rol deosebit revine, în această privință, mass-mediei.

J. Baudrillard aduce, după cum vedem, câteva contribuții meritorii la caracterizarea mai amplă a modului de consum din țările capitaliste dezvoltate. Totuși, el nu reușește să descifreze clar cum are loc proliferarea obiectelor de consum superflue și, implicit, cum are loc proliferarea nevoilor superflue în societatea capitalistică contemporană. Apoi, deși recunoaște că societatea respectivă se conturează, prin profuziunea obiectelor inutile, ca un sistem dezumanizant, alienant, nociv omului însuși, nu vede soluția obiectiv necesară a ieșirii din acest sistem și crede, pe urmele lui J. Schumpeter și ale altor reformiști, în autodestructivitatea capitalismului.

În analiza critică a „societății de consum” au apărut, în ultimii ani, și alte accente. Semnalăm apelul lui Samir Amin, adresat țărilor în curs de dezvoltare recent eliberate, de „a abandona modelul occidental de consum” acolo unde se manifestă tentația de a-l introduce¹⁾. Să reținem apoi și argumentația lui Edmond A. Lisle vizind necesitatea trecerii „de la societatea de consum la societatea economică”²⁾. Deosebit de simptomatică este apoi asocierea pe care cunoscutul savant Alfred Sauvy a făcut-o între „societatea de consum” și risipă. „Între nu-

meroasele denumiri răspindite în societatea noastră — spunea el, referindu-se la societatea capitalistică — aceea de societate de consum este intrucitva dincolo de realitate (scopul oricărei economii nu este acela de a consuma?) și ar putea, fără mare efort, să fie transformată în societate consumtivă sau chiar în societate a risipei”³⁾. Tot el a recunoscut și realitatea crudă și nedreaptă, conturată în condițiile capitalismului, anume aceea că „...economia Europei, bogăția ei, chiar impopulara ei se sprijină pe o exploatare generală a resurselor globului, datorită unei dominații economice și politice”⁴⁾.

Iată câteva atitudini și analize lucide care evidențiază alt caducitatea unui anumit mod de dezvoltare cit și caducitatea unui anumit mod de consum, deopotrivă de nocive pe plan național și pe plan internațional.

conf. dr. Virgil I. IONESCU

¹⁾ Vezi W.W. Rostow, The Stages of Economic Growth, Cambridge. At the University Press, 1960, XII + 173 p.

²⁾ Vezi Peter d'A. Jones, The Consumer Society. A History of American Capitalism, London, Penguin Books, 1965, p. 279-358.

³⁾ Vezi John Kenneth Galbraith, La science économique et l'intérêt général, Paris, Gallimard, 1974, p. 11-15.

⁴⁾ Vezi Ludwig Erhard, Wohlstand für alle! in: Deutsche Wirtschaftspolitik, Dusseldorf-Wien, Frankfurt / Main, Econ - Knapp, 1962, p. 337-333.

⁵⁾ Vezi Raymond Ruyer, Éloge de la société de consommation, Paris, Calmann-Lévy, 1970, p. 9-11 și urm.

⁶⁾ Vezi Jean Baudrillard, La société de consommation. Ses mythes et ses structures, Paris, Gallimard, 1970, 319 p.; Idem; Les systèmes des objets. La consommation des signes, Paris, Denoël/Gonthier, 1968, 245 p.

⁷⁾ Vezi Samir Amin, Abandonner le modèle occidental de consommation, in „Le Monde”, XXXII-e, année nr. 9378, 11 mars 1975, p. 21.

⁸⁾ Vezi Edmond A. Lisle, De la société de consommation à la société d'économie, in „Analyse et Prévision”, tome XVII, nr. 4, avril 1974, p. 387-413.

⁹⁾ Alfred Sauvy, La fin des riches, Paris, Calmann-Lévy, 1975, p. 163.

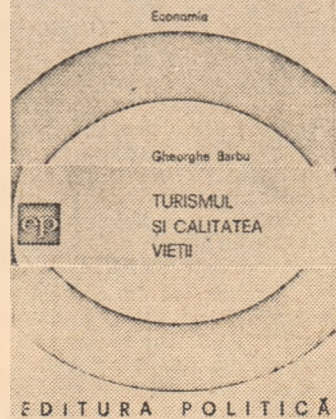
¹⁰⁾ Ibidem, p. 11.

Telematică

● Numeroase fapte vin să confirme relația strinsă ce se stabilește între promovarea mijloacelor moderne de calcul și comunicare în economie (telematică) și nivelul de ocupare al forței de muncă, relație considerată frecvent antagonică. Pentru a găsi un răspuns acestor probleme un grup de cercetători canadieni au inițiat o amplă analiză ale cărei concluzii principale sînt redată în articolul „LE POINT SUR LA QUELLE DES TECHNIQUES ET DE L'EMPLOI” inserat în numărul 2/1980 al publicației „BULLETIN D'INFORMATIONS SOCIALES” ce apare sub egida B.I.T. După cum se subliniază în material, opinia cea mai larg răspîndită este aceea care are în vedere că utilizarea de roboți industriali sau de mașini cu comandă numerică va determina o reducere accentuată a numărului de locuri de muncă, cu deo-

sebiră în industrie și administrație. Cu toate că surprinde un aspect real, această înțelegere a relației telematică — ocuparea forței de muncă este apreciată ca relativ limitată. Nu sînt luate în considerație, se afirmă în articol, o serie de alte procese, cum ar fi dezvoltarea unor industrii în întregime noi — și, corespunzător, întărirea de noi locuri de muncă — precum și mutațiile ce survin în înseși secloarele tradiționale și care adesea se concretizează în apariția de noi profesii. Tocmai pentru a contura un tablou cât mai autentic al procesului de implementare a telematicii, cu largi implicații economice și sociale, este necesar să se ia drept cadru teoretic al oricărui demers științific evaluarea efectului global și de durată al introducerii telematicii asupra utilizării forței de muncă pe ansamblul economiei.

Creșterea societății socialiste multilaterale dezvoltate

● Analiza economică abordează activitatea turistică dintr-o multitudine de unghiuri de vedere: eficiența turismului intern și internațional, fluxuri turistice, baza materială a turismului ș.a. Toate aceste investigații, specia-

FIȘE

litate pe domenii distincte, se impun a fi subsumate unei finalități mai largi a activității turistice — aceea de componentă intrinsecă a calității vieții. Din această perspectivă a fost elaborat și volumul TURISM ȘI CALITATEA VIETII apărut de curind la EDITURA POLITICĂ, la care ne referim în rîndurile de față. Autorul, Gheorghe Barbu, a căutat să elucideze într-o primă parte a lucrării, factorii care concurează la geneza și amplificarea turismului în viața contemporană — creșterea timpului liber, dinamica veniturilor, urbanizarea. Alte capitole ale cărții, sînt consacrate posibilităților de îmbunătățire a prestațiilor turistice și, pe această bază, de transformare a sa într-un factor tot mai activ de ridicare a calității vieții.

Clarificări necesare privind stadiul și perspectivele destinderii

ÎN PRIMA jumătate a acestui an, cursul evenimentelor mondiale a înregistrat o agravare serioasă, încordarea și riscurile de confruntare atingând unul dintre cele mai ridicate niveluri din perioada postbelică. După cum aprecia recent secretarul partidului nostru, „Situția internațională actuală se caracterizează printr-o încordare extremă, la care s-a ajuns ca urmare a acumulării unor probleme complicate, a apariției în diferite regiuni ale lumii a unor noi focare de conflicte și tensiune, a manifestării politicii de dominație și amestec în treburile altor state, de reimpărțire a sferelor de influență, de încălcare a dreptului popoarelor la dezvoltare liberă, de sine stătătoare“¹⁾.

Tendințe recente în evoluția politică mondială

ÎN LEGĂTURĂ cu această degradare a climatului internațional, cu semnificația și cu consecințele sale, s-au făcut și se fac numeroase comentarii în dezbaterile publice, ca și în literatura de specialitate. Ceea ce nu este deloc de mirare, întrucât întrebările cărora trebuie să li se ofere un răspuns convingător sînt numeroase. Astfel, se pune întrebarea dacă evenimentele petrecute au o importanță hotărîtoare în ceea ce privește evoluția politică mondială în deceniul următor sau trebuie considerate doar niște „accidente de parcurs“? În aceeași ordine de idei, pot fi socotite ele cu totul întâmplătoare sau cauzele implicate sînt mai profunde și se referă la o serie de procese fundamentale ale vieții internaționale în actuala etapă?

În acest cadru părerile sînt, desigur, diferite. Dar, trebuie spus, de foarte multe ori ne aflăm în fața unor evaluări unilaterale. Există, astfel, tendința de a minimaliza căderea barometrului relațiilor dintre state către cotele înghețului și, în consecință, de a se contura o imagine simplificată asupra originilor dificultăților din ultima vreme. Alți analiști sau oameni politici se grăbesc, dimpotrivă, să proclame „sfîrșitul destinderii“ și necesitatea renunțării la așteptările apărute în deceniul abia încheiat. În sfîrșit, putem menționa categoria celor care socotesc evenimentele în curs drept o dovadă că destinderea nu a fost altceva decît „o formidabilă neînțelegere“ sau „un mijloc ambiguu de a atinge un țel evaziv și contradictoriu“.

Nu este greu de văzut, confrunțată fiind cu aprecieri atît de diferite, cît de necesară se dovedește o evaluare obiectivă, corectă a fenomenelor cărora le-am fost martori. Apare, de asemenea, limpede că alături de aceasta este nevoie de o redeschidere — cu intenții clarificatoare — a discuției asupra sensurilor majore ale destinderii. După cum se știe, partidul nostru a oferit, la timp, încă de la conturarea primelor semne ale evoluțiilor actuale, o analiză clarvăzătoare asupra tendințelor fundamentale în dinamica proceselor politice mondiale, care a servit — și servește — drept cadru principal pentru o dezbateră aprofundată a problemelor destinderii în această etapă.

Desigur, aspectele care ar putea fi subliniate în contextul unei discuții de fond în legătură cu înrăutățirea climatului internațional sînt numeroase. În primul rînd, faptul că **gravitatea tendințelor negative manifestate în ultima vreme nu trebuie subapreciată**. Nu înseamnă, de aici, că ne-am fi așteptat ca destinderea să ducă, dintr-odată, la dispariția tuturor dificultăților sau că o identificăm cu o stare lipsită de contradicții. Acestea sînt un produs obiectiv al dezvoltării societății contemporane și nu vor putea fi excluse din dialectica relațiilor dintre state. Nu același lucru se poate spune însă despre degenerarea contradicțiilor și evoluția lor către un deznodămînt exploziv. Aceasta nu mai are nimic de a face cu o desfășurare normală a cursului spre destindere, ei conturează, așa cum s-a subliniat deja în literatura de specialitate, o „criză a destinderii“²⁾. Riscurile

antrenate sînt evidente și în plan teoretic ele trebuie evaluate fără ambiguități. Cum s-a subliniat în repetate rînduri în documentele partidului nostru, această situație menține mari pericole la adresa securității popoarelor, a păcii în întreaga lume.

Pe de altă parte, încordarea din viața internațională nu poate fi socotită un simplu accident și nici o evoluție întâmplătoare, ci consecința unor stări de lucruri existente de mai multă vreme. Este semnificativ că încă la Reuniunea finală de la Helsinki președintele Nicolae Ceaușescu sublinia că „în lume există încă multe conflicte și zone de încordare, că acționează în continuare puternice forțe care pot pune în pericol destinderea și agrava din nou situația internațională, periclitînd pacea și securitatea popoarelor“³⁾. Este adevărat, tensiunea a cunoscut în ultimul an o sporire periculoasă. Dar aceasta constituie numai „partea vizibilă a aisbergului“: urmarea accentuării cronice a contradicțiilor create de politica imperialistă, de forță și dominație, de lupta pentru menținerea sau reîmpărțirea sferelor de influență între diferite state și grupări de state; a continuării practicilor de negare a dreptului popoarelor la independență și suveranitate, la dezvoltare de sine stătătoare; a acumulării pe termen lung a unui șir întreg de probleme nerezolvate în viața internațională⁴⁾. Luînd în considerare întreg acest ansamblu, actualele puncte fierbinți apar ca niște „noduri“ într-o rețea mult mai complexă de tendințe negative în relațiile dintre state.

Cauzalitatea fenomenelor produse nu poate fi despărțită. De asemenea, de consecințele marilor mutații care au loc în lume, de îngustarea sferei de acțiune a politicii imperialiste, de dominație și dictat. Mai precis, este vorba de faptul că ascuțirea contradicțiilor, acutizarea unor confrunțări trebuie văzută — în bună măsură — ca o **expresie a rezistenței și a reacției acelor forțe care își văd amenințate pozițiile privilegiate, care văd contextul mondial schimbîndu-se**. Cum se sublinia într-un raport al Fundației internaționale pentru alternative de dezvoltare, acești protagoniști ai vechii ordini politice nu se mai mulțumesc să refuze să facă „concesii“, ci devin agresivi⁵⁾.

În al patrulea rînd, evaluarea lucidă a fenomenelor nu trebuie să conducă la un pesimism steril. **Accentuarea tensiunii nu este nici de la sine înțeleasă și nici, mai ales, ireversibilă**. Deși situația se menține deosebit de complexă, în lume există forțele social-politice în măsură să se opună agravării încordării, creșterii pericolului de război, să pună capăt politicii imperialiste, să asigure condițiile unei păci trainice. În acest context, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază, de pildă, că, în cursul lunilor din urmă, numeroase state „**au dat dovadă de multă răspundere și luciditate, au acționat în direcția opririi încordării, pentru continuarea politicii de destindere**“, pornin-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Toast la dîneul oferit în onoarea sa și a tovarăsei Elena Ceaușescu de președintele Prezidiului R.S.F. Iugoslavia, Tvetin Miatovici și soția sa Mira Stupija, în Scintila din 23 octombrie 1980.

²⁾ Vezi, de pildă, M. Thee, The "Threat from the East". Remarks on Conceptualization and Response, Ereie Universităț, Berlin, oct. 18-20, 1979, p. 1.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 11, Ed. politică, București, 1975, p. 1 035, 1 036.

⁴⁾ Totuși, chiar în planul elementelor „vizibile“ se remarcă de mult accentuarea tendinței de recurgere la forță în relațiile dintre state. Pe lângă numeroase manifestări care nu au luat forma războiului, s-au produs și destule conflicte armate. După 1967, de pildă, deci într-o perioadă de destindere, aria cuprinsă de acestea a fost mai mare decît înainte: nivelul implicării diferitelor state a sporit de la 0,7 (pe întregul interval 1945-1976) la 1,22 (pentru 1967-1976). Dacă pentru 1945-1976 media zilnică a războaielor a fost de 11,5, între 1967 și 1976 această cifră era de 15,3. După o scădere înregistrată între 1967 și 1975, se declanșează o nouă creștere care continuă, dealtfel, și în prezent. (Vezi I. Kende, Wars of Ten Years (1967-1976), în „Journal of Peace Research“, nr. 3, 1976, p. 227-241). Potrivit datelor furnizate de R. Leger Sivard (în „World Military and Social Expenditures, 1979“, Leesburg, 1979), numai între 1970 și 1979 au avut loc în lume 58 de conflicte, cu participarea a 43 de state. Deși cifrele diferă, tendința este limpede.

⁵⁾ Vezi IFDA, Dossier 17, may/june 1980, p. 5

du-se de la „necesitatea ca problemele să fie soluționate pe calea tratativilor“⁶⁾. Este, fără îndoială, un lucru încurajator.

Edificarea unor noi raporturi între state

ÎN STRÎNSĂ legătură cu analiza tendințelor definitorii pentru evoluția politică mondială din ultima vreme trebuie discutată și semnificația destinderii. Este cît se poate de limpede că, mai ales în cadrul dezbaterii actuale, clarificarea conceptuală se dovedește indispensabilă: menținerea nedeterminării termenului îl transformă pînă la urmă într-un „cec în alb“, care nu poate oferi o bază reală pentru evaluarea perspectivelor și a sarcinilor concrete în legătură cu depășirea crizei pe care o parcurgem.

Una din sublinierile deloc lipsite de importanță în momentul de față este aceea că destinderea nu a fost și nu este pur și simplu o formulă, mai mult sau mai puțin sugestivă, dar fără substanță, lansată într-un moment de euforie și care, acum, după trecerea „modei“ respective, ar trebui „ștearsă din dicționarul politic“ și înlocuită cu un termen mai adecvat realităților și în mod deosebit „lipsit de emotivitate și pasiune“. Ea nu poate fi redusă nici la contururile unei aprecieri subiective, determinate de o anumită atmosferă, de un climat psihologic apărut pentru scurt timp la nivelul percepției liderilor politici⁷⁾.

Destinderea trebuie definită în planul unor **transformări reale de ordin politic, economic, militar, ideologic și cultural, ca un proces obiectiv necesar de îmbunătățire a relațiilor internaționale în ansamblu, de eliminare a surselor de tensiune și conflict, de rezolvare a problemelor mondiale ținându-se seama de interesele și aspirațiile tuturor popoarelor**. Ea s-a impus ca o necesitate reclamată de trăsăturile actualei etape de dezvoltare a umanității și în primul rînd de „factorul diversitate“: deosebirile substanțiale între state în privința nivelului de dezvoltare economică, a structurilor sociale, a opțiunilor politice, a forței militare, a raporturilor față de blocuri etc. Pe acest fundal în lumea contemporană se manifestă numeroase confruntări lăsate moștenire de trecut, ca și contradicții generate de dezvoltările actuale, apar diferende chiar între statele cu caracteristici social-economice și politice apropiate. În aceste condiții este clar că împiedicarea cursului spre război și asigurarea păcii reclamă luarea în considerare a intereselor tuturor țărilor, asigurarea dreptului la existență și dezvoltare liberă, de sine stătătoare, a fiecărui popor, **promovarea coexistenței pașnice**. Ca singura cale rațională în direcția realizării climatului necesar progresului comunității mondiale, aceasta este indisolubil legată însă de procesul de **destindere** cu alte cuvinte de edificarea unor noi raporturi între state, bazate pe respectarea independenței și suveranității naționale, deplina egalitate, renunțarea la forță și la amenințarea cu forță, cadru de natură să favorizeze încrederea reciprocă, să stimuleze conclucrarea nestingherită, reciproc avantajoasă.

Fără îndoială, destinderea nu înseamnă dispariția deosebirilor de sisteme social-politice, de ideologie ș.a.m.d. dintre state, înlăturarea peste noapte a oricăror contradicții între ele. Ea presupune, dimpotrivă, abordarea realistă a acestora și încercarea de a conviețui pașnic în asemenea condiții, recurgînd exclusiv la mijloace politice, la tratative pentru rezolvarea tuturor problemelor apărute în relațiile internaționale. În acest context o deosebită importanță prezintă renunțarea la orice amestec în treburile interne ale altor state, indiferent de forma pe care ar dobîndi-o. Nu există ingerințe „acceptabile“ și altele „inacceptabile“, în funcție de statul care se află la originea lor sau de obiectivele „pozitive“ urmărite. Așa cum au demonstrat evenimentele din ultimul an, încălcarea drepturilor popoarelor, a principiilor de bază în cadrul așa numitului „export de contra-revoluție“ sau de „revoluție“, practic al încercărilor de extindere a dominației prin „operații militare limitate“, a avut nu numai urmări negative în viața statelor afectate, ci și pe planul vieții internaționale, constituind o cauză fundamentală a recu-

lului destinderii. Chiar atunci cînd locul confruntării cu mijloacele violenței armate este luat de „negocieri“ și de „soluționarea pașnică“ a competiției⁸⁾, politica de menținere a sferelor de influență nu are nimic de a face cu destinderea.

Destinderea trebuie concepută ca un proces complex, multi-nivellar, care presupune abordarea constructivă și găsirea de soluții pentru un evantai larg de probleme, în toate sferele relațiilor dintre state. În legătură cu aceasta trebuie respinsă o optică frecventă, care restrînge cursul spre destindere la planul raportului de forțe, mai precis la balanța strategică existentă în lume, echivalînd-o cu eliminarea sau reducerea pericolului de război între marile puteri nucleare sau între Est și Vest. Desigur, este vorba de unul dintre nivelurile care nu pot fi pierdute din vedere, nivel, în multe privințe fundamental. Cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, în cazul unei confruntări nucleare ar fi prea tîrziu să se mai acționeze: „S-a ajuns la o asemenea situație încît izbucnirea unui război nuclear ar putea duce la distrugerea tuturor cuceririlor civilizației — și, fără îndoială, popoarele europene ar fi primele care ar cădea victimă într-un asemenea război. Iată de ce este necesar ca — pînă nu este prea tîrziu — să ridicăm cu hotărîre glasul împotriva politicii de înarmare, pentru oprirea cursei înarmărilor“⁹⁾.

Mai ales în ultima vreme, deși se admite că dialogul este fundamental pentru îmbunătățirea climatului internațional, se încearcă acreditarea ideii că desfășurarea acestuia este o chestiune de mijloace mai ales „militare“ și de „evitare“ a oricărei „situații de inferioritate“. Continuarea destinderii ar depinde de existența unor „forțe militare puternice“ și de întreprinderea unor „acțiuni — de forță (n.n.) — decisive“. Forța, destinată să „stăvilească“ adversarul, ar fi un element esențial al destinderii; fără mijlocul de constrîngere, aceasta ar deveni în optica unora „o iluzie găunoasă“. De asemenea, destinderea este concepută „ca un complement“, mai degrabă decît „ca un substitut“ al vechii politici de „stăvilire“ prin forță.¹⁰⁾

Consecințele unei asemenea poziții nu sînt greu de pus în evidență. Cadru de securitate al destinderii s-a încercat a fi „asigurat“ nu prin intermediul unor necesare și imperative măsuri de dezarmare, ci prin măsuri de „control al înarmărilor“, menite să întărească mecanismul echilibrului terorii — în fapt măsuri de continuare a cursei înarmărilor în direcții din ce în ce mai periculoase. Rezultatele obținute? Sporirea vulnerabilității balanței strategice și erodarea barierelor din calea războiului nuclear.¹¹⁾ Evoluțiile din ultima vreme în doctrina militară a S.U.A., legate de ceea ce s-ar putea numi „mitul celei de a treia lovituri“ și care par să fi condus la adoptarea teoriei că cel mai bun mijloc de a preîntîmpina un conflict major este... dobîndirea capacității de a purta — și cîștiga — un „război nuclear limitat prelungit“, sînt deosebit de sugestive¹²⁾; același lucru se poate spune despre hotărîrea de a instala noi rachete cu rază medie de acțiune în Europa, ca și alte acțiuni întreprinse în baza unor așa-numite „decizii duale“, care, declarativ, susțin continuarea cursului de destindere, dar în fapt contribuie la subminarea ei prin intensificarea măsurilor militare. Devine, deci, tot mai limpede că destinderea, pe continentul european și în întreaga lume, trebuie concepută în contextul unui echilibru realizat nu „în sus“, prin majorarea constantă a arsenalelor, ci „în jos“, întemeiat, cu alte cuvinte, pe reducerea înarmărilor, pe inițiative de dezarmare.

Pentru destindere și pace în întreaga lume

EVENIMENTELE care au marcat reculul destinderii evidențiază, de asemenea, caracterul eronat al reducerii acesteia la anumite aranjamente sau la starea relațiilor dintre marile puteri sau dintre principalele blocuri militare. Firește, statele mari au o pondere considerabilă în evoluția politicii mondiale, iar înrăutățirea raporturilor lor poate constitui o importantă sursă de pericol pentru pace. Dar destinderea nu poate fi opera cîtorva „responsabili“: în adevăratul său înțeles ea se definește într-o perspectivă globală și se referă la relațiile dintre toate statele lumii; prin aceasta avem în vedere, pe de o parte, că stările de lucruri negative ce trebuie înlăturate sînt mult mai numeroase, iar pe de alta, că acțiuni de natură să promoveze obiectivele conclucrării pașnice în viața internațională sînt așteptate din partea fiecărui membru al comunității mondiale. „Este de datoria țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — să-și asume o răspundere mai mare în viața internațională, în lupta pentru însănătoșirea climatului politic, pentru întărirea

⁶⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la reunita solemnă consacrată împlinirii a 15 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., Ed. politică, București, 1980, p. 15-16

⁷⁾ Vezi, de pildă, D. B. Bobrow, Detente, War and Peace: The Dubious Internal Legitimacy of Self-Restraint, Presented at the Conference on War Avoidance, Bucharest, Sept. 1-3, 1980, p. 1

⁸⁾ Vezi, de pildă, R. Nixon, The Real War, Warner Books, New York, 1980, p. 286, 289, 299

⁹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Sedința comună a Biroului Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Biroului Executiv al Guvernului Republicii Socialiste România, în „Scînteia“ din 2 august 1980.

¹⁰⁾ Vezi R. Nixon, op. cit. p. 280-281, 286

¹¹⁾ Vezi H. Wberg, Detente in Europe, în „Current Research on Peace and Violence“, nr. 3-4, 1979, p. 108

¹²⁾ Vezi comentariile lui R. Burt referitoare la „directiva 59“ în „International Herald Tribune“ din 7 și 12 august 1980

securității și dezvoltarea colaborării pașnice între națiuni¹³⁾. În aceeași măsură, dacă sînt necesare acțiuni care privesc alianțele existente — mai precis limitarea ponderii sau apropierea momentului dispariției lor —, destinderea nu se poate limita la acest cadru strîmt. Ea presupune, mai ales în Europa, dar nu numai aici, depășirea vechilor diviziuni, a împărțirii în „lagăre” opuse, înconjurate de tot felul de bariere, în zone de influență. Iar pentru ca procesul de reducere a tensiunii și de îmbunătățire a climatului să fie rezultatul unui efort de solidaritate și cooperare internațională, se cere ca participarea statelor să fie realizată în afara blocurilor, dialogul purtîndu-se între entități distincte, suverane și egale în drepturi, cu contribuții autonome și originale.

Din înțelegerea destinderii ca o modalitate de reglementare a raporturilor între blocuri derivă o multitudine de consecințe negative. Astfel, aceasta a dus la identificarea evoluției în cauză cu un fel de „joc de sumă nulă”: ce pierde o parte, cîștigă cealaltă. Ca urmare, mai ales în ultima vreme, se încearcă „evaluarea” pierderilor și cîștigurilor, pentru a se vedea „în folosul cui” a lucrat destinderea, „cine plătește” prețul și de ce aturi, de ce mijloace de presiune dispune fiecare parte. Mai grav este că, adesea, apare și concluzia că, întrucît pînă acum, „ceilalți” sînt în avantaj salvarea cursului spre destindere ar cere schimbarea deținătorului „victoriei”¹⁴⁾. Un asemenea mod de a vedea lucrurile are însă toate șansele de a împinge evenimentele spre un rezultat care să însemne o pierdere — și încă una gravă — pentru toată lumea. Chiar dacă se vrea „creatoare”, manipularea tensiunii înseamnă pînă la urmă proiectarea dialogului pe fundalul unui „război tăcut”, ceea ce este cu totul altceva decît destinderea.

Tot printre urmările inacceptabile ale conceptualizării amintite se numără și tendința de restrîngere a destinderii la spațiul european și „punerea în paranteză” a proceselor care au loc în alte zone ale lumii. Este ușor de văzut că încercarea de a „salva” viitorul îmbunătățirii relațiilor în Europa prin ignorarea confruntărilor produse în afara acestui continent se dovedește nu numai irealizabilă, ci și periculoasă. Desigur, așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, este nevoie să facem totul ca „actuala tensiune internațională să nu ducă la înrăutățirea relațiilor din Europa, ca securitatea europeană să dea un imbold mai puternic luptei pentru o politică de destindere și pace în întreaga lume”¹⁵⁾. În acest context nu poate fi pierdut însă din vedere faptul că beneficiarii destinderii trebuie să fie toate statele — pentru că ea este necesară tuturor —, că destinderea trebuie să acopere întreg spațiul planetei.

¹³⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Congresul educației și învățămîntului, Ed. politică, București, 1980, p. 24

¹⁴⁾ Vezi R. Nixon, op. cit., p. 279, 287

¹⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Congresul al II-lea al F.D.U.S., Ed. politică, București, 1980, p. 32.

Obiectivele destinderii nu se pot realiza peste noapte. Edificarea unor noi structuri ale relațiilor internaționale care să asigure stabilitatea și pacea în lume, să înlăture stările de tensiune, permițînd excluderea forței și a amenințării cu forța și soluționarea pe cale pașnică a diferendelor, să ofere tuturor țărilor garanția deplină că se află la adăpost de orice act de agresivitate, constituie un proces îndelungat, ce reclamă o permanentă consolidare și aprofundare. Momentul dificil prin care a trecut și trece încă destinderea demonstrează că, deocamdată, acest nou curs al politicii mondiale nu a devenit ireversibil, iar realizările sale sînt destul de fragile. Ceea ce face să fie necesare acțiuni hotărîte, constante atît pentru a opri agravarea tensiunii, înainte de a fi prea tîrziu, cît și pentru continuarea evoluției pozitive.

Pe termen scurt, este nevoie, în primul rînd, de responsabilitate și reținere, de evitarea oricăror acțiuni de natură să sporească încordarea, să multiplieze riscurile de confruntare. Pe termen lung se conturează tot mai limpede imperativul unei politici consecvent realiste de destindere. Acest lucru se impune cu atît mai mult în domeniul militar, al încetării cursei înarmărilor și al trecerii la măsuri de dezarmare. Ieșirea din imobilismul actual în această privință presupune ruperea cercului vicios al reacțiilor și contra sau suprareacțiilor, în ultimă instanță, adoptarea deciziei de a nu mai urma exemplul promotorilor expansiunii arsenalelor. Ceea ce, de fapt, România a și făcut, prin hotărîrile sale din 1979 și 1980 de a-și reduce cheltuielile militare. O deosebită importanță ar avea și adoptarea propunerilor formulate de țara noastră în problemele dezarmării militare și ale dezarmării în cadrul întîlnirii pregătitoare a reuniunii de la Madrid. Dezvoltarea măsurilor de întărire a încrederii și extinderea lor asupra tuturor zonelor lumii, preocuparea pentru lichidarea focarelor de conflict, pentru împămițtenirea nerecurgerii la forță în relațiile dintre state, promovarea unor largi raporturi de colaborare, în diferite domenii, între toate țările, intensificarea eforturilor pentru soluționarea problemelor legate de crearea unei noi ordini economice internaționale sînt însă tot atitea aspecte care privesc nemijlocit destiul destinderii, sub semnul complementarității necesare a acțiunilor în plan politic, economic, militar, cultural.

Cum spunea, inspirat, cineva, „arsenalul” de care dispune pacea se dovedește mult mai cuprinzător decît cel al distrugerii. Ceea ce este adevărat, dar mijloacele respective nu se valorifică de la sine, ci reclamă acțiunea hotărîtă a tuturor forțelor progresiste, democratice, a tuturor popoarelor, mobilizarea amplă și activă a celor mai largi cercuri ale opiniei publice, în vederea promovării unei politici noi, în conformitate cu cerințele vieții internaționale contemporane. Practica a demonstrat că platforma destinderii permite realizarea acestui obiectiv.

conf. dr. Vasile SECAREȘ
Academia „Ștefan Gheorghiu”

Dezvoltare și modernizare

(Urmare din pag. 16)

ansamblu asupra sarcinilor pe 1981 relevă că ramuri de bază ale industriei ca metalurgia, construcțiile de mașini, chimia, precum și industria ușoară se vor dezvolta într-un ritm superior mediei pe ansamblul industriei. Trebuie reținut, de asemenea, că sarcinile privind producția netă (acest indicator urmează să atingă un nivel de 331 mild. lei, cu 8,10% mai mare decît în anul 1980) urmează a se îndeplini în condițiile intensificării procesului de modernizare, de dezvoltare susținută a ramurilor producătoare de materii prime, în condițiile promovării prioritare a sectoarelor care asigură o prelucrare avansată și ridicarea nivelului tehnic și cantitativ al produselor, care asigură utilizarea deplină a capacităților de producție, creșterea mai accentuată a productivității muncii, gospodărirea, în spiritul unui sever regim de economii, a materiilor prime, combustibililor și energiei.

În industria construcțiilor de mașini se are în vedere acoperirea în mai mare măsură a nevoilor interne cu produse de înaltă tehnicitate, precum și sporirea exportului. Creșteri mai nari sînt prevăzute la echipamente de electronică industrială, mijloace ale tehnicii de calcul electronic, mijloace de automatizare electronice și electrotehnice, aparatură de măsură și control, mașini-unelte. În industria metalurgică atenția este orientată în direcția unei mai bune valorificări a metalelor, a creș-

terii ponderii produselor cu un grad înalt de prelucrare. Cifrele înscrise în plan privitor la industria chimică vădese, la rîndul lor, preocuparea pentru realizarea unor consumuri mai reduse de resurse energetice și materii prime și dezvoltarea producției în sectorul chimiei de sinteză fină și de mic tonaaj, al producției de fibre și fire chimice etc. În ce privește industria ușoară și industria alimentară, se are în vedere ca în anul viitor să crească și să se diversifice producția de tricotaje, confecții și încălțăminte, să sporească volumul produselor din carne, al produselor lactate, la ulei comestibil și zahăr, paralel cu ridicarea în continuare a calității produselor în vederea satisfacerii nevoilor crescînde ale populației, în strînsă corelare cu sporirea veniturilor acesteia. O atenție deosebită, în deplin acord cu preocupările vizînd valorificarea superioară a resurselor naționale, se va acorda dezvoltării industriei mici, a cărei producție este prevăzută să sporească cu 22,30% față de 1980.

LA CONFLUENȚA dintre două cincinale industria românească se prezintă cu remarcabile realizări, rod al unor acumulări susținute în planul producției materiale, al unor salturi considerabile înregistrate pe coordonatele calitative ale dezvoltării. Toate aceste împliniri, la care a participat cu toată capacitatea sa de muncă și forță creativă, întregul nostru popor, au la bază un efort susținut, o imensă desfășurare de energie. Obiectivele prevăzute pentru anul viitor sînt menite să confere continuitate acestui proces, să-l proiecteze pe noi cote de calitate. Întreaga activitate din economie, și prin aceasta și din industrie, urmează — trebuie — să se desfășoare, pe toate nivelurile organizatorice, sub semnul imperativ al economicității, calității și competitivității.

Aeronautica în anii '80 și în perspectivă

RECENTA conferință organizată de ziarul britanic Financial Times în colaborare cu Societatea regală aeronautică și-a propus să stabilească principalele tendințe care vor marca evoluția de perspectivă în industria aeronautică în lumea occidentală — tendințe pe care specialiștii le-au rezumat astfel: reducerea tipurilor de avioane proiectate, concentrarea utilizării resurselor industriale folosite și creșterea colaborării în domeniul producției în principalele țări producătoare.

Astfel, sub aspectul producției, pînă la sfîrșitul secolului actual se apreciază că vor fi comandate circa 8500 noi aparate cu reacție destinate trans-

dolari. În ce privește viața economică a avioanelor, din motive economice specialiștii apreciază că durata de exploatare de 30 de ani — cit este în medie în prezent — are tendința de a depăși în viitor această limită.

Dintre factorii luați în considerație pentru lansarea unui avion, problema combustibilului va avea, în perspectivă, un rol crescînd dat fiind că cel puțin pînă în anul 2000 nu vor fi extinse tehnologiile care să permită utilizarea altor combustibili decît cei utilizați în prezent. Combustibilul pentru avioanele civile și militare deține în prezent 5% din producția mondială de petrol, pondere care se pare că va

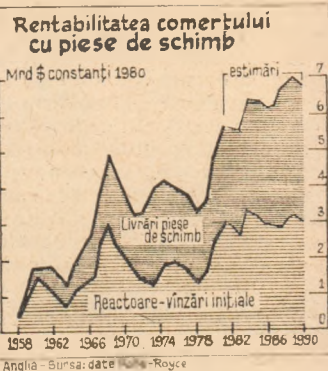
cei — sau cu 20% pînă la sfîrșitul secolului — a consumului specific de combustibil, în condițiile în care consumul de combustibil deține circa 40—50% din cheltuielile operaționale ale unui avion în prezent.

Investițiile însemnate presupuse de proiectarea și construirea unor noi aparate de zbor vor pune probleme grele sub aspectul găsirii de surse suplimentare de finanțare. În prezent, realizarea unui avion obișnuit de cursă presupune cheltuieli apreciate în medie la 1,7 miliarde dolari și un interval de 12 ani pînă cînd exploatarea devine rentabilă. Sub acest ultim aspect, păreri sînt împărțite întrucît, în practică la multe avioane de pasageri intervalul de la darea în exploatare pînă la obținerea de profituri a fost mult mai lungă. (vezi graficul din stînga).

Dacă este analizată numai situația industriei aeronautice americane, cifrele statistice arată că aceasta a fost dominată de achizițiile guvernamentale efectuate în special de către Departamentul Apărării al S.U.A. În medie — arată ziarul Financial Times — sectorul aerospațial militar american este de patru ori mai dezvoltat decît cel civil. În ultimii ani, cele două piețe au avut evoluții diferite: piața comercială a fost sensibilă la condițiile economice nefavorabile soldate cu reducerea numărului de comenzi, așteptîndu-se ca și în următorii ani să se înregistreze un declin în transportul aerian civil. În schimb, piața militară s-a dezvoltat rapid datorită amplificării zonelor de tensiune de pe glob — consideră sursa citată. Și pentru viitor se apreciază că cercetarea tehnologică va determina în continuare tendințe total divergente în evoluția celor două sectoare, cu toate că multe cercuri de afa-

ceri occidentale se pronunță pentru coexistența sectoarelor dat fiind „sprijinul reciproc pe care și-l pot acorda pe plan tehnologic“.

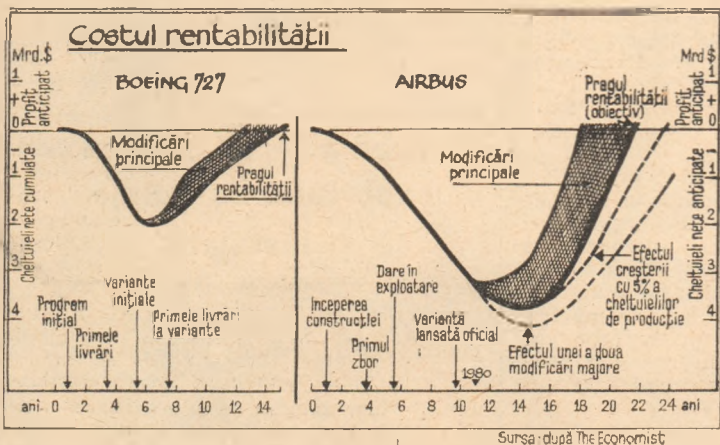
Creșterea prețurilor la combustibil și majorarea cu 30% a tarifelor aeriene în S.U.A. au redus, practic la zero dezvoltarea traficului aerian american. Situații încurajatoare se așteaptă, în ce privește traficul aerian, în unele țări nou in-

dustrializate (Mexic, Brazilia), în țări din Orientul Mijlociu, Extremul Orient și bazinul Pacificului.

Pe ansamblul țărilor nesocialiste se așteaptă ca pînă în 1994 traficul aerian să crească cu o rată anuală medie de 6,4%, astfel că pentru anii 80 cererea de aparate destinate aviației civile va fi de 1,7 ori mai mare față de deceniul anterior.

În ce privește țările în curs de dezvoltare, se estimează că adîncirea decalajelor tehnologice este de natură să contribuie la reducerea rentabilității în utilizarea aparatelor, iar impactul creșterii prețului la combustibil ar putea face ca ponderea acestor cheltuieli în totalul costurilor operaționale curente să se ridice la 70% pentru avioanele aparținînd țărilor în curs de dezvoltare.

portului civil, în valoare de 300 mrd. dolari, aici fiind incluse numai 14 noi tipuri de avioane dintre care 4 se află deja în construcție. Pentru comparație este sugestiv faptul că numai în prezent valoarea avioanelor militare de luptă și antrenament se ridică, în țările occidentale, la 500 miliarde

ajunge la 9% către sfîrșitul deceniului viitor, ceea ce, coroborat cu perspectiva creșterii în continuare a prețului petrolului va avea influențe semnificative asupra evoluției producției în acest sector.

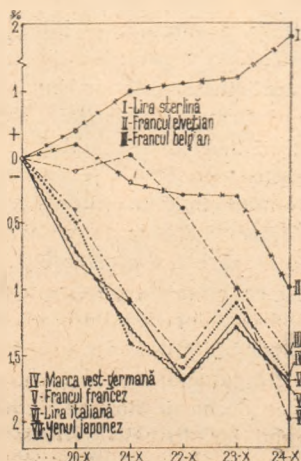
Eforturile specialiștilor vizează posibilitatea reducerii cu cel mult 10—15% în acest de-

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 20—24 OCTOMBRIE 1980 a continuat să se manifeste tendința accentuată de depreciere a dolarului S.U.A. semnalată și în intervalul anterior. Această evoluție este explicată prin efectul provocat de creșterea produsului național brut în S.U.A. în ultimul trimestru care a fost însoțită de o creștere a indicelui comenzilor pentru bunuri de folosință îndelungată cu circa 8,1% în luna septembrie, creștere care urmează unui declin de circa 3,5% în luna august.

Lira sterlină a înregistrat un maxim al intervalului de 2,4625 dolari/1 liră la cursul de închidere, moneda britanică atîngînd un nivel de depreciere de circa 1,8% comparativ cu închiderea de referință.

Francul elvețian a avut un moment inițial de creștere la circa 1,6560 franci/1 dolar după care a înregistrat un regres constant pînă la un curs de circa 1,6750 franci pentru un dolar la închidere. Marca vest-germană a continuat să înregistreze o depreciere față de dolarul S.U.A. în pofida faptului că balanța comercială a R.F.G. a înregistrat un excedent de circa 1,6 miliarde mărci pe luna septembrie (care urmează primului deficit din ultimii 15 ani consemnat în luna august). Această evoluție reflectă mai ales impactul datorat perspectivei de creștere de numai 1% a produsului brut al țărilor în cursul anului viitor respectiv slăbirea conjuncturii economice în viitor. La închiderea de circa 1,8720 mărci/1 dolar, situată cu circa 1,7% sub

cursul de referință, marca a atins nivelul minim al săptămînii prezentate. Francul francez, francul belgian și lira italiană au înregistrat la rîndul lor o depreciere față de dolarul S.U.A. cînd la închidere la un nivel de circa 4.3110 franci francezi, 29,95 franci belgieni și 885 lire pentru un dolar, cu circa 1,5—1,7% sub cursurile de referință. Yenul japonez a înregistrat cea mai puternică depreciere din valutele prezentate cînd la închiderea de 212,90 yeni/1 dolar, cu 2% sub cursul anterior de 208,35 yeni/1 dolar. Nivelul dobînzilor pe piața eurodepozitelor a înregistrat la perioada de șase luni o creștere accentuată la eurodolari (circa 14%) și s-a situat la circa 8,5625% la euromărci și 5,375% la eurofranci elvețieni.

Prețul aurului a resimțit în principal influența deprecierei dolarului S.U.A. pe piețele de schimb valutare precum și influența datorate evenimentelor din zona Orientului Mijlociu. În aceste condiții prețul a scăzut într-un mod accentuat și s-a situat vineri la primul fixing la Londra la 628 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 20—24 X; bază: cursurile din 17.X a.c.

Protecționismul nu reprezintă o soluție

„PROTECȚIONISMUL, ori cât de severe ar fi măsurile care l-ar provoca, ar putea reprezenta un remediu mai rău decât maladia pe care ar fi chemat să o combată, prin riscurile de represalii și de puternică reducere a comerțului internațional“, subliniază un studiu publicat recent de Banca Federală de rezerve din New York. Studiul pledează pentru întărirea capacității competitive a economiei americane prin mijloace care să nu aducă daune economiei mondiale și, prin ricoșeu, economiei S.U.A. În esență, relevă autorii, aceasta presupune alocarea pentru investiții productive a unei proporții sporite din resursele interne utilizate acum pentru consum. În studiu se relevă că o rată mai înaltă a investițiilor interne a permis altor țări dezvoltate să obțină în ultimele două decenii un progres tehnologic mai rapid. Astfel, în vreme ce după 1960 în S.U.A. rata investițiilor interne s-a menținut între 16 și 18% din P.N.B., în R.F.G. ea a variat între 22 și 27%, iar în Japonia între 32 și 34%.

Necesitatea sporirii competitivității, se relevă în studiu, se pune cu atât mai multă acuitate cu cât în ultimii ani raportul de schimb s-a deteriorat, prețurile pe ansamblul importurilor americane (în care energia deține o cotă în creștere) sporind mai rapid decât în cazul exporturilor.

Prețul gazelor naturale în creștere

ACTUALA conjunctură economică obligă tot mai multe țări posesoare de resurse energetice să adopte noi măsuri pentru conservarea acestor resurse și valorificarea lor superioară.

Astfel, Olanda, de pildă, încearcă acum să raționalizeze utilizarea rezervelor sale de gaze naturale, care se cifrează la circa 1740 miliarde metri cubi. Se manifestă o tendință crescândă de a dirija marii consumatori interni de gaze — cum ar fi industria și centralele electrice — spre alte surse de energie, în scopul utilizării gazului natural pentru unele destinații industriale speciale și pentru încălzire.

În condițiile ascensiunii prețurilor la combustibili și energie pe piața mondială, Olanda — unul dintre marii producători de gaze naturale din lume — a hotărât să ridice prețul gazului exportat cu circa 14%; contractele la export cuprind mai mult de jumătate din cele 90 miliarde metri cubi de gaze, produși anual, iar cele mai multe dintre ele se menținuseră la prețurile stabilite în anii '60.

În acest context, după circa patru

luni de negocieri, compania națională de gaz Gasunie a încheiat noi contracte cu principalii săi parteneri vest-europeni: Ruhrgas (R.F.G.), care preia circa 126% din exportul de gaze olandeze, Snam (Italia) — 16%, Gaz de France (Franța) — 22% și Distrigaz (Belgia) 20%. Se apreciază că aceste creșteri de prețuri vor greva balanța comercială a importatorilor cu un plus de 76 milioane de dolari în anul în curs și de 660 milioane de dolari în anul viitor.

R.P. Mongolă: innoiri în structura comerțului exterior

COMERȚUL exterior reprezintă una dintre cele mai dinamice ramuri ale economiei naționale a R.P. Mongole; în perioada 1960—1979 volumul exporturilor a crescut de 3,4 ori, iar cel al importurilor — de 3,7 ori. Partea co-vârșitoare a schimburilor comerciale ale R.P. Mongole (aproape 99% din total, în 1979) se efectuează cu țările socialiste.

În structura exporturilor predomină, în mod tradițional, producția agricolă (în esență produse ale creșterii animalelor), articole fabricate de industria ușoară și cea alimentară. Totodată, pe măsura dezvoltării industriei miniere sporește importanța grupei de mărfuri „combustibili, materii prime minerale, metale“, ea avind anul trecut o pondere de 16,6% în ansamblul exporturilor, față de 6,5% în 1975.

Modificări structurale au loc și în cadrul importurilor R.P. Mongole: astfel, pe baza realizărilor în dezvoltarea multilaterală a agriculturii s-a redus ponderea importului de produse alimentare, crescând în schimb achizițiile de mașini și utilaje destinate acestei ramuri a economiei naționale.

Colaborarea între învățământ și industrie

CONJUNCTURA economică defavorabilă din ultimii ani, care s-a repercutat și asupra activității de cercetare și dezvoltare, a stimulat — între altele — intensificarea legăturilor de colaborare dintre instituțiile de învățământ superior și firmele industriale, evidențiază autorii unui studiu publicat de revista *Science* din S.U.A. Forurile universitare manifestă un interes sporit față de industrie atît ca potențial finanțator al unor cercetări efectuate pe lângă catedre și ca teren de plasare a absolvenților diferitelor facultăți, cît și în privința posibilităților de utilizare — în scopurile cercetării — a instalațiilor tehnologice de care dispune industria.

La rîndul lor, firmele industriale au nevoie de capacitatea creatoare a ca-

drelor universitare pentru introducerea mai rapidă a progresului tehnic, ridicarea competitivității producției industriale, combaterea poluării mediului înconjurător. Astfel, se apreciază că — prin colaborarea cu instituțiile de învățământ superior — firmele industriale obțin o serie de avantaje, cum sînt: a) accesul la surse suplimentare de idei, cunoștințe și realizări tehnice; b) posibilitatea de a atrage în munca de cercetare și dezvoltare colaboratori competenți, fără a fi necesar să dezvolte o bază de cercetare proprie; c) realizarea unui raport „input-output“ mai favorabil decît în cazul desfășurării unor cercetări pe cont propriu; d) obținerea, din partea universităților, a unor cadre de cercetare, familiarizate cu cerințele industriei; e) crearea unui climat de emulație pentru oamenii de știință și inginerii, ocupați nemijlocit în industrie.

Intensificarea colaborării dintre învățământul universitar și industrie este profitabilă pentru întreaga economie națională — subliniază revista — întrucît determină accelerarea procesului inovativ.

Japonia — stimularea exportului de utilaje și instalații

DUPĂ o perioadă de expansiune rapidă (în intervalul 1966/67—1976/77 creșterea medie anuală a fost de 38%) exporturile japoneze de utilaje și instalații industriale au marcat o progresie mult încetinită (de 4% pe an), ceea ce a determinat reducerea ponderii acestui grup de mărfuri în ansamblul exporturilor țării. În cercurile nipone de specialitate se consideră că scăderea competitivității echipamentului industrial se datorește acțiunii conjugate a unei serii de factori, ca ridicarea cursului de schimb al yenului, creșterea prețurilor la materii prime și combustibili, imperfecțiunile sistemului de creditare a exportului și insuficiența mijloacelor alocate în acest scop, nivelul nesatisfăcător de standardizare a utilajelor, rămî-nerea în urmă în domeniul activității de engineering și marketing etc.

Măsurile elaborate și parțial deja aplicate sub egida Ministerului comerțului exterior și al industriei din Japonia, urmăresc extinderea standardizării utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de fabricare a acestora. Lărgirea achiziționării din străinătate a unor materiale, piese și subsamble, dezvoltarea activității de engineering, precum și îmbunătățirea sistemului de creditare și asigurare a exporturilor. De asemenea, un rol important în cadrul politici de stimulare a exporturilor japoneze de echipament industrial urmează să-l joace intensificarea cooperării complexe cu alte țări capitaliste dezvoltate.

GLOSAR

Invizibile [II]

COMITETUL BRITANIC care se ocupă de comerțul cu invizibile („World Invisible Trade”) a constatat că din 34 de țări analizate, trei pătrimi au o balanță a invizibilelor activă și o balanță comercială pasivă — sau invers, astfel încât *grosso modo* ele se compensează.

Această tendință, la prima vedere lipsită de logică economică, are totuși o explicație care, schematic, s-ar prezenta astfel: să admitem că balanța comercială a unei țări devine pasivă, exportul fiind inferior importului. În aceste condiții, moneda țării respective slăbește pe piața valutară. Ca urmare, pentru cetățeanul țării, călătoriile în străinătate devin tot mai scumpe și în schimb turismul în țara în cauză devine tot mai atrăgător. În același timp, țara face eforturi pentru a atrage cit mai mulți turiști străini. Pentru ambele motive, balanța serviciilor începe să aibă excedente, compensând deficitul balanței comerciale.

O altă tendință este creșterea invizibilelor odată cu volumul comerțului mondial. Paralelismul se datorește legăturii strinse dintre cele două activități: pe măsură ce relațiile economice dintre state se amplifică, încasările și plățile derivând din transporturile navale, din taxele portuare, din contrastalii, din transporturile feroviare și aeriene de pasageri și mărfuri, din repararea mijloacelor de transport străine etc. cresc. Același lucru se poate afirma în legătură cu creșterea volumului investițiilor în și din străinătate: cu cât acest volum este mai mare, cu atât veniturile din investiții, deci invizibilele, cresc.

Economistul englez, Alfred Marshall, a susținut pe vremuri că se va ajunge la situația în care nivelul exportului și importului de invizibile va depăși mult pe acela al vizibilelor. Este ceea ce s-a numit teorema aisbergului, din care numai o optimă se ridică deasupra apei și este vizibilă, iar șapte optimi sînt invizibile. Proportia aceasta între vizibile și invizibile n-a fost nici pe departe atinsă în vreo țară pînă în prezent, însă pretutindeni se fac eforturi pentru sporirea volumului serviciilor, cu efecte pozitive asupra balanței plăților și asupra cursurilor valutare.

În metodologia țării noastre, balanța invizibilelor cuprinde:

- prestații de servicii internaționale; transporturi și asigurări de mărfuri; alte transporturi și telecomunicații (transporturi de persoane și bagaje, tranzit mărfuri, telecomunicații internaționale); efectuări de servicii altele decît transporturile; livrări în străinătate; închirieri de bunuri; participarea la târguri, expoziții, publicitate;
- turism, prestări de servicii turistice; schimb valutar; încasări de mărfuri în valută; transportul turiștilor; deplasări în străinătate în interes de serviciu (comercial, diplomatic și în alte scopuri);
- operații necomerciale (întreținere reprezentanțe, pensii, ajutoare, donații, succesiuni; contribuții la organisme internaționale);
- venituri din investiții; venituri din activitatea de cooperare; dobînzii și comisioane la credite externe.

Eforturile României în vederea îmbunătățirii balanței invizibilelor se îndreaptă în două direcții: pe de o parte, sporirea încasărilor — amplificarea și creșterea calitativă a prestațiilor în turismul internațional, dezvoltarea rețelei de transport naval, aerian etc. — iar pe de altă parte reducerea cheltuielilor — reducerea creditelor externe și implicat a dobînzilor plătite, dezvoltarea docurilor de reparatii, reducerea contrastaliilor plătite etc.

C. K.

Datorie externă

I. Vlad, Tirgoviște — Cele mai recente date ale secretariatului UNCTAD estimează datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare la 451 miliarde de dolari, față de 87 miliarde de dolari cu nouă ani în urmă. În același interval,

serviciul datoriei lor externe (noțiune care include atât sumele plătite în contul amortizării datoriei, cât și dobînzile aferente), a crescut de la 11 la 88 miliarde de dolari pe an, ceea ce reprezintă 22% din valoarea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare.

Creșterea serviciului datoriei externe pe ansamblul țărilor în curs de

dezvoltare se explică în bună măsură prin recurgerea în proporție sporită la credite particulare, acordate în condiții oneroase, în absența celor oficiale, în condițiile unei creșteri generale a nivelului dobînzilor.

Ținînd seama de proporțiile tot mai impovărate ale datoriei externe, România a propus la recenta sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. anularea datoriei externe a țărilor cu un venit național sub 500—600 dolari pe locuitor, ca și reduceri, instituire de moratorii și alte măsuri de reeșalonare a plăților, inclusiv aminarea acestora fără dobîndă pe termen de 15—20 de ani pentru alte țări în curs de dezvoltare confruntate cu această problemă.

Pînă în prezent suma datoriei anulate sau reeșalonate de țările dezvoltate creditoare nu a depășit 5 miliarde de dolari.

Brunei

Rodica Răduț, Iași — Sultanatul Brunei, teritoriul situat pe coasta nordică a insulei Borneo, cu o suprafață de 5765 kmp. și o populație de 200 000 locuitori, dintre care 60% sînt musulmani, are încă statutul de protectorat britanic. El urmează să devină independent la 1 ianuarie 1984. Principalele bogății ale subsolului sînt petrolul (producția atinge 250 000 barili pe zi, în parte obținută în exploatarea off-shore) și gazele naturale. Capitala sultanatului este orașul Bandar Seri Begawan.

Criza energetică și turismul

Ioan Virtejan, Blaj — În ultimii ani a avut loc incontestabil o reducere a ritmului de creștere a încasărilor din turismul internațional: față de 13% în 1977, el a coborît la 7% în 1978 și 3% în anul trecut (toate cifrele în termeni reali, adică după eliminarea influenței creșterii prețurilor). Numeroși experți apreciază că, în ciuda conjuncturii economice nefavorabile, inclusiv sub aspectul aprovizionării cu energie și al reducerii relative a puterii de cumpărare a populației dintr-o serie de țări mari

emitoare de turiști, turismul internațional va continua să se dezvolte, chiar dacă mai lent decît în trecut, cu condiția ca el să se adapteze mai rapid la noile exigențe referitoare în special la utilizarea unor mijloace de transport și a unor facilități de cazare mai economice.

Exigențe sporite se pun căilor ferate, companiilor aeriene și transporturilor cu autocarul de a găsi formule noi care să compenseze în parte avantajele pe care le oferea călătoria cu autoturismul (confort individual, rapiditatea de deplasare și mai ales flexibilitate și autonomie de mișcare). De aceea, o serie de agenții de turism au în vedere formule combinate de excursie care să utilizeze mai larg transportul în comun.

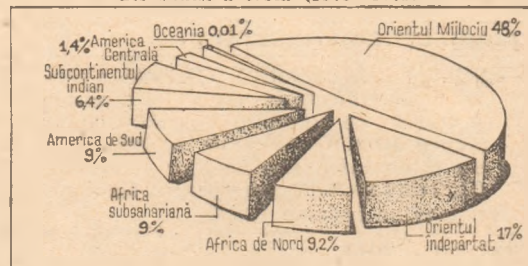
Cheltuieli militare

Aurel Boian, Crevedia — 1) Conform datelor Institutului internațional de cercetări asupra păcii din Stockholm (SIPRI), importurile de arme ale țărilor în curs de dezvoltare au reprezentat în ul-

tu au nevoie să recurgă la import. În ce privește repartitia geografică a importurilor de arme ale țărilor lumii a treia, ea rezultă din graficul alăturat, reprodus din aceeași sursă. Se observă că 48% din totalul respectiv aparține țărilor din Orientul Mijlociu.

2) Potrivit aprecierilor SIPRI, pînă la sfîrșitul a-

Repartitia geografică a importurilor de arme ale lumii a treia (1970—1979)

timul deceniu două treimi din valoarea comerțului mondial cu arme. Aceasta desigur în condițiile în care principalele țări dezvoltate își fabrică singure armele din dotare și deci

nului 1979 fuseseră lansați în scopuri militare 1697 sateliți, ceea ce reprezintă 75% din totalul sateliților artificiali lansați pe orbită de-a lungul timpului.

În atenția celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic

Și în acest an „Revista economică” va publica consultații în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Vor fi abordate temele cursului „Probleme fundamentale ale economiei socialiste, ale aplicării noului mecanism economico-financiar în etapa edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în România”.

Pe această cale anunțăm cursanții la învățămîntul politico-ideologic că Suplimentul revistei din 7 noiembrie a.c. va cuprinde, în întregime, consultații pe teme din cursul menționat.

Revista ECONOMICA

Edițată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 44 din 31 octombrie 1980

- Noi și ample perspective deschise tradiționalelor legături româno-iugoslave de strinsă prietenie, bună vecinătate și conlucrare pe multiple planuri (Dinu Dragomirescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Asimilarea produselor noi — mijloc important pentru reducerea importurilor (Gh. Drăghici) 3
- Eficiența procesului de concentrare a creșterii taurinelor (Gh. N. Iosif) 5
- Imperative de stringență actualitate ale eficienței și competitivității. Acțiuni ferme pentru gospodărirea și valorificarea superioară a materiilor prime și combustibililor în condițiile creșterii prețurilor mondiale (M. Vlădescu) 7
- Dezbateri „R.E.” Transporturile — la nivelul cerințelor economiei naționale (II) 9
- Promovarea exporturilor prin diversificarea ofertei și a piețelor (Interviu cu ing. Gh. Dalea) 11
- Economisirea — expresie a creșterii veniturilor populației (prof. dr. Mircea Popovici) 13
- Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de retribuții majorate (Aurelian Dochia) 14
- Industria — un amplu proces de dezvoltare și modernizare (Marin Stănică) 15

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Soluționarea operativă, eficientă a problemelor ridicate în adunările generale ● Accent pe creșterea productivității muncii (Dan Condrea) ● Acțiuni pentru diminuarea cheltuielilor materiale (C. Damian) ● Urgențe pentru forul coordonator (Adrian Rusu) 17

TEORII — IDEI

- Om — tehnică — mediu. Opțiuni pentru o strategie a conservării energiei și utilizării surselor noi în industrie (Cezar Mereuță) 19
- Perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică a întreprinderilor (III) (Mihai Părăluță) 21
- Noi posibilități pentru dezvoltarea cooperării economice internaționale (Convorbiri economice cu Cecil Parkinson) 23
- Școli ● curente ● economiști. De la apologia „societății de consum” la condamnarea ei (conf. dr. Virgil I. Ionescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Clarificări necesare privind stadiul și perspectivele destinderii (conf. dr. Vasile Secăres) 26
- Tendințe — conjuncturi. Aeronautica în anii '80 și în perspectivă 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- New and large prospects opened for the traditional Romanian-Yugoslavian relations of strengthened friendship, good-neighbouring and multi-sidedly collaboration (Dinu Dragomirescu) 1
- Export promoting through a diversified offer and market (Eng. Gh. Dalea) 11
- The industry — a large process of development and modernization (Marin Stănică) 15
- Workers' self-management and the economic self-administration of the enterprises (III) (Mihai Părăluță) 21
- New possibilities for the development of the international economic cooperation (Cecil Parkinson) 23
- Schools ● trends ● economists. From the apotheosis of the "consumer society" to its reproof (Reader Dr. Virgil I. Ionescu) 24
- The necessity to clear up the situation and the prospective of the détente (Reader Dr. Vasile Secăres) 26

DANS LE NUMÉRO

- Nouvelles et amples perspectives ouvertes aux traditionnels rapports roumano-yougoslaves d'étroit amitié, bon voisinage et multiple collaboration (Dinu Dragomirescu) 1
- La promotion des exportations par la diversification de l'offre et des marchés (ing. Gh. Dalea) 11
- Ample processus de développement et de modernisation de l'industrie (Marin Stănică) 15
- L'autoadministration ouvrière et l'autogestion économique des entreprises (III) (Mihai Părăluță) 21
- Nouvelles possibilités pour le développement de la coopération économique internationale (Cecil Parkinson) 23
- Ecoles ● courants ● économistes. De l'apologie de la société de consommation à sa condamnation (maitre de conférences dr. Virgil I. Ionescu) 24
- Clarifications nécessaires sur le stade et les perspectives de la détente (maitre de conférences dr. Vasile Secăres) 26

В ЭТОМ ВЫПУСКЕ

- Новые и широкие перспективы, раскрывающиеся перед традиционными связями дружбы, добрососедства и совместной деятельности в многочисленных областях между Румынией и Югославией (Дину Драгомиреску) 1
- Расширение экспорта через разнообразие в области предложения и рынков (инж. Г. Далея) 11
- Промышленность — широкомасштабный процесс развития и модернизации (Марин Стăникă) 15
- Совершенствование экономико-финансового руководства и планирования. Рабочее самоуправление и хозяйственный расчет на предприятиях (III) (Михай Пăрăлуță) 21
- Новые возможности развития международного экономического сотрудничества (Сесил Паркинсон) 23
- Школы ● течения ● экономисты. От прославления «потребительского общества» до его осуждения (ст. преп. выс. шк. др. Вирджил И. Ионеску) 24
- Необходимые выяснения относительно стадии и перспективах разрядки (ст. преп. выс. шк. др. Василе Сăкăрес) 26

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

A început campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1981 la „Revista economică”. Prețul abonamentului : 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, prețul abonamentului individual este de : 130 lei anual, 65 lei semestrial ; 32,50 lei trimestrial. Comenzile pentru abonamente se primesc de către oficiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții, pînă la 15 decembrie a.c. Pînă la această dată se primesc, la administrația revistei, comenzi din partea întreprinderilor și instituțiilor, pentru abonamente la revistă și pentru volumele de legislație economică comentată pe care aceasta le editează în anul 1980.

Încheind din timp abonamentul, vă asigurați primirea neîntre ruptă a revistei și a suplimentelor sale specializate : „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale”, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice”, „Curier economic-legislativ”.

Redacția și administrația: București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, 70153, sectorul I Corp. I S.I.A.P. 645150228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRII DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR”.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animale și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afară domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grîndină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă, sau de gheață; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate; furt prin efracție și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplite la domiciliul asiguratului următoarele persoane: asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca : incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se plătește de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau direct, oricărei unități ADAS.

TRICOTAJE NOI, FRUMOASE ȘI PRACTICE

Jachetele, bluzele, vestele, rochiile și costumele din 2 piese, tricotate din fire de bumbac, PNA, poliester și fire combinate, permit compunerea unor ansambluri vestimentare elegante.

Tricotajele pe care vi le oferă raioanele și magazinele de specialitate ale comerțului de stat sînt confortabile și ușor de întreținut. ZECI DE MODELE destinate vestimentației de zi, de după-amiază sau sport.

ZECI DE CULORI alese din cromatica adoptată de creatorii de modă pentru acest sezon.